nû Roj

Yıl: 1 Sayı: 26 21 - 27 Şubat 1997 — Haber yorum gazetesi / Rojnameya nûçeyî û şiroveyî — 100.000.TL (Yurtdışı tutarı: 3 DM)

BI PERVÎN CEMÎL RE HEVPEYVÎN

'Bavê min digot...'

Me li demêk berê bi seroka Buroya Kurdî Pervin Cemil va bi Kurdî li ser malbata wê hevpêyvinêk çekir.

R. 8

DIREJAN FİLMİ

Aşiretin Yeşilçam'daki renksiz gölgesi

Daha önce salon bulamadığı için yakılan Dırejan filmi geçtiğimiz günlerde vizyona girdi ama iddiasının aksine beklenen ilgiyi görmedi. S. 9

Çeteleşmiş devleti protesto etmek için başlatılan "Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" kampanyası kemalist rotaya çekilmek isteniyor

Bir dakika'ya dayanamadılar!

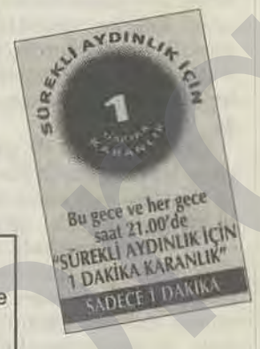

'Çeteleşmiş **devlet' rezaletini protesto amaçlı "Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" kampanyasının hedefi küçültmek isteniyor.**

Bir yandan **saldırı ve yasaklarla kuşatılmaya çalışılan kampanya, diğer yandan da kemalist 'laisizm' gösterileri haline getirilmek isteniyor.**

1 Mart'ta **'referandumu' yapılacak kampanya, tekil partileri veya kişileri kişileri protesto kısırlığına sürüklenmeye ve böylece rejim aklanmaya çalışılıyor.** S. 11'de

SUSURLUK'TA GEÇEN HAFTA S. 5'te

Karmaşa ve Saflık

Z. Abidin Kızılyaprak, son gelişmelere değindiği yazısında Oğuzhan Asiltürk'ün gerçek ad ve soyadının bu olmadığını da açıklıyor. S. 5'te

Refahmatik Çiller'i yine tertemiz yaptı!

Burjuva partilerinin ünlü kıvırtmaları sürüyor. Tansu Çiller hakkındaki yolsuzluk dosyalarını Meclis'e getiren RP, DYP ile koalisyon kurduktan sonra bu dosyaları 'aklamak' için el kaldırmaya başladı.

RP, Çiller'i TEDAŞ ve TOFAŞ yolsuklarından dolayı 'akladıktan' sonra geçtiğimiz hafta da malvarlığıyla ilgili soruşturma önergesinin reddinde rol oynadı.

U dönüşünü yapan yalnızca RP değil. Çiller de düne kadar "katliam sanıkları" dediği BBP'lilere koalisyon ortaklığı önerdi. Kısacası burjuva partiler için çıkar, herşeyin üzerinde yer almaya devam ediyor. S. 5'te

Polar'ın kamuoyu araştırmasının sonuçlarına göre insanların büyük çoğunluğu, devlet-çete ilişkisinin uzun yıllara dayandığına inanıyor.

Sisteme güvensizlik artıyor

HABER MERKEZİ- Halkların partilere, yargıya ve sisteme güvenmediği bir kez daha ortaya çıktı. Konu ile ilgili son zamanlarda yapılan bir araştırmada halkların devletin çeteleştiğine inandığı da belirlendi.

Polar Araştırma Şirketi'nin yaptığı araştırmaya göre, halkın yüzde 70'i Türkiye'de "toplumsal bir çöküntü" yaşandığı tespitini yaparken, yaklaşık yüzde 43'ü bu çöküntünün "toplumun kendi içinde yaşanan bozulmalardan kaynaklandığını" düşünüyor. Sadece yüzde 24.5'lik bir kesim ise Türkiye'nin iyiye doğru gittiği görüşünü taşıyor.

Büyük çoğunluk, devlet yapısında bir bozulma yaşandığı görüşünü paylaşıyor. Susurluk olayında bu bozulmanın iyiden iyiye ortaya çıktığını savunanlar içerisinde "Susurluk devlet içindeki bozulmanın ortaya çıkmasıdır; siyaset ile devletin üst düzeyinin mafya ilişikisi uzun yıllardır var" diyenlerin oranı yüzde 46. Yüzde 17.8'lik bir kesim Susurluk olayının devlet içindeki farklı grupların çıkar çatışmaları sonucu olduğunu savunuyor. Yüzde 65'lik bir çoğunluk ise hükümetin bu konunun çözümlenmesinde ya pasif kaldığını ya da "yanlı" davrandığını ifade ediyor.

Susurluk olayında yargının bağımsız çalışamayacağını söyleyenlerin oranı yüzde 58.7. Yargıya bu konuda güvenmeyenlerin büyük çoğunluğu gençlerden oluşuyor. Üniversite mezunu deneklerin yüzde 50'si devlete güvenin zaman geçtikçe kaybolduğu görüşünü taşıyor.

Araştırmaya katılanların yaklaşık yüzde 60'ı devletin güvenirliliğinin giderek azaldığını düşünüyor. Kadınlar devletin güvenilirliği konusunda daha karamsar (yüzde 64.3) iken, erkekler yüzde 55.9 oranında devlete güvenilemeyeceğini düşünüyorlar. Deneklerin yüzde 28.4'ü Türkiye'nin demokratik olmadığını düşünürken, yüzde 42.8'i demokrasinin henüz tamamlanmamış olduğunu, kurulmaya çalışıldığı görüşünü taşıyor.

Seçmenlerin toplam yüzde 7'ye yakını bugün bir seçim olsa hiç bir partiye oy vermeyeceğini söylüyor. Ancak, bir önceki seçimlerde oy kullanıp, "bugün oy kullanmam" diyenlerin büyük çoğunluğu da (25.6) hiç bir partiye güvenin kalmadığını ifade ediyor.

Araştırmanın sonuçlarına göre halkın yüzde 78'i ekonominin kötüye gittiğini düşünüyor ve herhangi bir iyileşme olacağından da ümitsiz. Türkiye'nin ekonomik alanda iyiye gittiğini düşünenlerin oranı yüzde 20.6.

Öte yandan halkın yüzde 24.5'i darbe ihtimalinin yüksek olduğunu, yüzde 29.6'sı ise darbenin halktan destek bulamayacağını ifade ediyorlar. Yüzde 42'lik bir kesim ise darbe ihtimalinin olmadığını düşünüyor.

Refahyol *kaynağı* dışarda arıyor

Köylülere mayın işkencesi

Batman'ın **Sason ilçesine bağlı Gundênû (Tekevler) ve Kêlhesna (Kel Hasan) köylerinde, devlet güçlerinin köylüleri bir tür mayın tarama aracı olarak kullandığı ve mayınlı bölgeye zorla sürdüğü ortaya çıktı.**

Köylüler, **bu vahşeti RP Batman Milletvekili ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi Musa Okçu'ya da aktararak, Meclis'in duruma müdahale etmesini istediler. Vahşet, aynı yerde daha önce de uygulanmıştı.** S. 3'te

10 belediye başkanı, ABD'ye hareketleri öncesinde topluca poz verdiler.

GAP'lı belediye başkanları ABD'de

Geçtiğimiz hafta duyurduğumuz ABD'nin GAP'a ilgisi sürüyor. ABD, GAP bölgesinden 10 belediye başkanını ağırlıyor. S. 3'te

nû Roj

Eylem amacından sapmamalı

Yaklaşık bir aydır 'bir dakika karanlık' kampanyası devam ediyor.Kampanyaya katılım her geçen gün artarken devletin farklı kesimleri farklı önlemler alma yoluna gittiler.Hükümet kanadı bir yandan kampanyayı karalamaya çalışıyor öte yandan valiliklere genelgeler göndererek polisiye tedbirler alıyor.Öteki kanat ise eylemi Refah partisine yöneltmeye çabalıyor.Son günlerde eylemin amacından sapma eğilimine girmeye başladığını görüyoruz.

Oysa eylem temiz toplum istemi ile başlamıştı.Sistemin tüm kirliğini sorgulayacaktı. Toplumun üzerindeki ölü toprağı atması için çok iyi seçilmiş bir eylem biçimiydi.Bunun sadece Refah karşıtlığına dönüşmesi başkalarınca başka emeller için kullanılma riskini yaratır. Bunun için eylemin daha iyi organize edilme ihtiyacı ortaya çıkmış bulunmaktadır. Eylem üzerinde çok geniş bir konsesüs oluşmuştur ve sistemden rahatsız olan hemen hemen her kes şu ya da bu oranda eyleme destek vermektedir.Tam da bu nedenle eylemin özüne ilişkin farklı seslerin çıkması anlaşılır bir durumdur.Ancak eylemde mutabık olan hiç bir kesimin eylemin daraltılmasında çıkarı yoktur. Eylem başlangıçtaki amacından sapılmaksızın örgütlülüğü sağlanarak sürdürülmelidir.

RSF: 'İşkenceyi durdurun'

Jean Chichizola

Metin Göktepe davası için Afyon'a giden Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü (RSF) Avrupa Masası şefi Jean Chichizola, yaptığı açıklamada karakollarda ve emniyet müdürlüklerinde, gözaltına alınanlara işkence uygulamalarının durdurulması için hükümetten somut önlemleri almasını istedi. S. 4'te

Uzlaşmacı DİSK'e istifalı protesto

Ani bir kararla DİSK'e bağlı Deri-İş sendikası genel başkanlığından istifa eden Munzur Pekgüleç'le görüştük. Pekgüleç, istifa gerekçesinin Deri-İş'in sıkıntılarından ibaret olmadığını ve kararında, DİSK'in uzlaşmacı tavrının önemli bir rol oynadığını açıkladı. Bundan sonra da sınıf içindeki çabalarını sürdüreceğini açıklayan Pekgüleç, DİSK merkezinin DİSK'in değerlerinden koptuğunu söyledi. S. 4'te

Diyarbakır MEDKOM'da üçüncü kuruluş şöleni

Diyarbakır **MED-KOM'un üçüncü kuruluş şöleni coşkuyla kutlandı. Aralarında demokratik kitle kuruluşları temsilcileri ve parti yöneticilerinin de bulunduğu yaklaşık üçyüz kişinin katıldığı şölende, izleyicilere Kürtçe şiir ve müzik dinletileri sunuldu.** S. 3'te

NÛROJ - 19 EKİM 1996

RADİKAL - 17 ŞUBAT 1997

Dört aylık *radikal* fark!

Radikal gazetesinin 17 Şubat 1997 tarihli nüshasında önemli bir haber vardı. Gazetenin 7. sayfasında önemli ir yer işgal eden Namık Durukan imzalı haber, Diyarbakır'da Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı; daha yaygın bilinen ismiyle 'Fak-Fuk-Fon' bütçesinden itirafçılara para verildiğini duyuruyordu.

Eğer aynı haber daha detaylı ve belgeye dayalı biçimde gazetemizin 19 - 25 Ekim tarihli 11. sayısında yer almamış olsaydı, Radikal'in konuyla ilgili haberini "ilk" sayar ve alkışlardık...

Durukan'a diyeceğimiz yok, nihayetinde tekil bir gazeteci; gazetemizi izlememiş olabilir. Ancak 'radikalleri'ni en başta her sabah her yayına en azından göz atmak şeklinde yürütmek zorunda olan sözkonusu gazetenin yazışleri, her haberi böyle "yeni" gibi sunuyorsa, (bu ister cehalet sonucu başka ve özellikle gerçekten radikal yayınları izlememek sonucu olsun, isterse izlendiği halde "nasıl olsa kimsenin haberi olmaz" biçimindeki bir kurnazlıktan olsun) "sevsinler sizin radikalliğinizi" sözünden başka ne denebilir ki?.. **(HABER MERKEZİ)**

HÛN HÎN WEXTA DÎBÎNÎN NÛROJÊ DÎXWÎNÎN?! ZÛ BEŞDARÎ KAMPANYA ABONE BÎBÎN! ABONE BÎVÎNÎN, ABONE BÎBÎN!.. ■ *SİZ HALA NÛROJ'U BULDUKÇA MI OKUYORSUNUZ?! HEMEN ABONE KAMPANYAMIZA KATILIN! ABONE OLUN, ABONE BULUN!..*

nûRoj

PKK-DHKP ittifak protokolu ve devrimci-demokratik cephe

M. ZİLAN

PKK ve DHKP arasında imzalanan ittifak protokolu Aralık 96 tarihinde kamuoyuna açıklandı. Protokol, cephesel birlik oluşturma hedefine yöneliktir ve diğer devrimci-demokrat, ilerici güçlere bu cephenin birlikte örgütenmesi çağrısı içermektedir.

Genel hatlarıyla ele alındığında protokol, gerek Türkiye ve Kürdistan'daki somut durumun saptanmasında, gerekse somut durum karşısında devrimci-demokrat güçlerin mevzilenişi konusunda doğru belirlemeler içeriyor. Protokol antifaşist ve anti-emperyalist bir içeriğe sahiptir. Cephe çağrısı da bu iki temel ilke çerçevesinde geniş kesimlere yöneliktir. Protokolde yer alan şu çağrı yaşanılan sorunları ve bu sorunlardan etkilenen geniş halk kesimlerinin ne yapması gerektiğini öz olarak ifade ediyor;

"Bağımsızlık ve demokrasi isteyenler, özgürlük ve adalet isteyenler, tüm inançlara özgürlük isteyenler, düşünceye özgürlük isteyenler, ulusların kendi kaderlerini tayin haklarını isteyenler, haksız savaşa son verilmesini isteyenler, işkencelerin, infazların, kayıplar ve faili meçhullerin, köylerin yakılması ve sürgünlerin, fuhuşun, uyuşturucunun, mafya çetelerinin olmadığı bir ülkede yaşamak isteyenler, emperyalizmin bir uydusu olmak istemeyenler, güçlerini birleştirmeli, sömürü ve zulmün düzenine karşı savaşmalıdırlar." (Protokol, Serxwebun, s. 179, Aralık 96)

Belirtilen telepler ve yapılan çağrı, çok geniş bir kitleye hitap etmektedir. Ve bu geniş kitle, iktidarın sömürü ve zulmüne karşı neredeyse tümüyle savunmasızdır. Ufukta varolan sömürü ve zulmün hafiflemesi belirtisi görülmediği gibi; Kürt ulusal hareketinin ve Türkiye devrimci-sosyalist muhalefetinin ezilmesi hedefine kilitlenmiş olan TC, giderek militaristleşiyor ve uygulaya geldiği terörü yoğunlaştırıyor. Son olaylarla ortaya çıkan kontrgerilla çeteleri bu terörün boyutlarının ve gerçek teröristlerin kim olduğunu bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

İktidar halka karşı yalnızca siyasi-askeri terör uygulamıyor. Aynı zamanda ekonomik terör uyguluyor. Sermayenin ve emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda uygulanan ekonomik politikalar, özellikle sık sık gerçekleşen zamlar, adeta emekçileri açlığa sürüklemiştir. Sayısı hergün artan işsizlerin durumu ise en iyi Diyarbakır, Mersin, İstanbul ve diğer illerde yapılan gıda yardımlarının dağıtımında görüldü. Açıktır ki, uygulanan ekonomik ve siyasi politikalardan, geniş halk kesimleri zarar görmektedir. Bugün halinden şikayetçi olmayan emekçi yok gibidir. Buna rağmen kitleler sorunlarının çözümü yolunda çok ciddi bir mesafe alamamakta, hatta kendilerini bu hale düşüren burjuva partilerinin kuyruğuna takılmaktan kurtulamamaktadırlar. Bu kısır döngü kırılmalıdır ve de halkımızın gücü buna yeter. Ancak bu güce örgütlülük ve birleşmeyle ulaşılabilir. İki ülke halkını ortak düşmana karşı birleştirecek cephe bunun için gereklidir. Sömürgeci faşizm ancak bu yolla yıkılabilir ve protokolde belirtilen istemlere bu yolla ulaşılabilir.

Protokolde eksiklik olarak görülebilecek en önemli nokta siyasal-dinsel gericiliğe karşı tutum içermemesidir. Ortak paydanın dolayısıyla cephenin geniş tutulması anlaşılır şeydir. Ancak gericiliğe karşı tavır almak, dini kişisel inanç boyutunda ele alan geniş halk kesimlerini bir avuç din tüccarından ayrıştıracak adımlar atmak; demokrat olmanın vazgeçilmez koşuludur. Bence protokol bu anlamıyla eksik ve fazlasıyla pragmatiktir.

Kimden gelirse gelsin iki ülke devrimci-demokrat güçlerinin cephesel birliğini öneren bu çağrı olumludur. Ancak cephenin oluşması için sadece çağrı yetmez. Politikada sözden çok pratiğe itibar edilir. Bu anlamda diğer devrimci-yurtsever güçlerin cephe çağrısına temkinli ve hatta soğuk yaklaşmalarını belli ölçüde doğal karşılamak gerekir. Tabiri caizse, çağrı sahibi her iki parti, diğer hareketlerle ilişkiler ve ittifak politikaları konularında sabıkalıdırlar. Sol içi şiddeti bir yana bırakalım; PKK'nin burjuva partileri ile -en solundan en sağına kadar- ittifak arayışına girmesi ciddi bir güvensizlik kaynağıdır. "Taktik manevra" gerekçesi ile açıklanmaya çalışılan bu tutumlar, aslında stratejik hedeflerin silikleşmesinin bir ürünüdür. Diğer devrimci güçler ister istemez yapılan cephe önerisinin de taktik bir manevra olabileceği kuşkusu taşımaktadırlar.

Güven bunalımının aşılması için tüm hareketlerin (en başta da öneri sahibi iki partinin) ciddi bir eleştiri-özeleştiri süreci başlatmaları gerekir. Ayrıca cephe öncesi yaşanacak bir "Blok" süreci hareketler arasındaki güveni pekiştirecektir.

Cephe önerisi karşısında Kürt sosyalistlerinin tavrı ne olmalıdır?

PKK'nin sonuçsuz kalan "Ulusal Cephe" görüşmeleri sürecindeki tutumu, Kürt Sosyalist Hareketince yakından bilinmektedir. Düzeyi ne olursa olsun, ulusal güçler arasında birliği sağlamak, bu ilk adımdan hareketle tüm ulusu bir ulusal kurtuluş cephesinde birleştirmek vazgeçilmez bir görevdir. Bu görev en başta ulusal kurtuluş mücadelesinin fiili öncülüğünü yapan PKK'nin omuzlarındadır. Neyazık ki PKK bu misyonuna uygun davranamamıştır. Önceden beri sürdüre geldiği benmerkezci ve dayatmacı tutumunu "ulusal cephe" çalışmaları sürecinde de sürdüren PKK, bu yöndeki çalışmaların güdükleşip sonuçsuz kalmasında birincil rol oynamıştır.

"Ulusal Cephe" çalışmalarının başarısızlığa uğramasında diğer devrimci-yurtsever güçlerin de rolü vardır. Bugün olduğu gibi dün de, diğer yurtsever güçler sömürgeciliğe karşı açık savaş yürüten bir cephenin yükünü PKK boyutunda taşıyacak durumda değildiler. Bu dikkate alınması gereken bir realite olduğu halde, diğer yurtsever güçler konumlarını abartma durumuna düştüler. Gerçekçi olmayan bu yaklaşım, cephe çalışmalarının sonuca ulaşmamasında belirli bir rol oynamıştır.

"Ulusal Cephe" çalışmalarının başarısızlığa uğraması, sürece katılan güçler arasında bir güvensizliğe neden olmuştur. Güvensizliğin esas yönünün PKK'ye dönük olduğunu vurgulamak gerek. Bunun gerekçelerini yukarıda belirtmiştim. Fakat güvensizlik sorunu sadece PKK'den kaynaklanmıyor. Sosyalist hareketin, daha da somutlaştırırsak PYSK'nin güvensizliği bir yönüyle PKK'ye, diğer yönüyle kendisine karşıdır. PYSK'nin kendisine yönelik güvensizliği yapısal sorunlarından ve politik arenadaki konumlanışından kaynaklanmaktadır. Burada PYSK'nin yapısal sorunlarını tartışmaya gerek yok. Ancak sorunların esas kaynaklarından biri olan "politik konumlanış" noktasını kısaca irdelemek yararlı olacaktır.

Bilindiği gibi politika belli bir sosyal tabana dayalı olarak ve bir iktidar hedefine yöneltildiği zaman gerçek anlamda politika olur. Bir ulusun, bir sınıfın ya da sınıflar kombinizasyonunun çıkarlarını savunan ve bu doğrultuda günbegün keskinleşen bir pratik mücadele yürütmek durumunda olan politik güçler; dost ve düşmanlarını sürece denk düşecek bir biçimde ve net olarak ayrıştıramazlarsa zafere ulaşamazlar. Özellikle devrimci partiler; sosyal ve ulusal zeminde belirginleşen kutuplar arasındaki mücadele içerisinde kendilerini üretir ve doğal tabanlarına kabul ettirirler. Giderek ağırlaşan bu mücadele içerisindeki bir parti; risk ve sorumluluk almaktan kaçarsa, kedisi dışındaki güçlerin çatışması sonucunda oluşan boşluklarda siyaset yapmaya çalışırsa, kitlelerle güvenilir bağlar kuramaz, politik dinamizmini ve ağırlığını kaybeder. Böylesi bir partinin alternatif olma iddiasının pratik bir değer taşımayacağı da açıktır.

İddia sahibi devrimci bir parti politik atmosfere karşı her zaman duyarlıdır, programını dayandırdığı ulus ya da sınıfların çıkarları temelinde tavır geliştirir ve bu tavrı tutarlıca sürdürür.

Bu genel doğrular ışığında PYSK'nin politik konumlanışına baktığımızda, hali hazırda kendisine atfettiği sosyalist niteliğine denk düşen bir pratik konumlanış ya da tavır alış göremiyoruz. Yeni kurulmuş olmasının bu noktada olumsuz bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Ancak yaşanılan süreçte ortaya çıkan eğilimleri bir ölçüt olarak aldığımızda bile, ortada alternatif olmaya aday bir devrimci-sosyalist partinin cesaret ve ataklığını görmek mümkün değildir.

Bu olguyu yapılan yeni cephe çağrısına karşı geliştirilen tavırda açık olarak görmek mümkündür. Yapılan açıklamalarda belirgin olarak vurgulanmasa da, iki ülke devrimci-demokrat güçleri arasında bir cephenin oluşturulmasına ilkesel olarak olumlu bakılıyor. Ancak güncelleşen öneri "önce Kürt Ulusal Cephesi" oluşturun gerekçesiyle net olarak cevaplanmıyor. Cevabın illada olumlu olması gerekmiyor. Önemli olan; sürecin objektif olarak değerlendirilmesi, buna bağlı olarak halkımızın acil hale gelmiş yaşamsal sorunlarının çözülmesi için yeni olanakların yaratılması yönündeki açık bir tavırın geliştirilmesidir. Ne yazık ki, PYSK'nin yeni cephe önerisi karşısında belirtilen tarzda sağlıklı ve bütünsel bir politika geliştirdiğini söylemek zordur. PYSK'nin öneri karşısında geliştirmeye çalıştığı tavır, büyük ölçüde geçmiş sürecin dönemlerine ya da PKK ve Türk Solu'na karşı duyulan güvensizliğe dayanmaktadır. Geçmişe takılıp kalmak, kaygıları esas almak, gerektiği zaman şartları değiştirmeye çabalamamak devrimci bir partinin tarzı değildir.

Bugün potansiyel olarak ülkemizin ikinci büyük siyasal gücü olan PYSK, bu gücü ve sosyalist perspektifiyle halklarımızın sorunlarının çözülmesi yolunda ağırlığını ortaya koyabilir. Bunun için esas olarak geçmişe değil, bugüne ve geleceğe cesurca bakmak gerekir.

Kuşkusuz PYSK'nin iktidara karşı bir devrimci mücadelesi vardır ve gelecekte de bu mücadele sürecektir. Ancak bu mücadelenin sürecin ihtiyaçlarına cevap verdiğini söylemek zordur. Bunun için gerekli olan bu eksikliğin giderilmesi, mücadelenin halkımızın ihtiyaçlarına cevap verecek düzeye sıçratılmasıdır. PYSK bu noktada cesur ve atak olmak durumundadır. Yapılan cephe önerisini ve muhtemel bir PKK-DHKP ittifakını bu çerçevede ele almak lazım. "Biz yokuz, siz buyrun ne yapıyorsanız yapın" cevabının kolaycılığa kaçmak olacağını söylemek gerekir. Buna karşıt olarak bizi şu veya bu biçimde etkileyecek diye yanlış politika ve ilkesiz yapılanmalara payanda olmak hiç gerekmiyor.

Toparlarsak;

1- Karşılıklı saygı, net bir program ve bu programı tutarlıca hayata geçirecek bir pratik temelinde oluşturulacak devrimci-demokrat bir cephe; Türk ve Kürt halkları için yaşamsal bir öneme sahiptir. Başka bir anlamda böylesi bir cephenin oluşturulması güncel bir görevdir. İki partinin bu yönde attıkları adım ve yaptıkları çağrı olumludur.

2- Çağrı tek başına cephenin oluşturulması için yeterli değildir. Diğer hareketler öneri sahibi partilere karşı geçmiş süreçlerden kaynaklanan bir güvensizlik duymaktadırlar. Bu güven bunalımının aşılması için tüm hareketlerin (en başta da öneri sahibi iki partinin) ciddi bir eleştiri-özeleştiri süreci başlatmaları gerekir. Ayrıca cephe öncesi yaşanacak bir "Blok" süreci hareketler arasındaki güveni pekiştirecektir.

3- İki ülke devrimci-demokrat, ilerici güçleri arasında oluşturulacak bir cephenin önüne "Kürt Cephesi"ni çıkarmak doğru değildir. İki süreç, birbirini yadsıyan değil, bütünleyen süreçlerdir. Ulusal Cephe'nin bugüne kadar oluşturulmaması elbette bir eksikliktir. Bu eksiklik; iki ülke devrimci-demokrat güçleri arasında cepheleşmeye gidilsin ya da gidilmesin mutlaka giderilmesi gereken bir eksikliktir. Ancak biliyoruz ki, süreç her zaman düz bir çizgi şeklinde ve teorik belirlemelerimiz doğrultusunda gelişmeyebilir. Böylesi durumlarda süreci kendi subjektif istemlerimizin düyezine çekmek boşuna olur. Doğru olan; kendimizi sürecin ihtiyaçlarını cevaplayacak düzeyde geliştirmektir.

Laik, anti-laik kamplaşma

Ercan SEZGİN

Refah Partisi'nin iktidar, daha doğrusu hükümet ortağı olmasıyla beraber özellikle son günlerde "Laik-anti laik" tartışmaları şiddetlendi. Bir yanda "şeriatçılar" diğer taraftan "laikler" bunun tarafları oldular.

Toplum iki kutba bölünerek, kamplaşmaya adeta itiliyor. Refah Partisinin söylem ve faaliyetleri "laik" kesimleri kaygılandırıyor. Onlar için rejim tehlikeye girmiştir.

Ankara'da bazı kadın kuruluşları "şeriata" karşı yürüyüş ve toplantı tertiplediler. Toplantıda şeriata karşı sloganlar atılarak, rejimin tehlikeye düştüğü kaygıları dile getirildi.

Refah Partisi ise şeriata karşı olmayı dine karşı olarak niteledi. Şeriatın islam olduğu, Kuran olduğu, özellikle taraftarı bulunan basın organlarına işlenerek kavram kargaşası yaratmaya çalıştılar. Eyleme katılanlara küfürle karşılık verdiler.

Dikkat edilirse bazı çevreler "laiklik" adına ortaya çıkıyorlar, karşı cephe ise hemen saldırıya geçerek, cevap veriyor. Bilinçli şekilde cepheleşmeye hizmet ediyorlar.

Bir taraf laikliği çarpıtıyor, diğer taraf ise şeriata karşı olmayı dine karşı olarak tarif edip, kavram kargaşası yaratıyor.

Bu sebeple gerek laikliğin, gerekse karşı çıkılan şeriatın tarifi yapılmalıdır.

Laiklikte herşeyden önce devletin dini olmaz. Devlet ne dinin düşmanı, ne de dostudur. Latincede Laikostan gelen laikliğe göre devlet, tüm din ve mezheblere eşit uzaklıktadır. Dini kurumlar devlet kurumlarından ayrıdır. Devletin yönetimi din kurallarından etkilenmez.

TC Anayasasında Cumuhuriyetin nitelikleri sayılırken, 2. maddede devletin laik ve sosyal huku devleti olduğuna vurgu yapılıyor.

Tarifini yapmaya çalıştığım laiklik kavramıyla TC Anayasasında düzenlenen ve uygulaması yapılan laikliğin birbirlerinden farklı olduğunu belirtmeliyim.

TC kurulurken iki sorununda beraberinde Osmanlıdan miras aldı. Birincisi, Kürt sorunu , diğeri ise Osmanlının dini yapılanması idi. Kürt sorunu üniter devlet yapısı içinde Kürtler yok sayılmak suretiyle Lozan Anlaşmasında getirilen kıstaslar içinde "çözümlenirken", diğeri ise hilafetin kaldırılması, dinin devlet kontrolüne alınarak diyanetin oluşturulması suretiyle "çözümlenmiştir."

Diyanet İşleri Başkanlığı kurularak, dini kurum devlet içinde yer aldı. İmam hatip okulları, Kuran kursları açılarak okullara din dersi getirtilerek, camiler yaptırarak, devlet kendi gözetiminde dine şekil vermeye çalıştı.

Devlet her alanda dine müdahalede bulunarak, camilerde okutulan hutbelere, hocaların vaazlarına kadar kendisini gösterdi.

Halbuki laikliğe göre din devletin dışında, bireyin kendine özgü alana ait olmalıdır. Bu alan ise özgür olmalı, müdahale edilmemelidir.

Bir hususu daha belirtmekte fayda var. Bugün siyasi partiler kanununa göre partiler Diyanet İşleri Başkanlığının kaldırılmasını, devletin dışına çıkarılmasını isteyemezler, programlarına koyamazlar. Koymaları kapatma nedenidir.

İşte, devlet bu derece işi ileriye götürmüştür. Nedeni Anayasada tarifi yapılan "laik cumhuriyetin" korunmasıdır.

Devlet diğer taraftan özellikle 1950 yıllardan sonra gelişen sınıf hareketlerine karşı, sosyalizme karşı dinci akımlar teşvik ederek, düzeni ayakta tutmaya çalıştı. Bu nedenle bir çok din okulları, kuran kursları açıldı.

Devlet bugün nasıl hizbullahı Kürtlere karşı kullandıysa, dün de ilim yayma cemiyetleriyle komünizme karşı cemiyetlerle toplumsal mücadeleyi önleme gayretine girmiştir.

Fakat bunlar bugün için devlet açısından da tehlikeli olmuştur. artık devletin biçtiği elbise onlara dar gelmektedir. Şeriat özlemleri ifade edilmekte, islam devletinin kurulması istenmektedir. Şeriatı savunanlar laikliği din düşmanlığı olarak ifade ediyorlar. Kuran'a, İslama karşı gelmekle suçluyorlar. Halbuki şeriata karşı çıkanların siyasal islama karşı çıktıklarını belirtmek gerekiyor.

İslam dini yanlız insan, tanrı ilişkisine değil, insanlararası ilişkileri düzenlemekte iktisadı ilişkilerden devlet yönetimine kadar bir çok alana kurallar getirmektedir. Dinin devlet yapılanmasında etkili olması, kurallar getirmesi bugün tartışma konusu olandır.

Kanımca karşı çıkışlar şeriat devletinin kurulması istemlerinedir.

Resmi ideolojinin anlayışına uygun laikliği savunanlar gibi, islami kesimler de hep müdahaleci olmuşlardır, olacaklardır. Kendi dışındakilere demokratik hoşgörüyü göstermeyeceklerdir. Buna her şeyden önce ideolojileri cevaz vermez. Osmanlının İspanyol Yahudilerine gösterdiği hoşgörüden hep bahsediliyor. Peki Osmanlının kendi içindeki azınlık mezheplere olan kıyımlarından neden bahsedilmiyor.

Gerek demokraside soyut laikliği savunanlar, laikliği herşeyden önde tutanlar, gerekse şeriat devleti isteyenler yani islami kuralların toplumsal yaşamın her alanında geçerli kılmak isteyenler, birbirlerine karşı olsalar da birleştikleri bir ortak noktaları var ki o da demokrasi karşıtı olmalarıdır.

Bugün bu iki anlayış birbirini besliyor, ayakta kalmalarını sağlıyor.

Bizler, her düşüncenin ifade edilmesini savunmalıyız, demokrasiye karşı olsalarda.

Bize düşen tarafların birine mensup olmak, taraf olmak değildir.

Bize düşen demokrasiyi savunmak, ondan yana saf tutmak olmalıdır.

Hem düşünce hem de inanç özgürlüğü için.

ABONE KOŞULLARI

	Avrupa	Ülke veTürkiye
1 Yıllık	150 DM	5 000 000 TL
6 Aylık	75 DM	2 500 000 TL
3 Aylık	37 DM	1 250 000 TL

Gazetenin Avrupa aboneleri için konto numarası:
STARDTSPARKASSE
DORTMUND
Korto No: 931 000 152
Blz: 440 501 99

Avrupa abone ve satış paralarının bu konto üzerinden gazeteye ulaştırılması rica olunur.

Avrupa Yönetim adresi:
Rheinische str. 26 44137
Dortmund/ Deutchland

Ülke ve Türkiye için adres: Çakırağa mah.
Çakırağa Camii sok. Utku
Ap 18/7 Aksaray - İstanbul

Nûroj Senin Sesindir, Sesine Sahip Çık

İbrahim XELİL

Basının toplumun geliştirilmesi, değiştirilmesi ve şekillendirilmesinde büyük bir rol oynadığı biliniyor. Devrimci sosyalist basının toplumu, halkı, yeniye doğruya ve güzel olan her şeye doğru geliştirme, dönüştürme yönündeki özel rolü ve yeri oldukça önemlidir, hayatidir. Devrimci-sosyalist basın, ulusal ve toplumsal ileriye gidişin temsilcisi, sesi ve ışığıdır. Bunlar, en genel anlamıyla bilinen doğrulardır. Ama bu genel doğrulara öznellik kazandırmak, sosyalist basını işlevini görecek bir konuma kavuşturmak ise, işin can alıcı noktasıdır.

Sözü uzatmadan bugün Kürdistan'da sosyalistlerin ve halkımızın sesi olan, olmaya çalışan Nûroj'a gelelim.

Nûroj, bugün ve gelecekte Kürdistan'da önemli bir olanak ve fırsat olduğu gibi, özel olarak da bugün ulusal kurtuluş mücadelemiz açısından önemli bir olanak ve fırsattır.

Türk sömürgeci sistemi, onun resmi ve boyalı basını, KUKM karşısında daima önemli bir engel olmuştur ve olmaya da devam etmektedir. Bu olgunun üzerinde uzun boylu durma gereğini duymuyoruz. Türk Medyası ve özel olarak basını, Kürdistan'da kanlı savaşa nasıl çanak tuttuğunu, "cansiperane" bir şekilde onun propagandasını yaptığı, bilinen ve yaşanan gerçekleri ters yüz ederek, toplumu ve kamuoyunu yalan ve yanlış yönlere doğru kanalize etmeye şartlandırmaya çalıştığı da bilinen olgulardır.

İşte bu noktada genelde TC'nin Kürdistan'da yürütmüş olduğu haksız kirli savaşı teşhir etmek, özel olarak da resmi Türk basınının gerçekleri saptırma faaliyetini deşifre etmek, bu basının kimin ve neyin hizmetinde olduğunu ortaya koymak bakımından Nûroj'un yayın hayatına başlaması, KUKM açısından, Kürt basını açısından, büyük bir kazanım ve değerdir. Bu bakımdan Nûroj yurtsever, devrimci Kürdistan basınına yeni bir koz, yeni bir soluktur.

Nûroj bugün sadece Türk sömürgeci sistemine karşı yürüttüğü devrimci sosyalist yayın politikasıyla değil, (elbetteki bu asli ve önemli bir görevdir) aynı zamanda Kürdistan'da olduğu gibi Türkiye'de de yurtsever, devrimci, sosyalist basın içindeki hatalı eğilim ve anlayışlara karşı da bir yayıncılık faaliyeti yürütüyor ve yürütecektir.

Evet, Nûroj Kürdistan'da bir bütün olarak yurtsever Kürt basını içinde birliği, dayanışmayı, hoşgörüyü yerleştirmek ya da yerleşmesi için yoğun bir çaba içerisine girerken ve bunu temel bir anlayış olarak benimserken, ama öte yandan hatalı gördüğü anlayışları eleştirmekten de geri durmayacaktır, durmamalıdır.

Bu Türkiye sol sosyalist basını açısından da böyledir. Bugün Türkiye sol sosyalist basını kendini esaslı bir tarzda sol dogmalardan, dar ve düz slogancı anlayışlardan henüz kurtarmış değildir. Dahası Türk şovenizmi ve kemalizmin etkilerinden de kendini kurtarmış değillerdir.

Bu itibarla Nûroj bu alanda sapmalara ve hatalı tüm anlayışlara karşı mücadele etmeye önem verecektir. Kürdistan ve Türkiye'de halkların kardeşliği ve gerçek birliği, bu hatalı şovenist anlayış ve eğilimlerin aşılmasıyla bu temelde özgür ve demokratik bir ortamın sağlanmasıyla mümkün olacaktır. Nûroj bu amaca hizmet için kuşkusuz yayın faaliyetini yürütecektir, yürütmesi gerekir.

Nûroj yeni bir anlayıştır, yeni bir "ekol"dür. Kuşkusuz bu geçmişten bugüne, gerek yurtsever sosyalist Kürt basınından, gerekse de genel dünya devrimci-sosyalist basından tamamen ayrı, ondan kopuk ve kendini bütün bu değerlerin üstünde gören, bir anlayışta değildir, olmamalıdır.

Ulusal ve uluslararası planda yurtsever, devrimci, sosyalist basının, olumsuz ve hatalı anlayışlarına karşı eleştirel bir gözle yaklaşırken ve bu temelde kendini arındırma ve yeniden yoğurma çabasına girerken, öte yandan geçmişin tüm olumlu değerlerini sahiplenerek bunları geliştirme ve kendisini değerlerin devamcısı, geliştiricisi görme durumundadır. Kısacası Nûroj köksüz bir ağaç değildir.

Nûroj yeni bir anlayışın ifadesi olarak sayfalarında farklı görüşlere de yer verecektir. Hatta kendisini eleştiren görüşlere kendi sayfalarında yer vermeyi, demokratik bir anlayışın ve tahammülün ifadesi olarak görmektedir.

Ne var ki demokrasi adına, farklı görüşleri ifade etme adına, Nûroj'u seviyesi düşük, polemiklerin, bireysel çekişme ve hesaplaşmaların arenası haline getirmemek gerekiyor, getirilmemelidir.

Nûroj doğru yayın politikasıyla en azından bunun temel nüvelerini ve perspektiflerini kendi bünyesinde geliştiren örnek bir gazete olmalıdır.

Böylesine bir gazeteyi sahiplenmek, geliştirip güçlendirmek her yurtsever Kürdistanlının ve sosyalistin görevi olmalıdır. Gazeteyi ulusal mücadelede kendi alanında rolünü oynayacak bir konuma kavuşturmak, halka ve mücadeleye mal etmek için, başta sosyalistler, tüm yurtseverler elinden gelen katkıyı mutlaka sunmalıdırlar.

Nûroj KUKM'un güçlü seslerinden biri olmalıdır. Olması içinde pratikte çaba sarfetmek zorundayız.

Nûroj Kürdistan'a, Türkiye'ye ve dünyanın her yerine ulaşmalıdır. Okuyucusuyla buluşmalıdır. Okuyucusunun sesini sayfalarına yansıtmalıdır. Özellikle canlı politik gelişmeleri zamanında sayfalarına yansıtmalıdır.

Nûroj bu anlayışların gereği kendisini geliştirme ve yayın politikasını istikrarlı bir şekilde yürütmek için öncelikle Avrupa'da abone kampanyasını başlatmıştır. Bu kampanya olumlu tarzda devam ederken, başarıyla sonuçlanacağına da inanıyoruz. Bu kampanyanın Kürdistan ve Türkiye'de mevcut koşullara uygun olarak aktif bir tarzda yürütülmesi gerekmektedir. Ve oldukça önemlidir.

Bu noktada okuyucumuz ve halkımızın Nûroj'a manevi desteği olduğu gibi, maddi desteği de önem kazanmaktadır. Çok iyi bilinir ki Nûroj'un arkasında ne bir tekel vardır, ne de bir "baba". Nûroj halkımızın katkılarıyla ve esas olarak da yaptığı satıştan kendisini finanse etmektedir. O nedenle abone kampanyasını ve Nûroj'un satışını yükseltmek, Nûroj'un yayın faaliyeti ve gazetenin kitlelere mal olması bakımından hayati önemdedir.

İnanıyorumki Nûroj kadrosu, onun yazarları, çizerleri, muhabirleri, dağıtıcıları ve dahası gazeteyi sahiplenen Kürdistanlı tüm sosyalistler engin bir coşkuyla ve fedakarlık duygusuyla hareket edip, onu her yönüyle daha etkin ve saygın bir konuma kavuşturacaklardır.

Nûroj senindir.
Nûroj hepimizindir.
Nûroj'a, kendi sesine sahip çık!

Batman'ın Sason ilçesine bağlı iki köy halkı zorla mayınlı bölgeye gönderildi

Köylülere *mayın* işkencesi!

HABER MERKEZİ- Batman'ın Sason ilçesine bağlı Gundênû (Tekevler) ve Kêlhesna (Kel Hasan) köylerinde, devlet güçlerinin köylüleri mayın tarama aracı olarak kullandığı ortaya çıktı. Köylüler, bu vahşeti RP Batman Milletvekili ve TBMM İnsan Hakları Komisyonu üyesi Musa Okçu'ya da aktararak, Meclis'in duruma müdahale etmesini istediler.

RP Milletvekili Musa Okçu, konuyla ilgili olarak kendisiyle görüşen köylülerin korkunç gerçeği anlattıklarını açıkladı. Okçu, Sason'un Tekevler köyünde devlet güçlerinin, köylüleri "mayın olabilir" endişesiyle mayın tarama cihazı olarak kullandığını belirtti. Musa Okçu, şunları söyledi:

"Bayram vesilesiyle geçtiğimiz günlerde Batman'daydım. Sason'un köylerinde güvenlik güçlerinin köylüleri mayınlı bölgelerde araziye sürdüğünü duydum. Bu arada, Sason'un Tekevler köyünde bir taziye vardı. Ben de taziye için köye gittim. Batman'da halk arasında konuşulan korkunç iddiayı köylülere sordum. Köylüler de olayı doğruladılar. Operasyon gerçekleştiren güvenlik güçleri, halkı mayın tarama cihazı olarak kullanmak istiyor."

Okçu, konuyu Meclis İnsan Hakları Komisyonu Başkanı'na ilettiğini ve başkanın kendisine, söz konusu iddiaları araştırmak üzere bölgeye heyet göndermenin iyi olacağını söylediğini bildirdi. Sözkonusu iddiaları araştırmak üzere bölgeye heyet gönderilebileceğini ve konuya ilişkin diğer komisyon üyelerine bilgi vereceğini belirten Okçu, şöyle devam etti:

"Komisyon, incelemelerde bulunmak için ikinci kez Lice'ye gidecek. Büyük olasılıkla heyet Lice'deki incelemelerini tamamladıktan sonra Batman'a geçerek, Sason'a ve Tekevler köyüne gidecek. Söz konusu iddiaları yerinde inceleyecek. Komisyon, iddialar doğruysa Meclis'e getirecek."

Uygulama ilk değil

Aynı köylülerin daha önce de mayınlı bölgelere sürüldükleri belirlendi. Bundan önceki vahşet, 16 Aralık 1996'da gerçekleştirildi. Uzun süredir korucu olmaları yönünde baskı yapılan ve bölgede yaşanan çatışmalardan sorumlu tutuldukları için zaman zaman devlet güçlerinin taciz ateşine tutulan Gundênû (Tekevler) ve Kêlhesna (Kel Hasan) köylerine 16 Aralık günü sabah saat 08.30 sıralarında baskın yapan yaklaşık 200 asker ve 50 korucu, yaklaşık 50 köylüyü yanlarına alarak köylüleri Newala Giyani mıntıkasına götürdüler ve "Buraya PKK'liler tarafından mayın döşenmişse, bu mayınlar önce sizin vücudunuzu parçalasın" dediler. Ardından köylüleri yaklaşık 5 saat boyunca arazide dolaştırdılar. Ancak, döşenmiş mayın olmadığı için köylülere bir şey olmadı.

RP Batman milletvekili Musa Okçu, haberi doğruladı.

Serbest bırakılan köylüler daha sonra Sason Kaymakamlığı'na başvurdular. Kaymakam'ın, "Askerlerin işine karışma yetkim yok, bu yüzden de bir şey yapamayacağım" demesi üzerine köylüler, bu kez Sason jandarma Tabur Komutanlığı'na başvurdu. Komutanlık ise köylülere, emrin Tabur Komutanı tarafından verildiği, korucu olmadıkları taktirde bu tür olayların sık sık yaşanacağı söylendi.

Nükleer atıklar Kürt illerinde!

HABER MERKEZİ- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu eski Başkanı Ahmet Yüksel Özemre, geçtiğimiz hafta yaptığı açıklamada Türkiye'nin gizlice nükleer çöplük haline getirildiğini belirterek "Yurtdışından gizlice getirilen nükleer atıkların bir kısmı gömüldü, bir kısmı da un fabrikalarında yakıldı" dedi. Prof.Dr. İbrahim Saracoğlu ise atıkların büyük kısmının ise Kürt bölgelerine gönderildiğini açıkladı.

Bir radyo programında nükleer atıklarla ilgili soruları yanıtlayan Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) eski Başkanı Ahmet Yüksel Özemre, "Türkiye'de ismini veremeyeceğim bir yere 1150 ton yüksek seviyede nükleer atık gömüldü. 800 ton nükleer atık da un fabrikasında yakıldı" diye konuştu. Atıkların 1988 veya 1989 yıllarında getirildiği sanılıyor.

Ahmet Yüksel Özemri açıklamasında Atom Enerjisi Kurumu Başkanı olduğu sırada kendisine ismini vermediği, ancak Almanya olduğu anlaşılan yerden yüksek radyasyonlu atığı Türkiye'ye gömmek için teklif getirdiklerini belirterek şu açıklamalarda bulundu:

" Biz bu teklifi geri çevirdik. İkinci sefer yeniden geldiler, ne yaparsanız yapın biz bunu gömeceğiz dediler. Biz gene geri çevirdik. Ben azledildikten sonra bunun 1150 tonunun Türkiye'nin ismini şu anda vermek istemediğim bir yerine gömülmüş olduğunu haber aldık. Bunun dışında 800 ton atığın da bir un fabrikasında yakıldığını haber aldık. Ama ben o zaman azledilmiş, gitmiştim. Yani burada önemli olan üç kağıtçılık, siyasi bir üç kağıtçılıktır. İşi ucuza getirmektir."

Kendisinden sonra gelen yetkililerin radyasyonlu çayların da otuz tonunu yaktığını bildiren Ahmet Yüksel Özemre, bu cahilliğin hesabının zor verilebileceğini söyledi.

Kürt bölgelerine gömdüler

Bu arada Avusturya Graz Teknik Üniversitesi konuk profesörlerinden Prof.Dr. İbrahim Saracoğlu , "Ben daha 1989'da Türkiye'ye bunların TIR'larla getirildiğini söylemiştim. Atıklar Isparta dışında da bol miktarda Doğu'ya gitti. Doğu'da sakat çocuklar doğuyor. Konteyner başına 500 bin mark ödeniyor" şeklinde konuştu.

Lice'de koruculuk dayatması sürüyor

DİYARBAKIR- Diyarbakır'ın Lice ilçesinde devletin zorla koruculuk dayatması sürüyor. Doğan kamuoyu tepkisi ve Liceliler'in direnmesi sonucunda zorla koruculaştırılan 116 kişinin büyük bölümünün silahları geri alınırken, son olarak istifa dilekçesi veren 39 kişinin istifası ise kabul edilmedi.

İlçede zorla koruculaştırılanlardan son olarak dilekçe veren 39 kişinin istifasının 15 Şubat'ta kabul edileceğini bildiren Kaymakam Vekili Yüzbaşı Hacı İlbaş'ın tanıdığı süre sona ererken, geçtiğimiz hafta toplu olarak İlçe Tabur Komutanlığı'na çağrılan 39 kişiden yalnızca Murat Kahraman adlı özürlü bir kişinin istifasının kabul edildiği öğrenildi.

Zorla korucu olanların yakınları, İlbaş'ın daha önce istifaları kabul edeceği yönünde açıklama yaptığını, ancak vaadini yerine getirmediğini bildirdiler. Edinilen bilgiye göre, İlbaş tabura çağırdığı koruculara şu açıklamada bulundu:

"Kimsenin silahını almayacağız. Şimdilik birlik ve beraberliğe ihtiyacımız var. İleriki bir süreçte silah bırakmak isteyenlerin silahını alırız. Fakat sizin maddi durumunuz çok düşük. Koruculuğu bırakmanız sizin açınızdan da iyi olmaz."

İlbaş'ın "Sizin maddi durumunuz çok düşük" şeklindeki açıklamasına tepki gösteren korucu yakınları ise "Yıllar önce gül gibi geçiniyorduk. İlçenin defalarca askerler tarafından top ateşine tutulması sonucu milyarlarca lira değerindeki işyerlerimiz içindeki eşyalarla birlikte yakıldı, kalan kısmı da yağmalandı. Tarlalarımızı ekemiyoruz. Maddi durumumuzun düşük olmasının nedeni budur. Yoksa İlbaş'ın dediği gibi koruculuğu kabul etmemekten değil" şeklinde konuştular.

GAP'lı belediye başkanları ABD'de

HABER MERKEZİ- Kürt illerinden 7'si RP'li 10 belediye başkanı, ABD'nin davetlisi olarak geçtiğimiz hafta uçakla bu ülkeye gitti.

ABD'nin davetini organize eden ABD Adana Konsolosluğu'nda görevli Konsolos Birinci Yardımcısı Joseph Pennington, amaçlarının "Güneydoğu ve ABD'li belediye başkanlarını tanıştırmak olduğunu" söyledi. Pennington, altyapı sorunlarını çoktan çözümlemiş ABD'deki belediyelerle, Kürt ilerindeki belediyelerin nasıl ortak sorunları olabilir sorusuna ise "her kentin birbirine benzeyen sorunları olabilir" diye yanıt verdi.

Geziye katılan belediye başkanları da ABD'nin bu tür davetleri düzenli olarak yaptığını belirterek, "ABD, böygeyle ve GAP'la çok yakından ilgileniyor. Amacımız, oradaki yatırımcıları bölgeye çekmek" diye konuştular.

US Information Service ve Adana Konsolosluğu'nun ortak düzenlediği geziye Salih Gök (Batman-RP), Ahmet Bilgin (Diyarbakır-RP), Mete Aslan (İskenderun-ANAP), Ali Sezal (Kahramanmaraş-RP), Abdülkadir Turan(Muş-RP) Abdülkadir Tutaşı (Mardin -DYP), Ahmet Bahçıvan(Şanlıurfa-RP), Aydın Talay (Van-RP) ve Ömer Topçu (Adana/Yüreğir-ANAP) katıldılar.

Davetle ilgili konuşan Penningto, başkanların Amerikan-Türk Konseyi toplantısına katılacaklarını ve GAP bölgesindeki kentlerin gelişmeleri ile ticari olanaklarını anlatacaklarını söyledi. Pennington, başkanların Denver, Columbus, New Orleans ve Philadelphia kentlerini ziyaret edeceklerini söyledi. Pennington, "Bu görüşmelerde ortak sorunlar ve yönetim tekniklerini tartışacaklar. Amerikalıların buldukları çözümleri ilk elden görecekler. Vergilendirme, bütçe, yatırımlar, çevre, turizm, yerel yönetim ve özel sektörle işbirliği konularında görüş alışverişinde bulunacaklar. Ayrıca ABD'li başkanlar da bir süre sonra Türkiye'ye gelecekler" diye konuştu.

Bilindiği gibi, bu geziyle ilgili ön haberi geçtiğimiz sayımızda vermiş ve GAP'ın ABD'ye pazarlanmaya çalışıldığını; ABD'nin de bölgeye yönelik ticari ilgisinin arttığını duyurmuştuk.

14 Ocak'ta 11 Gözaltı

DİYARBAKIR- İHD Diyarbakır Şubesi'ne yapılan başvurularda 14 Ocak 1997 tarihinde devlet güçleri tarafından kentteki bazı evlere yapılan baskınlarda, Seyfettin, Sadullah, Halim, Tahsin, İhsan, Mesut, Hacı Bahri, Bayram ve Medine Yakut'un Hüsnü Yakut'a ait bir evde, Reyhan Yıldız ile Şeyda Okay'ın da kendi evlerinde gözaltına alındıkları belirtildi.

Diyarbakır MEDKOM'da üçüncü yıl şöleni

Diyarbakır MED-KOM'un üçüncü kuruluş yıldönümü, Diyarbakır'da düzenlenen şölenle kutlandı.

DİYARBAKIR- Diyarbakır MED-KOM'un (Medya Filmcilik Bilim Sanat Araştırma Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi) 3. yıldönümü şöleni coşkuyla kutlandı. Aralarında demokratik kitle kuruluşları temsilcileri ve parti yöneticilerinin de bulunduğu yaklaşık üçyüz kişinin katıldığı şölende, izleyicilere Kürtçe şiir ve müzik dinletileri sunuldu. Şölen nedeniyle gelen çok sayıdaki mesajlarda ise MED-KOM'a destek ve başarı temennilerinde bulunuldu.

Geçtiğimiz Pazar günü MED-KOM binasında öğlen saat 12'de başlayan şölendeki açılış konuşmasında; amacı Kürt kültürünü yaşatmak ve bunu insanlara taşımak olan MED-KOM'un, bundan böyle de çalışmalarını geliştirip yaygınlaştırarak sürdüreceği belirtildi.Folklar, müzik, tiyatro, karikatür, resim sanatı ve Kürt dili gibi alanlarda yapılacak olan çalışmalar zorlukların ancak dayanışmayla aşabilecegi belirtildi.

Yapılan kısa açılış konuşmasının ardından Koma Aşiti Müzik grubu, misafir sanatçı Pırşeng ve Ozan Sabahattin tarafından izleyicilere Kürtçe şarkı ve türküler dinletildi. Şair Hicri İzgören ve Dara da birer şiir dinletisi sundu.

Şölen nedeniyle MED-KOM'a Dicle Üniversitesi gençliği, İTÜ ve İÜ'den bir grup yurtsever öğrenci, Batman'dan devrimci sosyalist işçiler, Xwendevanen Farkinê, Komek Xwendevanen, ODTÜ, Komisyona Cıwani, DBP, li Amedê, Demokrasi gazetesi Diyarbakır temsilciliği, Ardahan Nuroj okurları, Bilkent ve Ankara Üniversitesi öğrencileri, HADEP Gençlik Komisyonu, Adana uluşal devrimci gençlik, Dersim Nuroj okurları, Antep'ten bir grup Nuroj okuru, Ağrı Nuroj okurları, Bitlis'ten bir grup Nuroj okuru, Bağlar'dan bir grup yurtsever, Adana Nuroj okurları, İstanbul Nuroj, İstanbul

Koma Aşitî, şölene katılanları türküleriyle coşturdular.

MED-KOM, Nujen Yayınları ve Dildar Şeko'dan dayanışma ve destek mesajları geldi.

HADEP Diyarbakır İl Sekreteri Hüseyin Bora ve HADEP Parti Meclisi Üyesi Melike Alp, DKP merkez yöneticilerinden Behlül Yavuz, şair Veysel Öngören ve Aydın Alp da üçüncü yıl kutlamasına katılarak destek sundular. DSM (Dicle Sanat Merkezi) ve Hêvi gazetesi çalışanları da şölene katılarak destek sundular.

Maraş Cezaevi'nde açlık grevi

Maraş Cezaevi'nde adli suçtan hükümlü bulunan 7 tutuklu idarenin muhkumlar üzerindeki baskılarını protesto etmek amacıyla süresiz dönüşümsüz açlık grevine başladı. Talepleri kabul edilinceye kadar eylemlerini sürdüreceklerini bildiren hükümlüler, durumun yerinde incelenmesi ve baskıların son bulması için İHD ve diğer demokratik kitle örgütlerinin kendilerine yardımcı olmalarını istediler.

Maraş Cezaevi'ndeki adli tutuklu ve hükümlüler adına Fırat Firyar Mayda imzasıyla yapılan basın açıklamasında, cezaevi idaresinin hükümlü ve tutukluları zorla keyfi işlerde çalıştırdığı belirtildi. Çalışmayı reddedenlerin önce dövüldüğünü, daha sonra da "hücre" hapsi adı altında tecritte tutulduğunu bildiren Mayda, adli mahkumların örgütsüz oluşları nedeniyle kamuoyuna ulaşamadıklarını, ancak idarenin dayatmalarına da boyun eğmediklerini kaydetti.

İdarenin insani olmayan bazı uygulamalarını reddettikleri için kendisinin de aralarında bulunduğu Şahin Kılıç, Mehmet Kaynak, Ahmet Demircan, Metin Civ, Erkan Ozan ve Hüseyin Andiç adlı mahkumların hücrelerde tutulduğunu aktaran Mayda, şunları söyledi; "Cezaevi birinci müdürüyle defalarca görüşmemize rağmen, sorunlarımızı çözmeye yanaşmamaktadır. Koğuşlara geçtiğimizde, diğer mahkumları da çalışmama hususunda kendilerine karşı örgütleyeceğimizden korkuyorlar. İdarenin bu anti demokratik uygulamalarını protesto etmek için 7.2.1997 tarihinden itibaren süresiz dönüşümsüz açlık grevine başladık. İnsan Hakları Derneğinin de içinde yer aldığı kitle örgütlerinin gelip yerinde bir inceleme yapmalarını istiyoruz"

Tutuklu ve hükümlüler adına açıklama yapan Mayda, taleplerini ise şu şekilde sıraladı:

Askeri nitelikli sayımın kaldırılması ve zorla çalıştırma işine son verilmesi.

Sivil nevresim ve çarşafların serbest edilmesi.

DGM'lerin toplatmadığı dergi ve kitapların içeri girilmesine izin verilmesi,

Fiziksel ve psikolojik baskılara son verilmesi ve ayrıca elbiselerin konulması için çanta ile valizlerin serbest bırakılması. **(HABER MERKEZİ)**

Vîza zarokan

Almanya êdî derîyên xwe li xerîban digre

KOLN- Piştî Şerê Cîhanê yê duwemîn, di navbera salên 1960-1973an de Almanya dest pê kir ji derwe karker sitand. Di nav dewletên ku karker ji wan hatin standin de Tirkiye, Yugoslovya'ya kevin. Marako (Fas) û Tunis jî hebûn.

Gava ku hewcedarîya dewleta Alman bi karkeran hebû, karker bi def û zirnê, bi şahî û bi dilan dihatin pejirandin. Lê xuya ye ku êdî îro hewcedarîya dewleta Alman bi karkeran nemaye.

Her ku diçe Almanya rê li ber bîyanîyan digire. Qanûna Biyanîyan misêva li Almanya diguhire. Guhertina dawî di meha 12an a sala 1996'an de çêbû. Di vê guherînê de qanûna miting û meşînên bîyanîyan bi tevahî hat dijwarkirin. Armanc rê li ber meşîn û xwe pêşandanên Kurdan girtin bû.

Dewleta Alman di 15.01.1997'an de vîzeya zarokan kir jîyanê.Ev vîsa bo zarokên dewletên Tirkîyê, Yugoslavya kevin, Fas û Tunisê ye. Berê zarokên ku salên wan di bin 16 an de bûn bi serbestî diketin Almanyayê. Lê piştî vê biryarê, zarokên wan kesên ku li Almanyayê karker in an rûniştina wan hene jî, gava vegerin welatên xwe, êdî bê vîza nikarin bên Almanya.

Li hember vîza zarokan nerazîbûnek xurt heye. Dewleta Tirk bi xwe ji li ber vê yekê radiweste. Lê wusa jî xuya ye ku wê dewleta Tirk û Alman, li ser bê vîze ketina zarokên karkerên Tirkan li hevdû bikin û rê li ber zarokên karker û penaberên kurd bigirin.

Bi vîza zarokan mebesta dewleta Alman rê li ber penaberên Kurd û penaberên ku ji welatên din tê girtin.

Bir anda boğulur gibi olursunuz; öylesi 'bilinmez', 'karmaşık' olgular üst üste yığılır ki, başlıca işinizi bu 'kahrolası' çapraşık gelişmelere yanıtlar aramak olarak belirlersiniz ve otomatik tüfek gibi önünüze sorular sıralayan sütunlar/ekranlar denizinde boğulacakmış hissine kapılırsınız.

Bu anlarda, bazen, sorular/sorunlar yumağının bir parça dışına çıkmak; aklın bilimle buluştuğu duruluk noktasını esas alarak 'safça' -elbette ki 'bönlük' anlamında değil; mümkün olduğunca bulaşık olmayan tarzda- olgulara/olaylara yaklaşmak çok verimli, dahası çok ferahlatıcı olabiliyor. Böyle anlarda, örneğin, binbir kabloyla, yüzlerce 'chip'le korkutucu bir karmaşa manzarası çizen bir aygıtın çalışma esaslarının aslında sanıldığından çok daha basit olduğunu duyumsayabiliyorsunuz. Yine böyle anlarda 'karmaşa' üzerine edilen onca lafın bizzat 'karmaşa'yı veri almanın sonucu edildiğini anlıyor ve daha önce niçin böyle 'saf', yalın, düşünülemediğine hayret edebiliyorsunuz.

Hanı Oğuz Olan Asil Türkler'in Encamı, Karmaşa ve Saflık

Z. Abidin KIZILYAPRAK

Tabii, biraz deşince, 'karmaşa'nın veri olarak sunulmasının amaçsız olmadığını da kavrıyorunuz ve olayın basit bir 'safça' -burada bönlük anlamında!- düşünmeden ibaret olmadığı sonucuna da varıyorsunuz.

Bunca uzun girişgâha gerek olmadan direkt asıl değinmek istediğim konuya; "Refahyol-Ordu gerginliği"ne girebilirdim ancak, konu üzerindeki 'karmaşa'nın boyutuna işaret etmemek bir eksiklik olabilirdi.

Gazete sütunları ile TV ekranlarından yayılan söz denizinin tam ortasına düşerseniz, ortada ciddi bir "Refahyol-Ordu gerginliği bulunduğuna" inanmanız kaçınılmazdır. Eh; Sincan'a tankları da sevkettiler ya; daha ne kanıt istenir bu gerginliğe?..

Öyle mi?

Bönlük anlamında saf olmamak için, katışıksız düşünme anlamında 'safça' -görmek değil;- bakmak gerekiyor bu olaya da galiba...

Bir gerginlik olduğu doğru. Şimdilik, "bu gerginlik asıl olarak düzen değişimi bekleyen RP tabanını ve genel olarak halkları terbiye ve talim etmeyi amaçlamaktadır" şeklinde özetleyebileceğimiz bir 'önyargımızı' kaydederek sahici gerginlik bahsini geçelim ve "Refahyol-Ordu gerginliği" senaryosuna dair 'yalın' müdahalelerde bulunmaya çalışalım.

Eğer böyle bir gerginlik varsa, gerçekte ordunun yanı sıra Türk siyasetinin de komuta kademesi olan Genelkurmay, artık bir gerginlik tarafı bile olamayacak duruma gelmiş, çaptan bir hayli düşmüş ve söz geçiremez duruma geldiği için belki de biz farkına varmadan 'memlekete demokrasi gelmiş' demektir!.. Öyle ya; Genelkurmay, "çok rahatsız olduğu" bir koalisyon hükümetini bile sona erdirmekten acizse?..

Alın işte; kargaların bile gülmekte zorluk çekeceği varsayımlar...

Oysa kazın ayağının böyle olmadığını aklı başında herkes bilir. Yine aklı başında herkes Refahyol'un sona erdirilmesi istendiğinde gerekli olan üç-beş istifanın Genelkurmay Başkanı'nın yaverinin bile bir telefonuyla DYP içinden pekala temin edilebileceğini de bilir.

Öyleyse?..

Öyleysesi şu: Türk parlamento yapısı içindeki 'partiler gerilimi'ni çok sahici ve köklü yönelimlere yol verir gerilimler olarak algılamak ve buradan 'karmaşa'yı çözmeye kalkmak tastamına bönlük anlamında saflıktır, bir. İkincisi artık detay: Genelkurmay Refahyol'dan gerçekten "rahatsız" olsa, sona erdirmesi işten bile sayılmasa gerek.

Refahyol'dan değilse de, Refah Partisi'nden de mi rahatsız değil Genelkurmay?..

'Karmaşa' denizinden çıkıp herşeyin daha etraflıca görülebildiği kıyıların yalınlığında, bu sorunun da yanıtı beklendiği gibi olmayabilir... Bunun nedeni/niçini ayrı yazıların konusu; tıpkı partileri hedefler gibi yapıp halkları yumruklama operasyonlarının ayrı yazılar konusu olması gibi...

Ama şimdiden birşeyler söylenebilir ve hatta "benim dediğimin aksini ispat etmek senin işin" dercesine dezenformasyon pompalayan medya organlarının hatırına, nedense gözden kaçmış kimi 'bilgiler' bile verilebilir...

Yıllardır Erbakan'ın yanı başından ayrılmamış olan Oğuzhan Asiltürk, RP'nin önemli kurmay kadrolarındandır. Ve ne gerçek adı Oğuzhan'dır, ne de gerçek soyadı Asiltürk... Daha 70'lerde bu zat, 'oğuz', 'han', asil' ve 'Türk' gibi resmi ideolojiyle uyum açısından kraldan çok kralcılığı çağrıştıran terimleri ad ve soyad olarak seçmiştir; daha doğrusu, gerçek adı ve soyadı yerine, mahkeme vasıtasıyla bu terimleri ad ve soyad yapmıştır kendisine...

Daha yola koyulurken bir kurmayının şahsında gerçekleştirilen bu minik operasyon, sözkonusu partinin niteliğini adeta sembolize ediyor.

Ve bu kısa yazı çerçevesinde noktayı burada koymak gerekiyor: Geride belki kısa bir sonuç sözü, bir de kısa soru kalıyor. Söz, hepimize: Sahici gerilimin sahici tarafları ancak özel bir beceriksizlik eğitimiyle mümkün olabilecek seyircilikte kaldıkça, onların payına sebep/sonuç uçları olabildiğince bükülmüş 'karmaşa' ve 'gerilim' denizlerinde çırpınmak düşer elbette...

Kısa sorumuz ise kısa bilgiyle ilgili ve Asiltürk'e: Evveliyatta Hekimhan'da mukim Oğuzhan bey; sahi, önceki adınız neydi sizin?..

nû Roj

DİSK'e bağlı Deri-İş Genel Başkanlığından istifa eden Munzur Pekgüleç'le görüştük

Uzlaşmacı DİSK'e istifalı protesto

Ahmet OVACIKLI

DİSK'e bağlı Deri-İş sendikasının Genel Başkanı Munzur Pekgüleç, geçtiğimiz hafta ani bir kararla bu görevinden istifa etti. Pekgüleç, istifasına gerekçe olarak DİSK'in olanaklarından Deri-İş'in yararlanamadığını ve maddi imkansızlar içindeki sendikasının büyük güçlüklerle yüzyüze kaldığını gösterdiyse de, istifanın DİK'in erkezi yönelimine bir çeşit protesto özelliği taşıdığı yorumları da yapıldı.

Munzur Pekgüleç'le istifasından sonraki günlerde DİSK'i ve yönelimlerini konuştuk.

○ 30. yılını dolduran DİSK'in yeniden açıldıktan sonraki durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Munzur Pekgüleç: Öncelikle DİSK'in kuruluşuna kısaca değineceğim. DİSK 1967'de Türk-İş'e karşı alternatif olarak, devrimci mücadeledeki ilerici işçilerin kurduğu bir konfederasyondur. Sınıf mücadelesinin politik ve siyasi mücadeleden ayrı olduğuna inanmayan bir yapıdır.

Kuruluş öncesi, Türk-İş'ten ayrılmada bardağı taşıran son damla ise bir greve ilişkin tutumdur. Paşabahçe cam işçilerinin toplu iş sözleşmesi nedeniyle başlatmış oldukları grev, Türk-İş konfederasyonu tarafından bir an önce bitirilmek istenmekte ve işveren ile uzlaşmaya gidilmesi istenmektedir. Ancak işçiler Türk-İş'in bu talebini reddedip, mücadelede ısrar ederler. Bunun üzerine Türk-İş, Paşabahçe Cam-İş sendikasını konfederasyondan ihraç edilmesi talebiyle disipline verir. Bu durumdan rahatsız olan diğer kardeş sendikalardan Gıda-İş, Maden-İş, Lastik-İş ve Zonguldak Maden-İş, Türk-İş konfederasyonundan ayrılarak 1967'de DİSK'i kurarlar.

DİSK'in en temel prensipleri; tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi, sendika içi demokrasi, ekonomik ve demokratik siyasal mücadelenin bir bütün olduğu anlayışıdır. Bu nedenle Türk-İş'in uzlaşmacı, devletçi ve politika üstü politikasına alternatif olarak ortaya çıkar.

○ DİSK ne zamana kadar bu prensiplerinin takipçisi oldu?

● 12 Eylül öncesi DİSK'in işçilerin sosyalizm ile tanışmasında ciddi bir çaba içerisinde olduğunu görüyoruz. Özellikle DİSK'in kuruculari olan sendika başkanlarının TİP üyesi olmalarının rolü büyüktür. O nedenle 350 bin üyeye varan bir örgütlülüğü iki yıl gibi kısa bir sürede başardı. Sınıf aleyhine geliştirilmek istenen politikalar karşısında ciddi eylemlilikler verdi ve eylemliliklerde başarılı oldu. Örneğin; 15-16 Haziran direnişi, faşizme ihtar mitingi, DGM'lerin kuruluşuna karşı eylem, 30 Nisan direnişi gibi politik içerikli eylemleri gerçekleştirmiştir. İşçilerin ekonomik ve demokratik taleplerinde diğer konfederasyonlarla mukayese edildiğinde ciddi kazanımlar elde ettiklerini söylemek mümkündür.

○ Bugün DİSK hangi noktada?

● Bugünkü DİSK'in izlemiş olduğu politikaları değerlendirdiğimizde; giderek çağdaş sendikacılığa, diğer adıyla hizmet sendikacılığına doğru ciddi bir yönelim içinde olduğunu görmekteyiz. İşçilerin ve DİSK'li sendikacıların, eleştirdikleri Türk-İş politikasına giderek yakınlaştıklarını görmekteyiz.

Bugünkü DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak; 'sorumlu sendikacılık yapacağız' diyerek üretimin arttırılması, kalitenin yükseltilmesi, verimin sağlanması gibi sözleri politikanın önüne çıkararak, açık bir şekilde sermaye sınıfına uzlaşma önermektedir.

Sendikaların uzlaşma müesseseleri olduğunu biliyoruz ancak, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda bir mücadele ile işçilerin taleplerini işverenlere kabul ettirebilmek önemlidir. İyi niyetli çabalara rağmen, DİSK'in örgütlenme ve toplu iş sözleşmelerinde işveren çıkarlarına aykırı olabilecek bir uzlaşmazlık yürütülmediğini de görmekteyiz.

Sayın Rıdvan Budak, yapılan tüm işçi ve sendika toplantılarında sermayenin topyekün bir saldırı içinde olduğunu söyleyerek, meşru mücadeleden vazgeçilmemesini belirtmektedir. Buna; 'bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu' denir. Bu nedenle DİSK, politikasını netleştirmelidir.

○ DİSK'in son yıldönümü kutlamasına Demirel'in davet edilmesi ve Rıdvan Budak'ın "Demirel ile aynı noktada buluştuk" şeklinde konuşması ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

● 30. kuruluş yıldönümü nedeniyle sayın Demirel'i ve devlet erkanını davet ederek yaptığı konuşma ile geçmiş politikalarını utangaçça savunup, bundan sonraki süreç içerisinde daha sorumulu davranacaklarını, laiklik ve demokrasinin korunması yönünde tavır alacaklarını belirterek, suya sabuna dokunmayan bir politika sergilediklerini gözler önüne koydular.

Sayın Demirel de yaptığı konuşmada geçmişi irdelemenin bir yararının olmadığını, olamayacağını ifade etti.

Yapılan diğer bütün etkinliklerde de bu uzlaşmacı politika işçilere deklere edilerek, işçiler ikna edilmeye çalışılıyor.

○ DİSK'in eski değerleriyle buluşması için sizce neler yapılmalıdır?

● DİSK'in eski değerleriyle buluşabilmesi için, sınıf içerisinde mücadele eden devrimci, demokrat ve sosyalist işçilerin, sendikaları sınıf örgütleri olarak yeniden yapılandırmaları, sendika içi demokrasinin eksiksiz olarak uygulanmasını, tabanın söz ve karar sahibi olmasını bilinçle kavratılabilmeleri, ekonomik, demokratik ve siyasal mücadelenin sendikal politika ile birlikte yürütülmesi gerektiğini bilince çıkarmalarıyla mümkün olacaktır. İnanıyorum ki sınıf bilinçli işçiler sendikaların ve konfederasyonların 'çağdaş sendikacılığını', uzlaşmacı ve devlet sendikacılığını tasfiye ederek, sendikaları sınıf örgütü olarak yeniden inşa edeceklerdir.

Sınıflar mücadelesinin bu derece keskin olduğu bir dönemde, başka türlü yapılabilmesi de mümkün değildir. Siyasetin bu derecede kirliliğinin, Kürt sorununun ve inatla sürdürülen kirli savaşın ve sistemin çürümüşlüğünün ciddi bir mücadele ve siyasal bir irade ile çözülmesi mümkündür.

○ Deri-İş başkanlığından istifa nedenlerinizi öğrenebilir miyiz?

● İstifa etmemde temel neden olarak, sınıf örgütü olan DİSK'in bugün izlemekte olduğu politikanın ciddi bir etkisi var.

DİSK içerisinde 12 Eylül öncesi ve sonrasında mücadeleci bir anlayışa sahip olan DİSK Deri-İş sendikası Genel Başkanı Kenan Budak, 12 Eylül'de tüm sendikalar teslim olurken, O mücadeleyi ve direnişi benimseyerek, teslim olmayı reddetmiş ve 1981'de devletin resmi kuvvetlerince sokak ortasında katledilmiş, özverili bir sendika lideridir.

Munzur Pekgüleç.

Benim de kurucusu olduğum Deri-İş sendikasından istifa etmek çok kolay olmamıştır. Ancak sendikamızın maddi olanaklarının kısıtlı olması, DİSK içerisinde devrimci bir sendikal politika izlememiz ndeniyle DİSK'in olanaklı sendikalarının bilinçli bir şekilde dayanışma göstermemeleri, örgütsüz bir sendika olarak DİSK'te kalmanın bir yararının olmayacağına inandığımdan, istifa etmek zorunda kaldım. Diğer yandan; aynı iş kolundaki kardeş Deri-İş sendikasında mücadeleci bir sendikal politikanın egemen olması, aynı iş kolunda iki sendikanın iş kolu özelliklerinden dolayı kaldırılamayacağını bilmem de bu tutumumda etkili olmuştur.

Birlikte mücadele ve sınıf içerisinde aktifçe varolabilmek için istifa etmiş bulunmaktayım.

○ Bundan sonra neler yapmayı düşünüyorsunuz?

● Bundan sonra da işçilerin örgütlenmesinde aktif bir biçimde yer alacağım.

DİSK'in 30. yıl kutlamalarında Budak ile Demirel 'uzlaşma' tablosu çizmişlerdi.

'Gülün Adı'

Hasan YILDIZ

İtalyan yazar Umberto Eco'nun Hıristiyanlığın karanlık dönemini sorgu altına aldığı "Gülün Adı" adlı eseri okumuş ya da eserden uyarlanan filmi görmüş olmalısınız. Bugünkü şeriat heveslilerini çok heyecanlandıracak biçimde, bir nevi Hıristiyan şeriatı uygulayan kilisenin karanlık dünyasına karşı, ilkçağın aydınlatıcı felsefesinin eserlerini bulmaya çalışan Guillaume'un harika mücadelesi vardır bu eserde. Ortaçağda kilise insanın gülmesini bile günah saydığından Aristo'nun yazdığı sanılan "Komedi" üzerine olan bir eser de yasaklar listesinin en başında yer almış, bir sır gibi saklanmıştır. Orada hatırlayacağınız gibi korkunç sırra ulaşmaya çalışan kimse kendi sonunu da hazırlıyordu. Kim o gerçeği öğreniyorsa insanın varlık yapısına ait olan gülmenin sırrını da kendisiyle beraber götürüyordu. Susurluk olayı da Türkiye'de bazı sırların ancak ve ancak bir kaç kişinin bilgisi dahilinde olduğunu gösterdi. Bu halkanın etrafında bulunan asalaklar düştükçe olayın kendisi de garip biçimde ortaya çıktı.

12 Eylül öncesi sağ-sol çatışması içine bilerek sokulan bir kısım ajanların bu sahada oynadıkları rolün Susurluk olayıyla yeterince açığa çıktığını söylemek oldukça zor. Çatlı ve Oral Çelik'te somut ifadesini bulan bu tiplerin içine girdikleri ilişkiler iyi incelendiğinde, sadece MİT'in değil, CIA'nın da bu çatışmalarda rol oynadığı görülecektir. Türkiye'nin Sovyet tehlikesine karşı korunmasında elde edilen bu unsurlar açıklanması güç bir ilişki içinde kendilerine gerekli silah ihtiyaçlarını Sovyet etkisi altında bulunan Bulgaristan'dan temin ediyorlardı. Devletin gizli servislerinin yardımlarıyla yapıldığı bugün ortada olan bu ilişkiler sayesinde, MİT ve CIA bir anlamda kendilerini kuşkulardan uzaklaştırmış oluyorlardı. Oysa o günlerde bu sır dolu ilişkilerin dosyasına ulaşmaya çalışan birisi "Gül'ü değil dikeni, zehirli dikeni bulmuştu. Abdi İpekçi'nin öldürülmeden önce bir kaçakçılık dosyasıyla ilgilendiği o günlerdeki gazete sayfalarında yer aldı. Ancak kimse bu dosyanın bir yanıyla devlete, MİT'e ve CIA'ye dayandığını söyleyemedi. Bir piyon olarak Çatlı ve ekibinin İpekçi'nin hangi gizli bilgilere ulaştığını bilmesi mümkün görülmemektedir. O halde bu kaynak, İpekçi'yi de yakından tanıyan ve ülkeyi içinden çıkılmaz bir kaosa doğru, bilerek sürükleyen güçlerden başkası değildi.

Çok yönlü araştırmalarıyla aynı tür bilgilere ulaşan Uğur Mumcu da bu 'zehirli dikenleri' bize öğretemeden yok edildi. Eşref Bitlis'e bu 'zehir'in dikenleri batmadı mı? Bu örgütü öğrenip te yokedilenler listesinde değil miydi? Tümen'in ortasında uzun namlulu Kanas tüfeğiyle vurulup yokedilen ve PKK'ni üzerine yıkılan Bahtiyar Aydın'ın ölümü üzerindeki sırlar neden kaldırılmadı ve geçiştirildi. Birileri piyon olarak emir uyguluyor, diğerleri devlet erkini kullanıp soruşturmaları engelliyor.

Kimdi bunlar? Nasıl ve nereden elde ediliyorlardı?

NATO'ya bağlı ülkelerde açığa çıkan Gladio tipi örgütlerin benzerinin Türkiye'de olmaması için hiç bir neden yoktu. Ancak bunların görevlerinin ve ilişki türlerinin çok daha karmaşık olduğu anlaşıldı. Bu örgütün daha kompleks işlerde kullanılmasının nedeni ise Türkiye'nin sırtında ağır bir yük olarak duran Kürt sorununun varlığında olmalıdır. Bu noktada çok daha karışık ilişkiler devreye giriyor ki, Gladio'nun bizi ilgilendiren asıl yönünün burada olduğu kesinlik kazanıyor. Bu nokta henüz açığa çıkmış değil.

Sadece askeri planda bir Sovyet işgaline karşı değil, aynı zamanda politik alanda sol örgütlerin etkinliklerine karşı da bizzat harekete geçirilen bir örgüt durumuna getirilen bu çete, sivil kesimden kendisine eleman bulmakta zorlanmadı. 'Sivil Savunma' adı altında sözde yurt savunması adına faaliyet gösteren gruplar içinden daha gizli operasyonlar için yetenekli elemanlar söz konusu çetenin içine alındı, bir kısmı da MHP içine entegre edilerek gizlenen bu grupların varlığı bilinmesine rağmen TKP o günlerde MHP ile mücadelenin devlet ile mücadele olmadığını söyleyebiliyordu.

Daha sonra bu tür oyunlarda kullanıldıklarını anlayan kimi MHP'liler bu örgütten ayrıldılar. Bu olayların yoğunlaşması sürecinde faşist örgütlenmeler içinde bir örgütün varlığına dikkat çekmek gerekecektir: Çok dar bir kadro örgütü olarak ortaya çıkan ve hiç de genişleme niyeti taşımadan çalışmalar yapan 'Komünizmle Mücadele Dernekleri'. NATO'nun savunma stratejisi çerçevesinde tamamen devlet MİT ve CIA kontrolü altında yürütülen faaliyetler sonucu elde edilen sivil kadrolar bu işlerde kullanılır oldular. Dar kadro çalışmasında 'Komünizmle Mücadele Dernekleri'yle bağı olanların secereleri takip edilirse, Türk Gladio'sunun en az bu yönü daha da açığa çıkacaktır. Bu ilişkilerde Çatlı gibiler ekip şefi olurken, Ağca gibiler de tetikçi olmaktadırlar. Bir dönem sol gelişmeye karşı kullanılan bu akımlar, daha sonra Kürt ulusal hareketine karşı kullanılmaya başlandılar. Defterlerinde bol bol Kürt yurtseverlerinin adresi bulundu.

Susurluk ile açığa çıkan şebekelerin son bulduğunu sanmak hafifliktir. Ancak, ne olursa olsun yıllardan beri 'Gülün Adı'ndan öğrendiklerini topluma bir ışık olarak sundukları için yok edilen insanlar, kamu vicdanında hak ettikleri yeri buldular. Devletin varlık nedeninin hiç bir hak ve yasa tanımadığını bir kez daha ispatladılar. Devlet sırrı olarak saklanan 'Zehirli Dikenler'in varlığını öğrenenler yine aynı güçlerce yokedildiler. Hem de kendilerine en yakın insanlar eliyle...

'Gülün Adı' tüm dünyada çağlar boyu her toplumun yoluna aydınlık oldu, geleceklerine ışık tuttu. Ancak bunun yanında bir paradoks olarak elde tutulan 'Zehirli Dikenler' bir çok önemli merkezde, devletin varlık nedeni açısından hayati öneme sahip bilinen sahalarda tüm topluma batmaya devam ediyor!..

'İşkenceyi durdurun!'

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü Avrupa Masa Şefi Jean Chichizola, Metin Göktepe duruşmasını değerlendirdi ve basının durumuna dikkat çekti

Derya DENİZ

Gazeteci Metin Göktepe'nin 8 Ocak 1996 günü dövülerek öldürülmesinin ardından da polisin gazetecilere şiddet uygulaması devam etti.

1996 yılı içerisinde 154 gazeteci, polis tarafından dövüldü. Bu gazetecilerden 31'i işkence gördü, 53 gazeteci de gözaltına alındı, 69 gazeteci ise görevleri başındayken polis tarafından hırpalandı.

Sınır tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün 1996 yılı Türkiye raporuna göre 109 gazeteciden 53'ü polis tarafından dövülerek gözaltına alındı. Rapora göre; yıl boyunca, Haziran ve Temmuz ayları gazetecilerin haber izlerken en fazla riske girdiği dönem oldu. Gelişen öğrenci eyemleri ve cezaevlerinde açlık grevi yapan tutuklu/hükümlü yakınarının veya arkadaşlarının destek eylemlerini izleyen çok sayıda gazeteci tutuklandı, gözaltına alındı.

Bu keyfi şiddet uygulamalarının öncelikle sol ve Kürt basınını hedef aldığı belirtildi.

31 gazeteciye işkence

1996'da polis tarafından tehdit edilen, saldırıya uğrayan gazetecilerin sayısı 69.

Gözaltına alınmak da gazetecilerin sık karşılaştığı uygulamalar arasında. Gözaltı süreleri genellikle birkaç saat ya da birkaç gün oluyor. Gözaltılar röportaja , konferansa giderken yolda, gazete binasında ya da evde yapılan baskınlarda gerçekleştiriliyor.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın 1996 yılı kayıtlarına göre, gözaltına alınan ve işkence gören 517 kişiden 31'i gazeteci.

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü Avrupa Masa Şefi Jean Chichizola raporla igili yaptığı açıklamada karakollarda ve emniyet müdürlüklerinde, gözaltına alınanlarla işkence uygulamalarının durdurulması için hükümetten somut önlemleri almasını istedi. Chichizola, şiddet uygulamalarında suçu görülen polis memurlarının etkin bir biçimde cezalandırılması, Metin Göktepe cinayetinden zanlı polis memurlarının uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde yargılanmalarını da talep etti.

RSF raporuna göre 1996 yılı içerisinde 154 gazeteci, polis tarafından dövüldü. Bu gazetecilerden 31'i işkence gördü, 53 gazeteci de gözaltına alındı, 69 gazeteci ise görevleri başındayken polis tarafından hırpalandı.

'Göktepe duruşmasını izleyeceğiz'

Avrupa Masa Şefi Chichizola, Göktepe'nin Afyon'daki duruşmasına da katıldı. Chichizola duruşmayı şöyle değerlendirdi:

"Sanık polis avukatlarının Metin Göktepe'yi yasadışı gösterilere katılmakla suçlaması ölümüne yeterli gerekçe olarak gösterildi. Tanıklardan Deniz Özcan'ın gördüğü baskılar ve işkenceyi orada açıklamış olması, ona işkence yapanların da yargılanacağı anlamına gelecek mi? Yine duruşma sonunda verilen kararda iki tanığın sanıklarla yüzleştirilmesinin kabul edilmiş olması olumlu bir gelişme. Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü olarak biz Metin Göktepe'nin ölümünü Türkiye'de 'basın özgürlüğünün sembolü'olarak tanımladık. Türkiye'de basın özgürlüğünün olmadığının somut bir göstergesi olarak değerlendiriyoruz. Biz Göktepe'nin tüm duruşmalarına katılmaya devam edeceğiz."

Göktepe'nin son duruşmasına da katılan Chichizola, davayı takip edeceklerini açıkladı.

RSF: Sınırın ve baskının reddi

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün (RSF) merkezi Fransa'da bulunuyor. Örgüt temsilcileri gittikleri ülkelerde gazetecilerin sorunlarıyla igili rapor tuttuktan sonra bu raporu dünya basınına duyuruyor. Ayrıca cezaevindeki gazetecilere maddi destekte bulunuyor. Bu gazetecilerle igili o ülkedeki hükümet yönetimiye görüşüyor ve çeşitli kampanyalar başlatıyor. Örneğin Işık Yurtçu'ya verdikleri ödülü tüm dünya basınına duyurduar ve Yurtçu'nun serbest bırakılması için kampanya başlattılar.

AYDINLAR ÖZGÜRLÜĞÜ SAVUNDU

'Zindanda olmak hakim olmaktan onurludur'

İSTANBUL- "Düşünceye Özgürlük" kitabının yayımcısı olmaları nedeniyle Terörle Mücadele Yasası'nın 8. ve TCY'nın 312. maddesi uyarınca haklarında dava açılan sanatçı, yazar, gazeteci ve aydınlardan bir bölümü geçtiğimiz hafta yine DGM'deydiler. "Böyle bir ülkede hakim olmaktansa zindanda olmayı tercih ederim" diyen yazar Erol Toy'un sözleri nedeniyle mahkemenin suç duyurusunda bulunduğu DGM'deki duruşmada aydınlar, kitabı düşünceyi ifade özgürlüğünün önündeki engellerin kalkması için yayımladıklarını vurguladılar.

İstanbul 3 No'lu DGM'de görülen davanın geçen haftaki oturumuna Kemal Gökhan Gürses, Macit Koper, Neyyire Özkan, Toktamış Ateş, Erdal Atabek, Rutkay Aziz, Murathan Mungan, Erol Toy, Nazım Alpman, Müjdat Gezen, Semih Poroy, Lale Mansur, Atıf Yılmaz, Nedim Saban, Doğan Hızlan, Ayşe Arman ile Nilüfer Kuyaş katıldı. Oturumda sanıkların kimlik tespitlerinin yapılmasının ardından sorgularına geçildi. Rutkay Aziz, özgür düşünceye gereksinim duyduğumuz bir ülkede "birilerinin" terör yaratmaya çalışmasını önlemek için bu kitabın yayıncısı olduğunu söylerken Erdal Atabek, "Bu kitapta yer alan düşüncelere katılıp katılmamam önemli değil. Önemli olan ifade özgürlüğünü savunmamdır" dedi. Yazar Erol Toy ise sorgusunda "Millet adına hüküm veren mahkemelerin bulunduğu bir ülkede devlet adına suç işleniyorsa, cinayet işleniyorsa, harhangi bir yerde hakim olmaktansa zindanda mahkum olmayı tecih ederim" diye konuştu. İnsanı hindiden ayıran en belirgin özelliğin düşüncelerini ifade etmesi ve üretimde bulunması olduğuna dikkat çeken Semih Poroy, devleti yönetenlerin hindilerden oluşan bir toplum istediklerini ifade etti.

Aydınların avukatları da müvekkillerinin ifadelerine katıldıklarını belirttiler.

Bu arada Toy'un sorgusu sırasında söylediği sözler nedeniyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına karar veren mahkeme heyeti, duruşmayı ertedi.

Aydınlar özgür düşünmede yine ısrarlı olacaklarını belirttiler.

'YENİ LEGAL OLUŞUM' TARTIŞMASI

KDBP - Kürt Demokratik Birlik Partisi

Lokman POLAT

Kürt kimlikli legal bir partinin oluşumu için yapılan girişim, Med-Kom'daki toplantı ve ona bağlı gelişmeler sevindiricidir, umut vericidir. Nûroj sayfalarında Kürt kimlikli legal parti ile ilgili bir tartışma/değerlendirme, görüş belirtme sayfasının açılması da isabetli bir durumdur, doğru bir tutumdur.

Kürt kimlikli legal parti sorununda Nûroj çevresiyle aynı şekilde düşündüğüm için, sorunun o yanına ve ayrıntılarına girmek istemiyorum. Ben, iyi kavranılmayan bir durum ve o durumla ilgili sorulan sorulara kısaca da olsa bir açıklık getirmek istiyorum.

Sorulan veya bir çok kişi tarafından kavranılmayan durum şu; Nûroj çevresinin çalışmalarını sürdürdüğü yeni legal partinin diğerlerinden (kastedilen HADEP, DBP ve DKP'dir) farkı nedir? Üç legal parti varken, 4'üncüsü gerekli midir? Vb. sorulardır. Bunlar önemli sorulardır. Çok önemli bir soruna parmak basıyor, o da farklılık sorunudur. Farklılık bir partinin varlık nedenidir ve bunun iyi bilince çıkartılması gerekir.

Şerafettin Elçi'nin, bir gazetecinin "HADEP'ten farkınız nedir?" sorusuna verdiği cevapta, "Biz sınıf partisi değiliz, kitle partisiyiz" demesi doğru bir cevap olmadığı gibi, farklılığın düzeyini de göstermiyor. Bilindiği gibi HADEP'de bir sınıf partisi değil, bir kitle partisidir. Yani Ş.Elçi'nin bu cevabı HADEP ile DKP arasındaki farkı göstermiyor. Aralarındaki fark başka şekilde var. Aralarında varolan o farklılık da bizim için ciddi bir farklılık değildir. HADEP'teki çoğunluk kesim, eğer Ş.Elçi'nin ileri sürdüğü şartları kabul etseydi ve Ş.Elçi DEP/HADEP başkanı olsaydı, bugün DKP de olmazdı. Bunlar pratik politik sürecin gerçeklikleridirler. Kariyer hırsının kişileri hangi düzeye soktuğunu pratik gösterdi, gösteriyor.

Farklılık bir partinin varlık nedenidir. Bir parti eğer varolan mevcut partilerden farklı değilse, o zaman onun varlık nedeni anlamsız olur. Nûroj çevresinin savunduğu Kürt kimlikli legal parti ya da benim de uygun gördüğüm bir isimle KDBP (Kürt Demokratik Birlik Partisi)nin diğer partilerden farklılığı nesneldir. Bu farklılık; partinin kimliği, partinin karekteri, partinin program perspektifleri, partinin iktidar anlayışı, partinin yerel yönetim anlayışı, partinin çalışma, örgütlenme ve yönetme anlayışı, çok seslilik ve demokrasi anlayışı, emeğe saygısı ve dünyaya bakış açısı vd. bir çok konuda, bu farklılık kendisini gösteriyor.

İsmiyle, cismiyle, kimliğiyle Kürt olan bir parti anlayışını savunmak ve bunu legalitede açık, meşru bir şekilde oluşturmak doğru bir tavır ve davranıştır. Bu doğru anlayışa karşı olanların hiçbir haklı ve doğru gerekçeleri yok.

Kürt sosyalistleri Kürt kimlikli legal parti anlayışını bugün değil ta 1988'lerden beri savunuyorlar. 1988-89'larda Medya Güneşi dergisinde Kürt kimlikli legal parti üzerine yazılar çıktı, teorik belirlemeler yapıldı. O dönem Medya Güneşi'nde ve sonraki dönemde süreç içersinde yapılan tartışmalarda savunulan ve bugün olgunlaşan Kürt kimlikli legal parti anlayışı doğru bir görüştü. Günümüzde bu doğru görüşü yaşama geçirmek için yapılan girişimler, verilen uğraşlar, sürdürülen çabalar meyvesini verecek ve bu doğru anlayış er veya geç hayata geçecektir.

Kürt işçileri, köylüleri, emekçileri, aydınları, Kürt halkının ezici çoğunluğu KDBP'nin farklılığını ve önemini süreç içerîsinde anlayacak, kavrayacak ve ona en büyük desteği verecektir. İyi bilinmelidir ki; halk desteğine sahip olma, güç olma göreceli bir durumdur. Bugün güçsüz olan yarın çok güçlü olabilir. Bir dönem destek görmeyen bir görüş, diğer bir dönem rağbet görebilir.

Legal parti sorunu ve HADEP, DBP ve DKP ile ilgili görüşlerimi gelecek sayılarda yazmayı sürdüreceğim.

"İsmiyle, kimliğiyle Kürt olan bir parti anlayışını savunmak ve bunu legalitede açık, meşru bir şekilde oluşturmak doğru bir tavırdır. Buna karşı çıkanların gerekçeleri haklı değildir."

Günümüzün politik koşulları ve illegalite

Sait AYDOĞMUŞ

Ulusal kimlikli legal parti tartışmalarıyla bağlantılı olarak "illegalite", "illegal çalışma", "illegal mücadele" gibi değişik kavramlarla dile getirilen ve esasen yasadışı siyasal çalışmayı ifade eden mücadele biçimi yeniden tartışma konusu oluyor.

İllegaliteyi "Stalinizm'in bir mirası, artığı" olarak gören bazıları, illegalitenin, neredeyse her türlü kötülüğün, yanlışın kaynağı olduğunu iddia ederek, illegal çalışanlarla birlikte olmamayı ilkesel bir şart olarak öne sürmektedirler. Bazıları da, daha diplomatik ve fakat daha tehlikeli bir tutum ve söylemle kendilerinin "yasal", "demokratik", "barışçıl" ve "her türlü şiddet karşıtı" niteliklerine özel vurgular yaparak, belirtilen niteliklere sahip olmadığını öngördükleri diğer Kürt ulusal hareketlerini asıl rakipleri gibi görüp göstererek, sömürgeci devletin merhametine sığınmakta, belirtilen nitelikleri nedeniyle kendilerine ayrıcalık tanınmasını, aksi halde bunun rakiplerine, yani illegalitecilere yarayacağını açıkça ifade etmektedirler.

Bu yaklaşımların yanısıra, illegaliteyi fetişleştirip, kendi başına devrimci mücadelenin, devrimciliğin, sosyalistliğin ayrılmaz bir prensibi gibi gören ve bu nedenle de koşullara bağlı olmaksızın legal mücadele biçimini küçümseyen veya reddeden "sol" anlayışlara çok sınırlı da olsa rastlanmaktadır.

Kelime anlamını "yasadışılık" olarak ifade edebileceğimiz illegalitein, kendi başına sağcılık veya solculukla bir ilişkisi yoktur. Belli siyasal sistemlerde yasaklı olan faşistler, liberaller, dinciler vb. gibi sağ siyasal akımlar da illegal çalışabilirler, çalışıyorlar. Demek ki, illegalite esas olarak yasaklı olmaktan kaynaklanmaktadır.

Yasaklar, insanlar arasında eşitsizliğin ortaya çıktığı; sömürenlerle sömürülenlerin, zenginlerle fakirlerin, yönetenlerle yönetilenlerin oluştuğu toplumsal süreçte ortaya çıkıp sistemleşerek günümüzdeki düzeye gelmiştir. Bu bakımdan illegalite, asıl egemenlerin, sömürücülerin, baskıcıların ve yasakçıların bir ürünüdür. Sosyalistlerin ideal ve prensipleri, bu kavramlarla ifade edilen olgulara karşı olmalarından doğmuştur. Günümüz dünyasında ve özellikle Türkiye'de ve Kürdistan'da egemenlerin solcular olmadığı da bilinmektedir. Aksine günümüzde, dünyamızın ağırlıklı bölümünde ve tabii Türkiye'de ve Kürdistan'da, sömürücü egemenlerin politik tutumu nedeniyle, sol, ağır yasaklar altında, bu meşakatli olduğu kadar kendi amaç ve idealleri bakımından da oldukça verimsiz, dar ve kısıtlı olan illegaliteyi seçip kullanmak zorunda bırakılmıştır. Bunun içindir ki, sıradan bir insanın nezdinde "illegalite" kavramı, "sol" bir imajı çağrıştırıyor.

Bu, genellikle sosyalistlerin yasaklı olmalarından kaynaklanan basit bir yanılsamadır. Bu nedenle dünün "solcu"su, günümüzün "demokrat"ı geçinen bazı entellektüellerimizin, aydınlarımızın, bu basit yanılsamaya kapılıp "Stalinizmin kalıntısı" olarak niteledikleri illegaliteden solu sorumlu tutmaları, ne iyi niyetlidir ve ne de politik olarak isabetli bir saptamadır.

Bu görüş, iyi niyetli değildir: Çünkü, günümüz koşullarında inkarcı bir politikayla ağır yasaklar altında olduğu için, haklı olarak büyük ağırlıkla illegal olan Kürt ulusal hareketi, bir çok kusuruyla ideal olmayan bu çalışma biçimini seçmenin esas sorumlusu değildir. Aksine, Kürt ulusal hareketinin hemen hemen tüm örgütleri, Kürt ulusal sorunu belli bir çözüme kavuşmadan da belli siyasal ve hukuksal güvenceler sağlanması koşuluyla legale çıkmaya hazır olduklarını sık sık belirtmektedirler. Kürt politik hareketinin, bu konuda bir zaaf içinde olduğu, Kürt sorununu legalize etmekle, daha yasaklılığı sürerken Kürt hareketini legalize etmenin koşullarını zaman zaman karıştırdığı bile söylenebilir. Kuzey Kürdistan'da en güçlü Kürt politik hareketi olan ve aynı zamanda en radikal gibi görünen PKK'nin lideri A.Öcalan'ın partisini ve Kürt ulusunu kendisinin yarattığını ve bu nedenle onlarla özdeş olduğunu düşündüğünden, bu belli koşulları zaman zaman kendi şahsının serbest politika yapma hakkıyla sınırlayarak açıkladığı bilinmektedir.

İkincisi, anılan görüş isabetli değildir: Çünkü bu, daha önce de belirtildiği gibi, sömürgecilerin inkara dayanan yasakçı politik tutumunun bir sonucu olarak varolan zorunlu ve haklı bir pozisyonu, yani illegaliteyi haksız bir pozisyona düşürerek, TC'nin Kürt sorunundaki inkarcı ve dolayısıyla yasakçı politik tutum ve uygulamalarını görmemezlikten gelmekte ve üstüne üstlük "illegal çalışanlarla birlikte olunmaz" diyerek, Kürt ulusal hareketini fiilen bölmektedir.

Kürt ulusal hareketi içinde, illegaliteyi fetişleştirip devrimci mücadelinin ayrılmaz bir parçası gibi gören ve legalite için de tersini düşünen; legal çalışmayı, pasifizm, reformizm, hatta ihanetle özdeş gören anlayışlar geçmişte çok yaygındı. Gerek bu görüş ve yaklaşımın karşıtı görüş ve tutumların giderek güçlenen varlığı ve gerekse de DEP'le başlayan legal siyasal mücadele sürecinin yarattığı elverişli politik olanakların ve tutarlı mücadele geleneğinin pratiği ve bir bütün olarak Kürt hareketinin illegaliteye sığmayacak kadar kitleselleşmesi, Kürt ulusal hareketindeki, özellikle Kürt solundaki illegalite fetişizminin aşılmasını büyük oranda sağlamıştır. Günümüzde, Kürt ulusal hareketinin büyük çoğunluğu, legal ve illegal mücadele sorununa politik mücadele ortamının diğer koşullarıyla bağlantılı olarak baktığı için, daha önyargısız, rahat ve akılcıdır.

Bugünkü politik koşullar, özellikle sömürgecilerin kurtuluş mücadelemize ilişkin inkarcı ve bu nedenle de ödünsüz tutumları, bir mücadele biçimi olarak illegal mücadeleyi, tüm kusurlarına rağmen, daha uzun süre politik mücadelemizin gündeminde bırakacağını gösteriyor. Bu nedenle Kürt ulusal hareketi, "dar", demokrat kural ve geleneklerle, açıklığın geliştirilmesi bakımından yeterince elverişli olmayan illegal mücadelenin bu ve benzeri kusurlarının, olumsuz etkilerinden mümkün olduğunca nasıl korunacağını adam akıllı tartışması gerekiyor. Aksi halde, bu kusurlar, illegal çalışan hareketlerin kendisini veya en azından bazı kadrolarını, zamanla çarpıtıp onları belirlenen vey adile getirilen amaçlarından çok farklı yer ve sonuçlara götürebilir.

Sonuç olarak denilebilinir ki, Kürt ulusal hareketi, tüm mücadele biçim ve yöntemleri veya siyasal görüş farklılıklarıyla bir bütündür ve her koşulda, farklılıklarının ortak yanlarını saptayıp programlayabildiği ve gücünü bu programları gerçekleştirmeye kanalize edebilme becerisini gösterebildiği oranda başarılı olabilecektir. Yoksa, herkesin kendi farklılığını vazgeçilmez ilke düzeyinde görüp dayattığı yerde, ne ortak politika, ne ortak güç, ne de ortak hedeften bahsedilebilinir. Ve bu durumun tek kazançlısı da sömürgeciler olur.

'Kıyısına Oturdum Boş Bir Zamanın'

Ali. F. IŞIK

"Bilmemek; çoğu zaman yeni bir kavrayışın eşiğinde olmak demektir" Somut gerçekliğin uygulanabilir "doğrularını" üretmek, anlamına vurgu'yu yapıyorsak bu bir bakıma yeni bir 'eşik'ten ve onu kavrama çabasından söz edebiliriz.

Bakalım bu durum bize uyuyor mu?... İzin verirseniz! şöyle bir başlangıç yapmak istiyorum.. Acı badem kokusunu tam ortasından olmak ile mutsuz bir aşkın gerçek yazgısına "tanık" olmak arasında sizce bir fark var mıdır? Bu farkı bile-bilecek durumda mısınız? Kaldırım taşları üzerinde, birbiri ardı sıra dizili, her biri kendi anlamını giyinmiş, kendi giysileri içinde. Kendince bir duygu ifadesi bulunan sözcüklerin, susturucu takılmış bir tabancanın namlusundan fırlayan; öncesi ve sonrası olmayan sorulara dönüşmesi; bir kiralık katilin işlediği "Aşk cinayetini" aydınlatmaya yetebilir mi? Yetme'yi bile-bilir mi? İçinde bir yeterlilik bilgisi barındırabilir mi?

Bir gün bir masal kuşuna bir yapay kanat taktırıp, onu bir rengarenk uçurtmanın kenarına, "boş bir zamanda" öylesine oturtsak ve bir çocuğa; gözyaşlarının aslında mavi benekler olduğunu; bunun da yine aslında "günahkar gemilere" aralıksız taşınan günah "bilgiler" olduğunu söylebilir miyiz? Bunu böyle söylesek acaba ne tür bir günah işleriz? Tam da bu noktada günahkar olmakla, yeni bir günah işlemeye hazırlanmak arasında yine sizce bir fark var mıdır?

Kıyısına oturulmuş bir boş zamanda; sevgiliye; düşlerimde gözlerinin izi var, demek, sevgiliyi bir yıldıza benzetmek ve onu bir suda bir su ile düşlemek... sonra sıçrayarak uyanmak, uyanıp bir "orman" görmek ve hiç hesapta yokken bir küçük manolyanın "bir merhaba yok mu" çağrısı ile sonu gelmez iç hesaplaşmaya mahkum olmak; sizce sırf çoraplarımız benziyor diye, "gölgelikte" ayakları kulaklarında, kulaklarını ezip duran sonra gülüp duran biri ile ahpap olmak aynı "şey" midir?

"Bilmemek; çoğu zaman yeni bir kavrayışın eşiğinde olmak demektir."

Bakalım bu durum bize uygun mu?

Aynı sofrayı paylaşmak ile aynı ülkede yaşamak "aynı" şey mi?

Bir şairden bir şiir okuyarak, "hayatımızı" değiştirebiliyor muyuz?

Terziler pantolon ceplerimizi aynı büyüklükte dikebiliyor mu?

Yemek borularımızın aynı büyüklükte olmadığını da biliyorum...

Aşık olmak ile orgazm olmak hepimiz için aynı anlama geliyor mu?

Hangimizin hayatı daha değerli!

Hangimiz daha üstünüz!

Bilmemek; çoğu zaman yeni bir kavrayışın eşiğinde olmak demek midir?

Bu durum bize uygulanabilir mi? Biz nasıl bir fotoraf veriyoruz...

Biz!! kavrayış!! yeni bir eşik!!

Bir yakamoz düşse maviliklere ve bir balık olsa ve bir masala dönüşse gece, ve yeni bir masal; o an orada, eski bir masal olsa, bir çocuğun düşlerinde...

Bilmem, o geceyi anımsayabilecek misiniz?

Mabetlerimizden, ışıltılı parlak bir ışık yükselmeli gökyüzüne. Kara büyüler bozulmalı ve yıldızlarla eski büyücülerin yaptıkları gibi, ay ışığında söyleşmeyi becerebilsek eğer, belki bizim için bilmemek yeni bir kavrayış olur.

DGM'den Fırat'a ceza

HABER MERKEZİ- Erzurum eski Bağımsız Milletvekili Abdülmelik Fırat'a Almanya'da yaptığı bir konuşma gerekçe göterilerek 1 yıl hapis cezası verildi. Almanya'nın Berlin kentinde "Kürdistan Sorunu ve İslami Çözüm Paneli"nde yaptığı konuşmada 'bölücülük' yaptığı gerekçesiyle Ankara 1 No'lu DGM tarafından 1 yıl hapis, 100 milyon lira para cezasına çarptırılan Melik Fırat'ın cezası ertelendi.

Kürdistan İslami Hareketi (KİH) tarafından 9 Ekim 1994'te Berlin'de düzenlenen "Kürdistan Sorunu ve İslami Çözüm Paneli"nde "bölücülük" yaptığı iddiasıyla Fırat hakkında açılan dava geçtiğimiz hafta sonuçlandı. Ankara 1 No'lu DGM'de görülen davaya Fırat katılmazken, Fırat'ı avukat Levent Kanat savundu. Esas hakkındaki son savunmayı veren Kanat, Fırat'ın bir politikacı olduğunu, uzun süre milletvekilliği yaptığını ve İslam dini üzerine çalışmaları bulunduğunu ifade etti. Berlin'deki toplantıya katılan Fırat'ın dini kişiliği ile Kürt sorununa dini çözüm doğrultusunda bir konuşma yaptığını ifade eden Kanat, müvekkilinin "bölücülük" propagandası yapmadığını belirterek beraatini istedi.

Duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme heyeti, savcının cezalandırma görüşünü paylaştı ve Fırat'ı aynı gerekçeyle 1 yıl hapis ve100 milyon lira para cezasına çarptırdı. Fırat'a verilen ceza daha sonra ertelendi.

Hakkında düşünceleri nedeniyle açılan başka davalar da bulunan Fırat, benzer olaydan yeniden mahkum edilmesi halinde ertelenen cezasını da yatacak. Avukat Levent Kanat, mahkumiyet kararını Yargıtay'da temyiz edeceklerini açıkladı.

Berlin'de katıldığı toplantı sırasında Erzurum Bağımsız Milletvekili olan Abdülmelik Fırat hakkında o dönem Adalate Bakanlığı'na bir fezleke gönderilerek dokunulmazlığının kaldırılması istenmiş, bu istek Meclis'te işleme konulmamıştı. Milletvekilliğinin sona ermesiyle birlikte de 1996'nın ilk ayında Fırat hakkında DGM'de dava açılmıştı. Savcılık iddianamesinde Fırat hakkında 3 yıla kadar hapis ve 300 milyon liraya kadar da ağır para cezası isteniyordu.

Refahmatik Çiller'i yine tertemiz yaptı!

HABER MERKEZİ- Muhalefetteyken "Varın 1, varan 2, varan 3" şeklinde Çiller hakkında yolsuzluk dosyaları hazırlayan Refah Partisi, bizzat bu dosyaların TBMM'deki oylamalarında Çiller'i kurtarmaya manevrasını geçen hafta da sürdürdü. RP, koalisyon ortağı Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller'i TEDAŞ ve TOFAŞ'tan sonra mal varlığında da Yüce Divan'a gitmekten kurtardı. RP milletvekilleri açıkça Çiller'i "aklarken", DYP'den istifa eden küskünler de dolaylı olarak Çiller'i kolladı. Çiller'e muhalefet ederek DYP'den ayrılan 7 milletvekili oylamaya katılmazken, bir milletvekili de çekimser oy kullandı. Buna ilave olarak BBP'den bir milletvekili de gelmedi. Refah iki fire haricinde tam kadro Çiller'i kurtarma oyları verirken, DYP'den Çiller küskünü olarak ayrılanlardan Manisa bağımsız Milletvekili Ayseli Göksoy çekimser oy kullanırken, Emre Gönensoy (Bağ), Köksal Toptan (Bağ), Cavit Çağlar (Bağ), Gencay Gürün (Bağ), Mehmet Köstepen (Bağ), DYP'den önceki gün istifa eden Mehmet Korkmaz ve yurtdışında bulunan TDP Genel Başkan Yardımcısı Rıfat Serdaroğlu alamaya katılmadı.

BBP ise TEDAŞ ve TOFAŞ oylamalarında olduğu gibi Çiller'i Yüce Divan'a gönderme yönünde oy kullanırken, bir milletvekili fire verdi. BBP'den Hasan Çağlayan da oylamaya gelmedi.

DSP'den Çiller'in Yüce Divan'a gitmesi yönünde oy kullanmasına rağmen, tutanaklarda katılmayanlar arasında gösterilen Şükrü Gürel de Meclis'e itirazda bulundu. Bu oy da hesaba eklendiğinde, Çiller 272'ye ve 271 oyla malvarlığından Yüce Divan'a gitmemiş olsa bile siyasi olarak TBMM'de mahkûm olacaktı.

Erbakan'ın "İçinize sinmesine bile Çiller lehine oy kullanın " mesajına rağmen, RP'de Ertuğrul Yalçınbayır ve Şaban Kartaş, Çiller'in Yüce Divan'a gimesi için muhalefetle birlikte kabul oyu vediler. TEDAŞ ve TOFAŞ oylasına katılmayan RP'li Mahmut Sönmez ve Mustafa Ünaldı, malvarlığı oylamasına da gelmedi. Rahatsız olan Aydın Menderes de oylamaya katılmayınca, RP'den fire sayısı 5'e çıktı. CHP Milletvekili Murat Karayalçın ise oylamaya katılarak ilk kez Çiller aleyhinde oy kullandı. Yurtdışında tedavide bulunan DYP'li Hasan Peker de oylamaya katılmadı.

RP oyları Çiller'in yüzünü bir kez daha güldürdü.

Çiller'den de 'BBP dönüşü'

HABER MERKEZİ- Tansu Çiller kısa süre önce sert eleştirilerde bulunduğu ve "koalisyon yapılamaz" notu verdiği BBP ile ortaklık peşinde. Çiller, DYP'deki fireler ve RP'deki isyan TBMM'deki oylamaları, kritik noktaya getirince, "Katliam sanıkları" diye suçlayarak mahkemelik olduğu BBP konusunda keskin bir 'U' dönüşü yaptı. Çiller, TBMM'deki TEDAŞ, TOFAŞ ve malvarlığı oylamalarının öncesinde, BBP'ye hükümet ortaklığı önerisi götürdü. Çiller, kurmayları aracılığıyla temas kurduğu BBP'ye, biri 'Dış Türkler' olmak üzere iki devlet başbakanlık müsteşar yardımcılığı önerdi. BBP ise "Sizin teklifiniz yetmez. RP de ortaklık önersin. Üçümüz birlikte oturup ortaklığın şartlarını konuşalım" mesajını gönderdi. BBP yetkililer Çiller'den ortaklık önerisini doğrulayarak, "Çiller ile birlikte aynı teklifi Erbakan'nın da yapması lazım" dediler. Kulislerde ise BBP'nin DYP'den, RP'nin elindeki Tarım ile DYP'nin elindeki Turzim bakanlıklarını istediği konuşuluyor. BBP'nin, iki müsteşarlık ile icracı 5 genel müdürlük istediği de belirtiliyor.

Öte yandan Çiller'in kendisinden habersiz ortaklık önedisinde bulunmasının Başbakan Erbakan'ı kızdırdığı buildirildi. BBP'nin ortaklığına karşı çıkan Erbakan'ın, "Bizi dışarıdan desteklesinler, biz de her türlü taleplerini, hükümet ortağımızmış gbii karşılayalım" dediği bildiriliyor. Erbakan'ın BBP'ye, bazı genel müdürlükler, belli sayıda kadro ile belediyelerine de maddi destek önerdiği belirtiliyor.

BBP'den bir yetkili ise, "Dışarıdan desteğe yokuz. Hükümet kurulurken destekledik, ama verilen hiçbir söz tutulmadı. Desteğimizi istiyorlarsa anlaşıp ortak oluruz" dedi.

BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ise hükümetten resmi iktidar ortaklığı teklifi almadıklarını, ancak gayri resmi olarak konunun kendilerine iletildiğini açıkladı.

Refahyol kaynağı dışarda arıyor

Refahyol, içerdeki beklenen vermeyince dışarısı için bir kaynak paketi hazırladı. Hükümet, yeni kaynak paketini okyanus ötesinde açıyor.

İçerde beklenen vermeyen kamu arazileri ve sosyal tesislerin satılmasının yanı sıra mega yerleşim projeleri ve gayri menkule dayalı ortaklık senetlerinin satışı için Amerikalı ve uluslararası şirketlerden medet umuluyor.

Geçtiğimiz hafta ABD'ye giden Devlet Bakanı Abdullah Gül, kamu arazilerine dayalı paketini de beraberinde götürdü. Gül'ün Merryl Linch, Bear Stearns, Lehman Brothers gibi uluslararası kuruluşlarla yapacağı görüşmelerde, bu paket de yabancı yatırımcılara açılacak.

Gül ile birlikte ABD'ye giden kamu arazilerinin satışından sorumlu Başbakan Başmüşaviri Doç. Dr. Kamil Eren, kamu arazilerinin özelleştirilmesinden 10 milyar dolar gelir beklediklerini belirtirken, özellikle yeni finansman kaynağı olarak çıkaracakları gayri menkule dayalı senetlere şimdiden yurtdışından büyük ilgi olduğunu ileri sürdü. Bu senetlerin yüzde 80'ini dünya çapında satmayı umduklarını söyleyen Erin, bu konuda kendilerine ulaşan bilgi taleplerini karşılamakta güçlük çektiklerini de savundu.

(HABER MERKEZİ)

ABD: *Ölüm, silah ve cinnet ülkesi*

Amerikan halkı için en yıkıcı savaş ne İkinci Dünya Savaşı, ne Kore Savaşı ne de Wietnam Savaşı'dır. Onlar için en yıkıcı savaş, her gün sokaklarında tabancalarla sürüyor

Jamil SALMI

Güvensizliğin arttığı ülkede 200 milyon silah dolaşımda. Kişi başına hızla artan tabanca ve makineli tüfek sayısı, toplumsal bir hastalığın ifadesi. Satışları önleme girişimleri ise özgürlüğün kısıtlanması gibi algılanıyor.

Amerikan halkı için en yıkıcı savaş ne ikinci dünya savaşı, ne Kore savaşı ne de Wietnam savaşıdır; en yıkıcı savaş, Amerikan sokaklarında her gün tabancalarla süren savaştır. Her yüz bin kişide cinayet oranı Avrupa'dan 6 defa, Japonya'dan ise 7 defa yüksektir. Genellikle bu cinayetler ateşli silahlarla gerçekleşiyor.

Amerika'da tabancanın, tüfeğin, makineli silahın satışı serbesttir. Ve tuhaftır ki, bu ülkede satışların düzenlenmesine karşı olanlar çoğunluktadır. Her gün metropollerin çoğunda bu kanlı cinayetlerde ölenlerin sayısıyla haberlere başlanıyor. Her 22 dakikada bir cinayet işleniyor, aynı sürede de bir silahlı soygun oluyor. Akşam olunca Washington, müzeler ve parklar şehri olmaktan çıkıyor; cinayet başkenti oluyor.

Bu olaylardan en fazla etkilenenler gençlerdir. 1975'te 27 bin genç (12-15 yaş arası) öldü ya da yaralandı. 1986'da Londra'da 67, Manchester'da 16, Toronto'da 61 ve Münih'te 75 inayet gerçekişirken aynı yılda ABD kentlerinden Chicago'da 666, Detroit'te 695, Miami'de 1.480, New York'ta ise 1.582 cinayet işlendi. Amerika'daki hırsızlar Avrupa'daki ya da Kanada'daki hırsızlardan daha fazla ateşli silah kullanıyor. Bu, Avrupa ve Kanada'daki hırsızların daha 'uygar' olmalarından değil, ABD'de silah edinmenin çok kolay olmasından kaynaklanıyor.

İki kişiden biri silahlı

1985'ten 1989'a kadar silah üretimi % 42 arttı. 60 milyon aile, bir başka deyişle her iki kişiden biri silah sahibi durumunda. Sadece yasalara saygılı insanlar silah almıyor; denetimin olmadığı 28 eyalette katiller de silah sahibi olabiliyor. Endişe veren bir başka eğilim ise yarı otomatik silahların üretimindeki artıştır. Daha şaşırtıcı olan diğer bir olgu ise çocukların ana ve ilk okullara silah getirmelerine sıkça rastlanmasıdır. Los Angeles'ta ilkokullarda 300 polis sürekli görevlidir. Liselerin girişleri ise silah kontrol cihazlarıyla donatılıyor. Kaygı veren bu rakamlar, herhangi bir ülkede hükümetin müdahalesini zorunlu kılardı. Oysa ABD'de silah denetimini sağlamak isteyenler Ateşli Silah Kullananlar Derneği'nin (NRA) engelleriyle yüzyüze. Bu dernek 2,5 milyon üyeye sahip. Silah üreticilerinin sunduğu politik ve mali desteklerin sonucunda, dernek, şimdiye kadar silah satışlarının denetlenmesi ile ilgili yasal girişimlere engel olabildi.

Suçu ve silahı toplumsal koşullar besliyor

Amerika'daki yoksulluk, ırkçılık, uyuşturucu ve işsizlik gibi toplumsal yıkımlar, bu çılgın davranışların hem nedeni hem de somut görüntüleridir. Sanayileşmiş ülkelerde yoksulluk ve zenginlik uçurumu çok belirgin ve toplumsal dayanışma az olduğu zaman, insanlar şiddet olaylarına daha yatkın hale geliyorlar. Amerika'da halkın % 14.2'si yoksul ve 3 milyon insan evsizdir. 1969'da yayımlanan şiddetle ilgili resmi bir rapor, toplumsal durumun önemine daha o zamanlardan dikkat çekmişti. Raporda "doğa bize şiddete

eğilimli olma kapasitesini verir. Ama bu kapasiteyi nasıl ve niçin kullanacağımızı ancak toplumsal koşullar belirler" deniliyordu. Herhangi bir insanın silah alabilme kolaylığı bu koşullardan birini oluşturur. Genel olarak bir çok cinayet önceden tasarlanmıyor; ama öfke ve umutsuzluk gibi şiddetli duygular sonucu cinayetler gerçekleştiriliyor. Oysa sevgi uğruna intihar ve duygusallığa dayalı silah alımlarını engellemek için belli bir bekleme süresi düzenlemenin yararı açıktır.

Toplu katliamlarda artış

70'li yıllarda başlayan ve artık sıkça rastlanan katliamlar ya da toplu cinayetler (4 kişiden fazla ölümle sonuçlananlar), şiddetin bir başka boyutunun ifadesidir. 1966'da ilk defa böyle bir olay gerçekleşti. Dengesiz biri, eşini ve annesini öldürdükten sonra Austin Üniversitesi'ne giderek 14 kişiyi daha öldürmüştü. Yakın zamanda gerçekleşen toplu cinayetlerden bazıları ise şöyle: 1984'te California'da Mc Donald's lokantasında 20 kişi katledilmişti. Russelville'de 1987 yılında 16 kişi öldürülmüştü. 1989'da Stockton katliamı olmuştu; bir sapık bir okula girerek 5 öğrenciyi öldürmüş, 28 öğrenciyi ve sınıf öğretmenini yaralamıştı. Yine 1989'da Houston'da öfkeli bir memur 7 meslektaşını öldürmüş ve 13'ünü yaralamıştı.

Toplumsal olgu olan intiharlar, diğer ülkelerden farklı olarak Amerika'da çoğunlukla ateşli silahlarla gerçekleştiği için ölümlerle sonuçlanıyor. ABD'de 20 intihar teşebbüsünden biri ölümle sonuçlanıyor. Bu, 100 teşebbüsten 5'inin ölmeyi 'başardığı' anlamına geliyor. Umutsuzluk anında silaha başvuranların oranı % 92'yi geçiyor.

ABD silahlara teslim!

Bir yandan 'terörizmle' ve uyuşturucu ile mücadele edilirken, öte yandan büyük bir yıkıma neden olan ateşli silahlara karşı edilgenlik, bir karşıtlık oluşturuyor. Oysa silahlar daha çok kurban alıyor. Örneğin 1986'da Amerika'da 'terör' sonucu ölenlerin sayısı 20, aşırı uyuşturucu nedeniyle ölenlerin sayısı 508 iken ateşli silahlarla öldürülenlerin sayısı 10 bin idi. Belki de hükümetin edilgen kalışının nedenlerinden biri, şiddetin daha çok toplumun yoksul kesimlerinde yoğunlaşmasıdır.

Gerçekten Amerikan toplumu ne kadar çokuluslu ise şiddet, o kadar tekulusludur!

Zenci gençlerin öldürülme oranı beyazlarınkinden 11 kat daha fazladır. Lüks banliyölerde yaşayan orta sınıf, şiddetten nispeten daha az etkileniyor.

Baskılar yoğunlaştıkça devlet, kimi denetim önlemleri alıyor. Oysa olayın vehameti karşısında bu kararlar mantıksız ve yumuşak kalıyor.

Stockton katliamından sonra Kongre'nin ve siyasi kuruluşların baskıları sonucu Bush, otomatik silah ithalatını askıya almak zorunda kalmıştı. Ama şu ana kadar federal hükümet, ABD'de üretilen otomatik silahların satışlarını kısıtlamak için herhangi bir girişimde bulunmadı. Oysa piyasaya sunulan 3 milyon aldırı silahının % 75'i yerli üretimdir.

(Le Monde Diplomatique'in yayımladığı Maniere De Voir isimli dergiden alınmıştır. Çeviren: Hüsün Umay.)

Bêdengiya Ewrûpa

F. DILGEŞ

Çend sal berê ez û nasekî min ê ku pisporê têkiliyên navnetwî ye, em li ser pirsa Kurdistane di nav xwe de gengeşî dikin. Di gengeşiyê de pirs hat li ser aliyê aborî yê ku di berdewamkirina şer de rolek gîrîng û esasîn dileyîze rawest. Ev nasê min ê ku teza xwe ya doktoriyê de ji kêlekê ve bejî li ser mesela Kurdistanê sekinîbû, bibê nebê ji aliyê ekonomîk ê şer ji haydar bû.

Hingê min ji wî nasî pirsî "Baş e di aliyê aborî de her kû diçe maliyeta şer li ser dewletê giran dibe, gelo wê dewlet heya kengî bikaribe xwe bide ber vî barî ?" Camêr li vê pirsa min şas ma. Xuya bû ku pirseke weha ji min nedipa. Hingê kenî û weha got "Dewlet çend TIR eroîn dişine Ewrûpa û meselê çareser dike ma ev jî tiştek e !"

Ya rast tiştekî ku ezê li vê bersivê zêde bikim tune bû. Çimkî dewleta Tirk tam di wê demê de ketibû hêla nêçîra kardar û dewlemendên Kurd û li hember wan enîyek şer vekiribû.

Tiştek sir û veşartî nîne ku di karê kirîn û firotina esrar û eroînê de heta çend sal berê rolekî Kurdan jî hebû. Belkî wek hemwelatîyên gelek dewletan, hin Kurdan jî di der û dora xwe de ev kar dikirin; lê ne wek parti û organîzasyonên bi rêkxistî, bi serê xwe.

Herweki tê zanîn dewleta Tirk a nijadperest di nav çend salên dawî de bi kuştin û bi cînayetên qisasnedîyar, ew kurdên ku têkilî vî karî bûbûn û dibûn bi tevahî ji holê rakirin. Karê kirîn û firotina jehrê bi tevahi kir destê xwe. Ev dewlet berê jî di nav vî karî de bû, heta jê dihat bi dizî, bi maşikên xwe kar dimeşandin. Icar bi hatina Çiller ya ser hukum, dewleta Tirk bi hemû sazîyên xwe, rasterast bû xwedî û organizatorê vî karî. Ji leşker, polîs, general û konsolosan bigire heta wezîr û serokwezîrên dewletê hemû kesî di vê bazirganîyê de cihê xwe sitandin.

Erê carna li Tirkîyê ji bo şêlandîn û xapandinê hin operasyon hatin kirin û di van operasyonan de bi torbeyan esrar-eroîn hat bi destxistin, lê dewletê bi tu awayî ev esrar û eroîn neşewîtand û tune nekir. Ev malê ku hat girtin, bi destê berpirsîyarên dewletê li sûkên Ewropa hat bazarkirin û firotin. Hem jî bi wasita mêrkuj û eroînfiroşên ku Interpol li wan digerîya. Dewleta Tirk wekî ku tinazên xwe bi Ewropîyan bike pasaportên kesk li firarên Interpolê belav kiribû û gava ku ev mêrkuj û jehrfiroş dihatin girtin jî ew ji girtîgehan dida revandin.

Bi salan e ku em dibêjin ku ev dewlet li pişt karên qirêjî û ne mirovî ye. Lê ew yên ku çavên xwe li rastî û li doza gele Kurd girtine û tenê berjevendîyên xwe dibînîn, li hember kirinên wê bêdeng man, heta di qada navnetewî de ew parastin. Lê îro êdi zarok û hemwelatîyên wan bi jehra ku bi destê vê dewletê tê firotin jiyana xwe hunda dikin, pêşeroja wan tarî dibe.

Û bala xwe bidinê, yê ku li pey vî karî ye dewletek e; ne kes û çeteyek biçûk e. Bi girtin û bi cezakirinê dawî lê nayê. Dest û milên wê digihije çar alîyên dinyayê.

Niha Almanya, İngiliztan, Fransa, Hollanda, Yunanistan, Belçika... hema bibêje hemû dewletên Ewrûpa djbêjin ku dewleta Tirk karê esrar û eroînê organîze dike, bi gerînende û wezîrên xwe di nav vî karî de ye. Êdî hemû kes dizane ku ji %80 yê jehra ku li Ewropa belav dibe û tê firotin ji ser Tirkîyê tê. Tirkiyê ji zû ve Qolombîyayê derbas kiriye û bi milyaran Dolar pereji vê jehrê bi dest dixe. Şerê qirêjî yê li hember gelê Kurd jî bi perê jehrê tê finansekirin.

Ev tên gotin, ev tên zanîn. Dewletên Ewrûpî di wê yekê de xwedî agahîyên xurttir û firehtir in.

Baş e, gelo wê Ewropî tenê bi dayîna çend beyanan rawestin? Ma tiştek ku li hember vê dewleta sûcdar bê kirin nîne? Çillera ku hedefa van êrîşan e. Heroj beşdarî cîvinên navnetewî dibe.

Ma qet nebe nikarin vîza nedinê yên wekî wê "mehkumî" Tirkîyê bikin?

Xuya ye heta ku barekî wek pirsa Kurdistanê li pişta dewleta Tirk be, wê ev dewlet li hundir û li derwe tu car dev ji çetetîyê bernade û fonksîyonên dewletek rastîn neyne cih. Divê dewletên Ewrûpî di serî de bi vê yekê bizanbin.

Çimkî tengahî û neçarîya dewletên Ewropî ji çewtî û bê hesabîya siyaseta wan a Kurdistanê tê. Heta ku ew di vê meselê de nebin xwedi nêrin û helwestek baş, ewê tenê karibin li jehrikirina zarok û hemwelatîyên xwe temaşe bikin.

Icar bedelê alîkarî û dostaniya dewleta Tirk ev e. Heta ku ev yek weha be Çiller dîsa dikare bişîre û bibêje, "yan emê beşdarî Yekitiya Ewropa bibin, yan ji emê beşdarî Yekitiya Ewropa bibin."

Gelo wê bêdengî û bêhelwestîya Ewrûpa heta kingê berdewam bike û ewê heta çi çaxê çavên xwe bi kirinên dewleta Tirk bigrin? An ku bîna wan tenê li hember Kurdan teng e!

Kıbrıs'ta çözümsüzlük adımları

HABER MERKEZİ- Kıbrıs Rum yönetiminin Avrupa Birliği'ne (AB) tam üyeliğinin kabulü ihtimaline karşı Türk tarafının bölünmüşlüğü resmileştirme yoluna gideceği bildirildi. Görüşmelerin tıkanmasını fırsat bilen Kıbrıs Kuzey yönetimi, "iki ayrı devlet" statüsünü dünya kamuoyuna kabul ettirme hazırlığı içindi. Diplomatik çevreler, bu durumda Kıbrıs sorununun, bir kez daha çıkmaza gireceğini belirtiyorlar.

Rusya'nın S-300 füzelerini Rum yönetimine satma kararı ve konuya ilişkin anlaşmanın Rum Ulusal Meclisi tarafından onaylanması sonrasında Kuzey Kıbrıs Türk yönetimi, TC'nin de desteğiyle "adada iki ayrı devletle istikrar" stratejisini uygulama arayışlarına girdi. Bu amaçla TC ve Kuzey Kıbrıs yetkililerinin, başta ABD nezdinde olmak üzere, Batı'da kuzeydeki 'devlet'in tanınması önerisini sık sık gündeme getirdikleri bildirildi.

Türkiye ve Kıbrıs Türk yönetimi; ABD ve İngiltere'nin Kıbrıs sorununun çözümü için baskı dozunu arttırmaları, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin, bu yılın sonlarına doğru AB ile tam üyelik müzakerelerine oturma beklentileri ve güney Rum yönetimine 1998 yılında yapılacak başkanlık seçimleri için kampanyanın bu yıl ortasından itibaren başlaması yolundaki gelişmelerin de ışığında 1997 stratejisini şekillendirmeye başladı.

TC ve Kıbrıs Türk yönetimi, birinci amaç olarak ABD ve ingiltere'nin getirdiği önerilerle desteklenen Birleşmiş Milletler'in arabuluculuğunda taraflar arasında görüşmeler yapılması çağırısına olumlu yanıt verir gibi görünme stratejisi izliyor. BM gözetimindeki görüşmeler, Kıbrıs'ta bir federasyon ya da konfederasyon kurulmasını öngörüyor.

TC diplomatları, Kıbrıs'ta artık iki ayrı devletten başka seçenek olmadığı yolundaki propagandalarını da hızlandırmış durumdalar.

TC ve Kıbrıs Türk yöneticileri Kıbrıs'ta iki ayrı devlet kurulabileceği, sağlık ve çevre gibi konularda işbirliği öngören anlaşmalar yapılabiliceği ve iki toplum arasındaki düşmanlığın azalmasıyla birlikte konfederal bir devletin düşünülebileceği tezini işlemeye çalışarak zor yoluyla yaratılan bölünmeyi kalıcı statüko haline getirmek istiyorlar.

Çin, Mao'dan sonraki ikinci liderini kaybetti

HABER MERKEZİ- Mao Zedung'tan sonra Çin Halk Cumhuriyeti'ni 'liberal' yönelimlere götüren Çin'in karizmatik lideri Deng Xiao Ping öldü. Haberi veren Çin desmi ajansı Xinhua, 93 yaşındaki Deng'in Çarşamba günü Türkiye saatiyle (TSİ) 15.08'de yaşama veda ettiğini bildirdi.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından yapılan açıklamada, Deng'in, geçirmekte olduğunu parkinson hastalığı ve akciğer rahatsızlığı nedeniyle, 93 yaşında öldüğü belirtildi.

Yapılan açıklamada, Deng'in ölümünün bir mektupla Komünist Parti üyelerine, Çin Halk Kurtuluş Ordusu'na ve gruplara duyurulduğu kaydedildi.

Merkez Komitesi'nin açıklamasında ayrıca, Deng'in parti içinde, ordu-halk ve Çin'de yaşayan bütün etnik fruplar arasında büyük saygınlığa sahip bir lider, büyük marksist, büyük bir proleter devrimci, devlet adamı, askeri stratejist, diplomat, uzun soluklu komünist savaşçı, Çin'in modernleşmesinin mimarı ve Çin sosyalizminin kurucusu olduğu söylendi.

Daha önce beyin kanaması gerçirdiği bildirilen Deng, askeri hastaneye kaldırılarak tedavi altına alınmıştı.

Deng, 1989'da emekliye ayrılmasına rağmen ülkenin bir numaralı lideri olarak yine de yetkileri elinde tutuyordu.

Deng'in cenaze töreni için bir komite oluşturuldu. Yeni Çin Haber Ajansı, komitenin başkanlığına Komünist Parti Genel Sekreteri Jiang Zemin'in getirildiğini duyurdu. Ajans, 459 kişiden oluşan komitede, Başbakan Li Peng, Parlemento Başkanı Qiao Şi'nin yanı sıra Komünist Parti üyeleri, hükümet yetkilileri ve sivil kuruluşların temsilcilerinin yer aldığını kaydetti. Komite yaptığı ilk açıklamada, cenaze törenine, Çin gelenekleri uyarınca yabancı temsilcilerin davet edilmeyeceğini bildirdi.

Çin'in 'esas lideri'

93 yaşında ölen Deng Xiao Ping, dünyanın en büyük nüfusuna sahip, BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesinden biri olan Çin'in son efsanevi lideri olarak tarihe geçti.

Hiçbir zaman devlet başkanlığı yapmayan, ancak "esas lider, en hassas konularda son kararı verecek hakem" özelliğini ölene dek koruyan Deng'in yaşam öyküsünden bazı kesitler şöyle:

*Deng, 1904 yılında, Siçuan eyaletindeki Ciading de doğdu.

*Adı Çince "Minik Huzur" olan Deng, ilköğreniminden sonra çalışma inceleme programına katılmak için 1920 yılında Fransa'ya gitti. Burada Fransa Komünist Partisi'nin Çinli bir üyesi oldu, ardından Çin Kominist Partisi'ne (ÇKP) katıldı.

*Deng, 1925 yılında Çin'e gelirken uğradığı Rusya'da incelemeler yaptı.

* Deng, 1929 yılına kadar ÇKP'nin Şanghay'daki yeraltı örgütünde çalıştı.

*Daha sonra Guanxi eyaletindeki Lungcu'da 7. Kızıl Ordu'yu kurdu.

*1935'deki Zunyi toplantısında Çin Komünist Partisi Siyasi Bürosu'na önderlik etmesi için Mao'ya oy verdi.

*Çin komünistlerinin tarihsel önem taşıyan ve Mao'nun önderliğini pekiştiren 10 bin kilometrelik göçü "Uzun Yürüyüş" (Ekim 1934-1935) sırasında Liu Boçeng'in 12. Tümeni'nde, komutan yardımcılığı ve siyasi komiserlik görevini yürüttü.

*1937'de Japonya'ya karşı direniş savaşının başlangıcında, Liu Boçeng'in komutasındaki 129. Tümen'e siyasi komiser oldu. Bunu takip eden 12 yıl boyunca da adı bu kuvvetle anıldı.

*1943 yılında Halk Devrimci Askeri Konseyi'nin genel siyasi bölümüne başkanlık etti ve Merkez Komitesi sekreterliğine alındı.

*1945'te Yenan'da yapılan 7. Parti Kongresi'nde Merkez Komitesi ve Siyasi Büro Sekreteri oldu.

*Bu görevleri sırasında Çan Kayşek'in Yangeç nehrinin kuzeyindeki tüm ordularının bozguna uğratılmasını sağlayan Mao'nun, "Genel Stratejik Birinci Sekreterliği"ne getirildi.

*1950-54 yılları arasında Geçici Hükümet'in başkan yardımcılarından biriydi.

*1952'den 1954'e kadar Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Konseyi üyeliği yaptı.

*1956 yılında, Merkez Komite Genel sekreterliği'ne seçildi.

*Çin Kültür Devrimi sırasında radikal kanadın eleştirilerine hedef oldu ve 1967-69 arasında bütün görevlerden alındı.

*1966 yılının Aralık ayına kadar Deng Xiaoping ve Liu Şaoçi, Kızıl Muhafızlar'ın geçit töreninde Mao'nun yanında tribünde yer alıyorlardı. Fakat bu tarihten sonra Pekin ve diğer yerledeki duvar gazetelerinin başlıca hedefi oldular.

*1973'te ÇKP, Deng Xiaoping'in partiye yeniden kavuşması ve başbakan yardıncılığı görevine getirilmesi yönünde karar aldı.

*1974'de Mao'nun önerisi üzerine başbakan birinci yardımcısı oldu.

*1975'te ÇKP Merkez Konseyi Başkan Yardımcısı, Politbüro Üyesi ve Genelkurmay başkanı oldu.

*8 Ocak 1976'da Başbakan Çu Enlai'ın ölümünden hemen sonra ikinci kez yönetimden uzaklatırıldı.

*Devlet Başkanı Mao'nun ölümünden (9 Eylül 1976) ardından devletin yönetim organında yeniden öne çıktı. Temmuz 1977'ye değin geçen zaman içinde daha önceki görevlerinin tümünü yenden üstlendi.

*1978'de Ulusal Kongre'de ÇKP MK Başkanlığı'na seçildi ve 'reformlara' girişti.

*Deng, köylülere üretim ve kâr konusunda daha geniş sorumluluk verdi.

* 9 Kasım 1989'da bütün görevlerinden emekliye ayrılmıştı.

Kısa... Kısa... Kısa...

Koca egemenliği

1926'da yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu "koca egemenliğine dayalı" bir nitelik taşıyor. Kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı çerçevesinde, Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünce hazırlanan ve evlilikte mal rejimini düzenleyen Medeni Kanun'un 170. maddesinin değiştirilmesini amaçlayan yasa tasarısı, 12.9.96'da Başbakanlığa sunulur. Ancak yargıtayın olumsuz görüşü üzerine, Genel Müdürlüğe iade edilir. Bu tasarıda evlilik birliğinin sona ermesi halinde, edinilen malların eşit paylaşımı ön görülmekteydi. Medeni kanunun 153. maddesinde "kadının kocasının soyadını taşıması" ile "kadın isterse evlendikten sonra kocasının soyadı ile birlikte, bekarlık soyadını da kullanabilir" kararının yürürlüğe girmesi için önerilen yasa tasarısı, 4.11.96'da T.B.M.M.'ne sunulmuş olup, hala komisyonlarda bekliyor.
Öte yandan Medeni Kanunun tamamının gözden geçirilerek, değiştirilmesi ve güncelleştirilmesi için Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulan Medeni Kanun Değişiklik Komisyonunun çalışmalarını Mart ayında tamamlaması bekleniyor. Ancak kadınlar, ayrımcılığın ortadan kaldırılması konusunda köklü değişikliklere ihtiyaç olduğunda ısrarlılar.

Medeni Kanun ve şeriat

Türk Medeni Kanunun kabulünün 71. yıldönümünün İstanbul Kadın Kuruluşları Birliğine üye kadınlar ile İP, ANAP, DYP ve CHP kadın komisyonları temsilcileri Sultanahmet'de düzenledikleri basın toplantısında Refahyol hükümeti döneminde şeriat tehlikesinin arttığını dile getirdiler.
İstanbul Kadın Kuruluşları Birliğinin ortak açıklamasını okuyan İstanbul Barosu Kadın Hakları Komisyonundan Sennur Koyucuoğlu, yasaların cinsiyeti olduğunu, Medeni Hukukun çağdaş çizgiye ulaşması gerektiğini, kadının kızlık soyadını evlense de saklı tutabilmesini, evliliğin yönetiminde ve çocuk üzerinde eşit haklara sahip olması ile evliliğin iffet koruyuculuk olmaktan çıkarılmasının önemini belirtti.

Erbakan'ın tepkisi

Laik-anti laik kamplaşmalara dikkat çekerek, böylesi hassas bir dönemde "Şeriata karşı kadın yürüyüşünü" olumsuz biçimde eleştiren Başbakan Erbakan, bu yürüyüşü organize edip, yürüyenlerden çok, bu yürüyüşe izin veren İçişleri Bakanı'na kızdı. İnsanları kamplara ayırmak için bazı odaklara özel çaba harcadıklarını belirten Erbakan, tepkisel anlamda oluşturulacak bir yürüyüşün daha büyük sorunlara yol açabileceğini bildirdi.

İran'da kadının özgürlüğü

Güney mahallesinde yaşayan yoksul halkın kadınlarının tamamı, neredeyse gözleri görünmeyecek şekilde çarşaflı. Tahran'ın en zengin semti olan Jordan'daki kadınlar ise, pardesü ve türbanla geziyor.
İran'daki tüketim mallarından kozmetik malzemeleri en üst düzeyde satış potansiyeline sahip. Kadınların başlarındaki türban ise, sembolik amaçla sanki rejimi temsil edercesine kullanılıyor.
Yöneticilik özveri gerektiriyor
Şule Demirer, Kemer-Belek'te Kulüp Varma adlı bir tesiste genel müdür yardımcılığını dört yıldan beri başarıyla yürütüyor. Sekiz yıldan beri tatil köylerinde çalışan Demirer, bir kadın olmaktan ötürü güçlüklerle karşılaşmış olduğunu belirtiyor. Hizmet sektöründe ona göre yöneticiliğe yükselebilmek için, daha yoğun bir çaba ve özveri gerekiyor. Bunun sonucu olarak da özel yaşamında kariyeri evliliğinden önce gelmiş. Bilinçli olarak çocuk yapmamayı seçmiş durumda. Şu an üst düzey yönetim kurulu toplantılarına katılan tek kadın olan Demirer, böylelikle ödülünü aldığını bildiriyor ve hizmet sektörü gibi yoğun tempolu bir işi sadece gerçekten sevenlere öneriyor.

Kocaların evde çalışması

Amerika'da başlayıp Avrupa'ya yansıyan bu duruma göre, kadınlar ev işlerinde kocalarını da çalıştırmayı amaçlıyorlar. "Hayat müşterek, paylaşalım" fikrine göre, hem işte hem evde çalıştıklarından, daha fazla yorulan kadınların taktikleri ise şunlar; 1- Örneğin bulaşık yıkamak gibi şartlanmalardan vazgeçip, birlikte hareket etmek için ortam yaratılıyor.
2- Bütün gün çamaşırla uğraştım, yorgunum, uyumam gerek denilerek erkek reddediliyor.
3- Erkeklere iş yaptırmak amacıyla yaratıcı taktikler öneriliyor.
4- Erkeğin ev işi yapması, evliliği kurtaracak bir ortak proje şeklinde değerlendiriliyor.
Tüm bunlardan sonuç alınmasına bağlı olarak, erkeğe teşekkür etmek ve şeker vermek gerektiği belirtiliyor.

Ankara'da Sıhhıye'den Tandoğan'a yürüyen kadınlar Refahyol'a da orduya da yanıt verdi

'Ne tank sesi ne top sesi isteğimiz eşitlik ve demokrasi'

Hasan CUNİ

Geçen cumartesi, yağmur tüm hışmıyla yağarken Sıhhiye'den Tandoğan'a akın akın yürüyen; tarihi anlamda kirlenmişliğe karşı koyan kadınlara inat mı yoksa yardımcı olmak için mi çiselediği bilinmez. Kadınlar adım adım yağmura umarsız, kirlenmişliğe duyarlı yol alıyorlardı Tandoğana.

Genci, yaşlısı, anne, kız yan yana yürüyeni, esmeri, boyalı saçlısı, kirliliğin bir kısmına haykırırken, diğer kısmını görmeyeni, vb. onbini aşkın karışık duygulu kadınlar; sonuçta pis iktidara karşı ortak bir adım attılar. Özellikle hemcinsleri Çiller 'bacı" hoca ile adelet dağıtan Kazan'a kazan kaldırıp teşhir ettiler.

15 Şubat 1997 cumartesi günü çalışan kentli kadınlar dinlenme yerine, hemcinsleriyle yürüyüşü, alışverişe çıkan kadınlar o gün pazarda pazarlık yapmak yerine, devlete tepkilerini haykırdılar. Tunalı Hilmi Caddesi'nde, Kızılın Çarşısı'nda, Kızılay'da düzensiz yürüyen, vitrin seyyreden kadınlar, bu kez düzenli ve tek bir tondan seslendiler. Karanlıkları ortaya çıkmış ama bir türlü iktidardan inmiyen ve tüm kirlilikleri 'şeref'lice millet için yaptıklarını iddia ededuranlara karşı haykırdılar.

Çocuklarına hem ana hem baba olup ilgilenen , eşlerine akşam yemeğini hazırlamayı, dostlarını daha iyi ağırlamayı gelenek haline getiren kadınlar, işlerini güçlerini bırakmış elinin hamuruyla bırakalım erkeğin işine karışmayı, kirli iktidarın işlerine ellerindeki pankartlarla karıştılar. Hem de"İrticaya Kadınca Karşı Koy", "Şeriat'a Karşı Koy", "Ne Tank Sesi Ne Top Sesi İsteğimiz Demokrasi", "Kadınız Güçlüyüz Şeriat'a Karşıyız" sloganlarıyla karışacak kadar "ileri" gitmişlerdi.

Bu arada pek çok kadının oy'unu "ananız, bacınız" edebiyatıyla alan , aynı kadınların eşlerini ve çocuklarını üniversite'de, cezaevleri'nde, meydanlarda kafalarını yararak sakat bırakan hatta öldürten, emeklerini savaşa süren, ülkenin ormanlarını yaktıran, enine ve derinlemesine toplumun tüm alanlarına kirlilik saçan bir kadından çok, erkek kabadayılığının da ötesinde; militarist ve faşist ordunun emrinde, uyuşturucu ve tüm karanlık işlerin başını çeken ve kadınlarca adı "şaibe"yle özdeşleşmiş Tansu Çiller'e, "Sen Kadın Değil misin?" , "Şaibe, Halktır Yüce Divan", "Şaibe Hanım İstifa" , "Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" eylemini "Mum Söndü" olarak yorumlayan Kazan'ı "Kazan Senin Dibini Sönen Mumlar Yakacak" sloganlarıyla, bu eylemi " gulu-gulu Fesatçıların oyunu" diyen Erbakan'ı yuhalamayı ihmal etmediler...

Mitingde konuşan Çağdaş Hukukçular Derneği başkanı Şanal Sarıhan;' Türkiye'de 74 yıl sonra ilk kez bu boyutta bir kadın yürüyüşünün düzenlendiğini ve eyleme katılan kadınları birer Halide Edip, Kara Fatma olarak değerlendirdiğini dile getirdi. Şeriatçılara karşı direneceklerini belirten Sarıhan, "haklarımızı korumakta kararlıyız. bir adım

Geçtiğimiz hafta kadınlar Ankara'yı sarstı. "Ya şeriat ya darbe" ikilemine karşı çıkan kadınların yürüyüşü bir hayli yankı yarattı.

bile geri gitmeyeceğiz" diyerek sürdürdüğü konuşmasını, "Bu hükümet anamızın güzel yazmasını siyasi anlayışına bir kara peçe olarak geçirdi. Laik, anti-laik ikilemini yaratmaya çalışan bu anlayışlardır. Kadınların eşit olmadığı yerde aydınlanma yoktur. İrticai bayrak edinmiş Hizbullah gibi örgütler Kürt coğrafyasında 244 vatandaşımızı katletti. Bunları hep birlikte teşhir edip şeriata karşı koyacağız" diyerek noktaladığı konuşmasını, kadınlar "Şeriata geçit yok" vb. sloganlarıyla sık sık kesti.

Mitingdeki tutumlarıyla kadınlar; sanki "ey iktidar ve erkekler siz bizi günlük boğucu işlerimizle uğraştırırken, haklarımızı koruyamayacağımızı ve bir araya gelemeyeceğimizi mi sanıyorudunuz? Sizin yaptıklarınıza aldırmadığımız için, örgütediğiniz karaçarşaflılar gibi cahil mi zannettiz? Bizler buradayız, her an ortalığa dökülmemize gerek yok. Ama bizim dünyamıza el atıp bizim haklarımıza cehalet, yalan dolu karanlık örtüleri örtmenize asla izin vermeyiz. Gerektiğindeyse, şimdiki gibi buradayız demesini, tüm haklarımıza sonuna kadar sahip çıkmanın yollarını çok iyi biliriz.

Yürüyüş, 1993 yılında Süleymaniye'den Hêwler'e, Kürt barışını sağlamak için 200 km yolu yürüyerek parlamentoya müdahale etmeye çalışan Kürt kadınını hatırlattı.

Bu yürüyüş Zîlanların, Berîwanların, Bermal, Jîyan ve Necllaların yaptıklarını, kadının sabırlı, nazik, titiz ve duyarlılığının yanı sıra gücünü sergiledi. öylesine sergiledi ki DGM hemen harekete geçmeyi ihmal etmedi. Tertip komitesi ve konuşanlar hakında soruşturmaya girişti. Kadınlar, piramidin en altındakilerinin üste çıkma gereğinin mesajını verdi ve egemenlere hatırlattı.

Son olarak her toplumsal kesitin kendi özgün örgütünü kurup kendisini en eksiksiz biçimde ifade ederek karanlık dehlizlerden uzun ama zorunlu kurtuluş yolunda ışığa ve eşitlikçi topluma uzanabileceğinin, bu eylemiyle kendilerini toplumsal yaşamdan dışlayan kültüre inat, eksiklik ve hatalarını adım adım aşacağının ve toplumsal bir ağırlık olduklarının sinyallerini verdiler. Ve demokrasi mücadelesinde başta kendileri olmak üzere tüm ezilenlerin mücadelesinin asloldüğunu, onlarsız demokrasi olmayacağını, gelemeyeceğini bir kez daha gösterdiler.

Dahası, bu yürüyüş; yüz haftaya yakındır kayıplarını ısrarla devletten isteyen Cumartesi Anneleri'nin salt belirli bir kesimle sınırlı kalmadığını, bundan sonraysa hiç kalmayacağını "Dünyanın lanetlileri" olarak görülen ezilenlerin bu topraklarda da kendilerine geldiklerini ve haklarını istemekte kararlı olduklarını gösterdi.

Şeriata karşı çıkarken, ordu ve darbelere umut bağlamamayı, düzenin kirli parti ve kurumlarıyla değil onları istememekle de yatinmeyip, cepheden karşı koyarken anlayış itibarıyle kendilerine göre sisteme bir adım bile olsa daha yakın erkek eğemenliğini de bugünden teşhir ve anlayışlardan izole ederek gelecekleri örebileceklerinin kadınlar ne kadar bilincinde? Aslolan bu soruya yanıt, eylemliliğin dönüştürücü gücündedir. Unutulmasın sokakta-meydanda olmak özgürlüğe bir adım yaklaşmaktır.

Nasıl bir yaşam?

Bircan YILDIZ

Bu yazı başlangıcından dolayı, karamsar olduğu izlenimi yaratmasın bilincinizde. İnsanlığın varoluşundan bu yana tarih şahittir ki; her türlü olumsuzluğa rağmen varlığını sürdürebilmiş, yaşamını devam etirebilmiştir insan yeryüzünde. Bu gerçeklerden yola çıktığımızda biz de yaşamımızı garantileyebiliriz. Nasıl yaşanır sorusunun önemi işte.

Bugün dünün bitimi, yarının başlangıcı. Bazılarına göre dünü dünde bırakıp, gelecek için kaygılanmadan, bu günü yaşamalı insan. Yaşam dediğin nedir ki, değeri bilinmeli, dolu dolu yaşanmalı. Bu düşüncenin tartışma konusu olacağı, oksijensiz bir ortamda ateşin varolmayacağı kadar kesindir. Dünün kötülükleri, umarsızlıkları, çeteleri, yobazları, kirli düşünceleri, kirli elleriyle günümüze bu kadar yerleşmişken, her dakika açığa çıkan pisliklerden neredeyse soluk alamayacak hale gelirken, bugün nasıl yaşanır?

Bu yazı başlangıcından dolayı, karamsar olduğu izlenimi yaratmasın bilincinizde. İnsanlığın varoluşundan bu yana tarih şahittir ki; her türlü olumsuzluğa rağmen varlığını sürdürebilmiş, yaşamını devam etirebilmiştir insan yeryüzünde. Bu gerçeklerden yola çıktığımızda biz de yaşamımızı garantileyebiliriz. Nasıl yaşanır sorusunun önemi işte burada açığa çıkar. Bizim için yaşam nedir? Yaşamdan beklentilerimiz nelerdir?

Yaşam salt karnımızı doyurmak, barınmak ve soyumuzu devam ettirmek değildir kuşkusuz. İnsan insanlığını yalnız var oluşuyla değil, duygu ve düşünceleriyle oluşturur. Bu anlamda düşünecek olursak, duygu ve düşüncelerimizi ifade edebildiğimiz oranda yaşıyoruz demektir. Başka bir deyişle yaşam için yiyecek, su ve hava ne kadar gerekliyse, duygu ve düşüncelerimizin önemsenip, dinlenmesi bir o kadar gereklidir. Bugün böyle bir ortamı bulup bulamadığımız bir tarafa, karnımızın doyduğundan bile emin değiliz.

Etik yaşamı oluşturan ekonomi, siyaset ve kültürün böylesi kirlendiği bir toplumda, bir birey nasıl yaşar? Ya gözünü kör, kulağını sağır edip, her koyun kendi bacağından asılır deyimine bağlı kalarak yaşayacak; ya da yaşadığının farkında olarak yaşayacaktır. Zor iştir yaşamın farkına varmak ve insanı insan yapan da bu farkındalıktır. Bugün içinde yaşadığımız toplumun sorunlarının farkında olup da kaygılanmadan, üzüntü duymadan, yaşanılan dram ve komedilerden bihaber, nasıl olur da gününü gün ederek yaşayabilir insan?

Bu insan bir de kadın olmanın zorluklarını yaşıyorsa bütün bu olumsuzluklara ek olarak, bugünü asla yaşayamaz. Çünkü kadın bilir kendisinin bugünü, çocuklarının yarınıdır. Ve kadın komşusunun çocuğu hasta iken, kendi çocuğunun sağlığına sükredemez. Kadın için bütün çocuklar sağlıklı olmalı, doymalı, sevilmeli, oynamalı ve şekerde yiyebilmelidir. Kadın anadır, kadın çocuğunun acısını içinde hissedendir. Ve kadın bir başka ananın acısının kendi acısından az olmadığını bilir. Bu yüzden barış ister kadın, kardeşlik, eşitlik ister. Gününü gün edemez kadın.
Konuşmasada suskun bir öfke yatar içinde. Tam da bu yüzden susturulmuş, öteki cins ilan edilmiştir belki de. Öyle ya ailesini, namusunu, şerefini ve devletini korumak erkğin görevidir, gerekirse bu uğurda kanının son damlasına kadar mücadele eder, savaşır. Savaşır savaşmasına da savaşı isteyen kimdir?

Biz kadınlar yaşamımızı insanca ve barış dolu bir dünyada sürdürmek istiyoruz. Kardeşçe yaşamak, kendimizi ifade edebilmek istiyoruz. Son günlerde kamuoyuna sergilenen açlık, sefalet ve çetelerin aslında senelerdir süregittiğinin bilincindeyiz. Dünden bugüne taşınan bu kirliliğin, yarınlarımızda devam etmesini istemiyoruz. Ve yaşıyoruz, yaşayacağız da. Kadınlığımızdan ve insanlığımızdan ödün vermeden, güzel günlerin umuduyla, bu umudun bize verdiği mücadele gücüyle yaşayacağız. Yaşamımızın amacı günümüzü gün etmek değil, yarını gün kılmak olacak.

Kendi yaşantımızı sürdürürken, bütün insanların yaşam hakkını, hem de kim olursa olsun karnı doyarak, kendisini ifade ederek yaşama hakkını savunarak meydan okuyacağız yaşama. Bu mücadelede ilk adım sorunların dile getirilmesiyle olacaktır kuşkusuz. Sorunlar ne kadar gündemde tutulur ve dile getirilirse, çözüm talepleri o kadar artacaktır diye düşünüyorum.

Anti-demokratik ve cinsiyetçi bir sisteme karşı mücadele vermek amacıyla sorunları dile getirirken, ezilen bir halkın Kürt halkının, ezilen cinsini, Kürt kadınını, Kürt kadınının sorunlarının boyutlarını hiç kimse görmeden geçemez. Yıllar boyu siyasi çıkarlar yüzünden eğitimsiz, işsiz, açlık ve sefaletle iç içe yaşayan bu insanlara kendini ifade edebilme, kültürlerini geliştirebilme olanakları sağlanmazken, sofralarında ekmekleri, başlarının üzerindeki çatıları çalınmış, korumak istedikleri kimlikleri yüzünden potansiyel suçlu ilan edilmişlerdir.

İtirafçı Murat İpek'in itirafı Anık'ın katillerini ele verdi

E. GÜNGÖR

Sömürgeci kontrgerilla birliklerinin yaptığı katliamlar devlet tarafından her ne kadar gizlense de tarih bu karanlıkları yırtıp gerçekleri gözler önüne sermeye devam ediyor. Bunlardan biri de 1992 yılında Şırnak'ta lise öğrencisi iken Newroz kutlamaları sırasında gözaltına alındıktan sonra barbarca işkencelere maruz bırakılan parmağı kesilen, kalasla vurulmak süretiyle memesi patlatılan ve daha değişik işkence yöntemlerinden sonra kafasına arkadan G-3 sıkılarak öldürülen Bişenk ANIK. Kısacası Bişenk ANIK devlet tarafından katedilir.

Bişenk'in annesi Sabriye Anık olaydan sonra Şırnak Cumhuriyet Savcılığına verdiği dilekçede Şırnak Valiliği hakkında işkence sonucu adam öldürmekten dolayı suç duyusunda bulunur. Bulunur buunmasına ama devlet' yetkilileri yaptığı açıklamalarla Bişenk'in işkenceyle değil de gözaltında tutulduğu odada silahını unutan bir özel timcinin tüfeğiye intihar ettiğine dair açıkamalarda bulunur. Ailesinin bütün girişimeri boşa çıkarılır. Gözaltındayken yoğun işkencelere maruz kadığını canhıraş çığlıklarını duyan pek çok tanık omasına rağmen dava takipsizikle sonuçlanır.

Bişenk'in devlet tarafından işkenceyle katledilmesinin üzerinden 5 yıl geçti. Geçen bunca zaman içerisinde Bişek'in katilleri aramızda dolaşıp yeni Bişenk'eri almaya devam ettiler. Taa ki ,tabiri caizse Susurluk'taki kazada devletin kamyona çarpmasıyla ortaya bunarın pislikleri yayılmaya

başladı ve bu pisliker karıştırıldıkça kokmaya başadı. Gündemi saptırmak, yapay gündem oluşturmak için günah keçilerini ortaya saldılar. Bunlardan biri de geçtiğimiz hafta basında raiting yarışına katılan, PKK itirafçısı Murat İPEK'ti. İtirafları bizi pek şaşırtmakla birlikte gerçekleri gözler önüne serdi. İtirafçı İPEK bir çok Kürt aydın ve politikacının yanısıra Şırnak tugayında gözatında tutulan Bişenk Anık'ı dönemin OHAL Valisi Ünal Erkan'ın emriye öldürdüğünü itiraf etti.

Cinayet anaları her geçen gün yeni evlatlar doğurmaya devam ediyor. Sağırlaştırılmış, insan olma yetilerini yitirmiş bir kitlenin insanlarını yaratıyorlar. Seslerini yükseltenler vatan haini oluyor. Ve tarih duyarsız kitlelerin olduğu ükelerde kendi Hitler'ini doğurmaya devam ediyor. Sorguluyorlar, öldürüyorlar. Bir ülke düşünün ki katleden katlini yargılıyor. Bir ülke ki, işlediği cinayetin yargıcı... Bir ülke ki, barışı, özgürlüğü isteyen bir halkı, onun evatlarını katlediyor, vatan haini ilan ediyor...
Öyle bir ülke ki, sirk soytarılıklarının soytarı yönetmeni de olabiliyor.
Tepkisiz toplumlar köe toplumlardır. Köle olmayı seçenlerse onurlarını yitirenlerdir.
Toplumu aptal sanıyorlar, duyarlı bir toplum olmadığı için, seçim sandıklarında adları çıktığı için, aptal sayıyorlar. Tepkisizlikle hakkedilen bu düzende yaşanmaya boyun eğildiği için...Ama yanılıyorlar. Kürt ulusu binlerce Bişenk'in yaşamını yeniden üretmenin gereğini yakalamış, bunun bilincine varmış durumda.

SUÇ DUYURUSU

Işıklar yarattığınız karanlığı parçalayacak
Döktüğünüz kanda boğulmaya mahkum olacaksınız.

1992 Newroz'unda Şırnak Tugayı'nda gözaltında tutulan kardeşim Bişenk ANIK'ı tüm kamuoyu ve medyanın nezdinde dönemin OHAL Valisi Ünal ERKAN'ın emriyle gözatında tutulduğu Şırnak tugayında G-3 otomatik tüfekle arkadan kafasına sıkılmak süretiyle tek kurşunla öldürdüğünü açıklayan Murat İPEK ve dönemin OHAL Valisi Ünal ERKAN hakkında suç duyurusunda bulunuyorum.

Ağabeyi
Azad ANIK

Qiza Ekrem Cemîlpaşa Pervin Cemil di der heqê malbata Cemîlpaşa dîtînên xwe anî ziman

'Bavê min digot Celadet Bedirxan mirovêk pir mutevazî û ronakbîr bu'

Seyîdxan KURIJ

Li Kurdîstanê çend malbat hene ku, di destpêka sedsala bîstan da rolên mezin lîstîne. Di dîroka Kurdîstanê da cihê wana gelêk gîringe. Ewana 1920 heta 1950 li alîyê polîtîkî, kulturî û rewşenbirî karên bê hempa kirine. Li ew malbatan malbatên herî giring malbata Bedirxanîyan û malbata Cemilpaşa ye. Li ser ew herdu malbata pir tişt tê nivisîn, lê çi mixabin ji wana kes rast xebernade. Ji malbata Bedirxanîya em tene gihiştin Rewşen Bedirxan. Min bi xwe çend Hevpêvînên ku bi Rewşen Xanim re hatibun çekirinê xwendin û gelêk tiştên dîrokî hînbum. Ji ew malbatên mezin îro pir kes nemaye, Pervin Cemil ji wana yeke. Pervin Cemil qîza Ekrem Cemil. Paşaye û qasî 20 sale li.

Brukselê karên kulturî û diplomatik dike. Pervin Cemil bi çend hevalên xwe va sala 1978 anda li Brukselê Tekoşêr (Rexistina Karker û xwendekarên Kurd li Belçika) damezirand; paşê navê Tekoşer guherandin kirin Enstituya Kurdî li Brukselê. Pervin Cemil bi salan serokatîya enstutiya Kurdî kir, lê demêk berê bi navê Buroya Kurdî li Brukselê Buroyêk Pêwendî û agahdariyê avakir.

Buroya Kurdî ya Pêwendî û Agahdarîyê destpêka meha Gulanê ya 1996 an da hat damezirandin. Di daxuyanîya avakirina Buroyê da Armancên Buro usa tên xuyakirin:

- Agahdarkirina ramana tevane ya Belçiki, ewropi û navnetewî li ser bûyerên rojane yên Kurdîstan û herweha li ser dirok û çanda Kurdî.

- Parastina mafên mirovi li Kurdîstanê û li derên din.

- Parastina zanava (îdentîtat) Kurdî, tevî rumetkirina zanav û mafên gelên ku li kêleka Kurdan dijin, li Kurdîstanê, li navçeyên ne Kurdî, li Ewropayê û derên din.

- Bûna cigeheke rasthatin û pêwendiyê di navbera kes û rêxistinên ku bi pirsa Kurdî mijulin.

Buroya Kurdî ya pêwendi û Agahdarîyê dixwazê ji bo cih anîna armancên xwe semîneran, konferansan, konseran pêkbine; pêşengehan çeke, pirtukxane û medyatêkêk Kurdî avake, bultenêk agahdarîyê û dosya, broşuran û pirtukan biweşîne.

Me li demêk berê bi seroka Buroya Kurdî Pervin Cemil va bi Kurdî li ser malbata wê hevpêyvinêk çekir û vê hevpêyvînê bernama Kurdî di "Dengê Kurdan Li Duîsburgê" da weşand. Ji ber ku min pewîst dit ez dixwazim vê hevpeyvînê pêşkeşê xwendewanên rojnama "Nû Roj" ê bikim.

❍ Tu dikari li rewşa Kurdan li Belçikayê me agahdar bikî? Li Belçikayê statuya Kurdan çiye? Kurd wek gel ten naskirin an na? Li Belçikayê heqên Kurdan yên kulturî û sosyalî hene?

● Mixabin Kurd li Belçikayê wek gel nayên naskirin. Ew statuya wilo tenê li welatên Iskandinav li Swêdê heye. Me çend car serî lêda Hikumeta Belçîka ku, Kurda wek gel nasbikin, lê ew pirsêk siyasîye. Eger bixwazin dikarin Kurda wek gel nasbikin, lê naxwazin. Di xwendegehan da dersên zimanê Kurdî nayê dayin.

❍ Dikari li ser malbata Cemil paşa xwendewanên me agahdar bikî?

● Malbata Cemil paşa malbatêk pir kevne. Eslê wan ji Silopiyê lê hatine Amedê bi cîh bune. Mala Cemil Paşa dema Osmanîya da pir berpirsiyarîyên mezin standine, erdê wan hebuye uha tên naskirin ku li Amedêne. Weku hun dizanin berê serhildana Şêx Seid (1925) endamên malbata Cemilpaşa gava li Stenbulê dixwendin tevî ronakbirên Kurd û endamên malbatên mezin yên din li gel welatên Ewrupa û Ronakbirên Tirk têkiliyên baş pêkanîne. Ew ber bi modernizê vekirîbun. Ez bawerim eger Atatûrk ewkas zulum nekiriba, ew dikaribun ji bo Kurdan tiştên gelêk baş pêkbinin. Vê gavê li Amêdê, li Stenbulê û li bajarên din yên Kurdîstanê bi navê "Kurdîstan Tealî Cemiyeti" û bi navên din gelêk Komel hatibun damezrandin; Rojname û Kovar hatibun weşandin. Ez naxwazim durû dirêj li ser wê bisekinim. Ew xebat ne tenê xebata wan bu, xebata Ronakbirên wê gavê bu, lê giranîya malbata Cemil paşa tê da hebu. Paşê ew Ronakbiran tevgera Şêx Seid amede kir, 1925 an da tevgera Şêx Seid têkçu. Şêx Seid û hevalên wî hatin dardakirin, malbata Cemil paşa tevî, Bavê min ji nav wan dabu (Ekrem Cemil Paşa) hatin girtin. Ew 4 sal heta 1929 an li girti gehê man, paşê hatin berdan û mecbur man tevî malbata xwe revîyan çun Suriyê.

Ekrem CEMÎLPAŞA

Ên ser piya ji çepê yê duduya Dr.Nafîz (birayê Nureddîn Zaza),Yê ortê bi rîh Celadet Bedirxan,ji rastê yê diduya Ekrem Cemîlpaşa,yê çara Memduh Selîmbeg

Ew 5 pismam bun, berê çun Helebê paşê ji çun li Kurdîstana Piçukê cih bun.

Wê gavê bêtir li Şamê malbata Bedirxan derdora Kovara Hawar karên çandî meşand. Ew nîşan dide ku. Kurd li her derê Kurdin û li her derê dikarin karê xwe bikin.

Eger li Turkiyê piçêk serbestî hebuya, ew dikaribun xebata xwe ya siyasî û çandi li Turkiyê bikin. Ji ber ku li Turkiyê îmkan tunebun ewana li Suriyê xebata xwe didomand. Kurd niha li Ewrupayê ji xebata xwe didomînîn. Gava mirov dendikêk çand, eger mirov wê rojê fêkiya wê nebine ji; piştî çend salan xuya dibe.

❍ Endamên malbata Cemilpaşa niha li kunin, çi dikin?

● Malbata Cemilpaşa bela bela bun, hin ji beşêk mezin li Turkiyê ne, li Amêdê, li Stenbulê, li Izmirê û dern din hene. Xercî wê ji li Suriyê (li Kamişlo û li Şamê, Helebê), li Erebîstanê, li Iraqê, li Emêrika û li Ewrupa yê ji malbata Cemil Paşa hene.

❍ Tu dikarî ji bo biyara Major Noel xwendewanên me agahdar bikî?

● Major Noel Ingiliz bu. Raste Ingiliz wê gavê li vir bun, em dizanin ew roj ji îro ji dixwazin çavê Kurda karbikin. Gava ku, derêk îşgalêk çêbe, kolonyalizm hebe mirov bixwaze naxwaze têkiliyên însanî ji çedîbe. Mirov nika re herkesêk bi çavê nêyar û emperyalist binêre. Major Noel raste xizmeta miletê xwe dikir, lê bi Kurda ra têkiliya wî hebu ji Kurda hesdikir. Weku tê zanin di Peymana Sevrê da qerara damezrandina otonomîyêk an ji Devleta Kurda û devleta Ermeniya hebu. Ji berku sinorê Kurdîstan û Ermenistan bê tesbit kirin digotin em biçin ew navçeyan bigerin, kuderê bêtir Ermeni heye û kuderê bêtir Kurd heye. Ew nîyet hebu, lê ew kar berdewam nekir. Bavê min Biraninên Xwe da di nivise ku, ew û hevalên xwe li Meletyayê rasti Noel û herdu birayên Bedirxana hatîye; piştra rîya xwe bi hev ra domkirine. Bavê min ne bi Noel ra bu herdu Birayên Bedirxan bi Noel ra bun. Li Meletîya ew rast li hev hatine û hev ra çune, lê Atatûrk li wan hesiya ye û leşkerên xwe xistine paş wan, ew durxistine. Ew nikaribun karê xwe bidominin.

❍ Weku tê zanin di diroka Kurdîstanê da malbatên mîna malbata Bedirxanan, Cemilpaşa, Şêx Said, Qadi Mihemed û Barzani pir rolên giring listiye, lê mixabin li ser wan kêm tişt hatine nivîsîn. Di dêstê me da li ser wan malbatan kêm belge hene. Bavê we û Apê we biranînên xwe nivisîye. Lê pir Kurte di dêstê we da li ser malbata hin tiştên din hene?

● Foto an ji tiştên din hene, lê bela bela ne. Di nav malbata xwe da ez dizanim hin kes hene ku, her tişt dizanin lê mixabin nenivîsîye. Hinê kê wan hin li welat dijin Ez bawerim ew kar divê bê kirin. Kesên ku, hin dijin û li ser diroka wê demê tişt dizanin divê mirov ji wan nivisandin bixwaze. Li ser diroka Kurdîstan a Kevn bavê min bi navê "Bi Kurtebirî Dîroka Kurdîstan" pirtukêk nivisî bu. Ew pirtuk me vê demê dawî weşand. Bavê min li ser Jiyana xwe pir kin nivisîye, lê ez nizanim çima. Gava ku, em zarok bun bavê mi xeber dida, buyarên wê demê digot em ecizdibun û di revîyan.

Tiştên ku nivisiye sed car kasi wî ji me ra gotîye, lê vê gavê em zarok bun me nizanîya. Nizanim çima wî nenivisî, an ji negirt kasêta

Kultura Kurdî devkîye, vê yekê di nav Ronakbîran da ji cih girtîye.

❍ Di dêstê we da arşîv tune?

● Li cem min fotograf hene, lê tekst tune. Wekî min got mirov dikare berhevke.

❍ Hinêk Ronakbirên Kurd mîna Veterîner Doktor Nuri Dersimi di pirtuka xwe "Kurdistan Tarihinde Dersim" da dinivîse ku, di nav "Hoybun" ê da nav malbatên Bedirxanîya û Cemilpaşa li ser rêberiyê nakokiyêk derket; ji ber wê Hoybun bela bu. Ji alîyê din Osman Sabri ji dibeje ku, ewna aristokrat bun ji ber wê xwe li ser gel dîtin, li bilind dîtin, dixwastin ku, her tim gel ji wan ra hurmet bike. Tu dikarî li ser wê çi bêji?

● Mixabin ew dubendî ew nexweşî ne tenê nav Hoybunê da her gav heta îro ji heye. Ew dubendî ne tenê nav malbata Bedirxaniya û Cemilpaşa da, nav Nuri Dersimi, Nuretin Zaza, Osman Sabri û yên din da ji hebu. Ez bawerim ew zihnîyeta me ya eşîrtîyê ku, îro ji şexsîyetan da di nav partîyan da didomîne, tê. Ez zarok bum, tê bira min ronakbirên wê gavê gava dihatin cem hev, mina îro gava bi hev ra xeberdidan ditînên, hevudû qebul nedikirin. Ji berku ew herdu malbat bêtir dihatin naskirin, rexne tê li ser wan. Mesela ne serokatîya Kurdîstan bu, Kurdîstan ortêda tunebu ku li ser serokati li hevnekin. Mesele zihnîyet bu mîna îro tolerans tune bu nexweşî ji wê dihat. Tê bi ra min wê gavê herkes digot Celadet Bedirxan pir mirovêk başbu, pir mutevazî bu, tam Ronakbir bu; lê Kamuran Bedirxan ne wilo bu, Kamuran her gav xeyala xwe da dixwast bibe Kralê Kurdîstane. Mala Cemilpaşa ji got; dem ne dema Kralîyete, divê bibe tiştêk moderntir be, yani komarî be. Lê gava tu heqê mirov tunebe, mirov nikare li ser wan tiştan bisekine; dîsa dibejim problem tunebuna toleransê bu.

❍ Malbatên Kurda yên mezin ku, di sedsala 19.an da rêberîya tevgera azadixwaza Kurdistan kiriye, mirov divine paşê di nav tevgera Kurdîstan da pir kêmin. Iro tu tesîra wan malbatan liser tevgera Kurdî nemaye û ji wan malbata ji hema hema kes di nav tevgera Kurdîstanê da tune. Tu de kari li ser wê yekê me agahdar bikî?

● Ji ber ku ew malbat pir êşîyane zarok û nevîyên wan nekarîye ew barê giran hildin. Sebeba yekan psîkolojîke. Ew malbat parçe parçe bune, her yek bazdaye derêk, di cihê xwe da nemane. Ya duduyan wanê ku li hindir mane tirsêk mezin ketiya zikê wan. Dewlet berê hemu kesan çavê xwe dane ser wan. Ji ber wê ji bo di nav rexistin û partiyan da dizi xebat kirin ji bo wan gelêk zehmete. Xortêk ji malbatêk nenas dikare bi hêsanî xwe veşêre, lê ew şans ji bo zarokên malbatên naskirî tune. Tiştêki tu dibê raste, ew pir bala min ji kişandiye. Ew reaksiyonêk pir tabi ye. Gava malbatêk ji serî da heta bini şelpaze be, zarok û nevîyên wan edi nikarin rabin li ser piyan. Mesela gava uletêk kir be eynî cîhê da nema kare ser xwe.

Divê 2 nesîl 3 nesîl ji ortê rabe ku, bikaribin disa rabin ser xwe. Sebeb ewe, hîm psîkolojîke, hîm ji tirse.

Li Ser Berhemên Lokman Polat

Adîl DURAN

Dî van salên dawiyê de bi awayekî bideng navê hin şexsiyetên Kurd yê wêjenas balkêş bûn. Helbestên helbestvanên Kurd ji tîxûbên neteweyî bihurîn û têkilî nexşên navneteweyî bûn. Her çiqas helbestvan nayên hezkirinê û karê wan sivik bête dîtinê jî wan helbestên xwe nemir kirin. Dîsa wêjenasên me di warî romannivîsiyê de li ser tixûbên navneteweyî balkêş in. Iro kêmasî û valahiyeke mezin di warî çîroknivîsiyê de heye. Ew jî mêldarîya sefereke xwe nasî û bêdengiyê ye. Bê guman bi hezar kefteleftî û zehmetî wêjeya Kurdî xwe nû ve vedijîne û di nav wêjeya gelan de wek wêjeyeke ehlaqbilind û bêhempa û sereta ye.! Di warî rêgeh de aliyên rexneyî û bijartekarî ve di hundirê mêldariyeke pêşbinî de ye. Balnekêşîya xwendevanan jî, ji sedem ragîhandineke jar nakokîyeke mezine û pirsgirêkekî bi têrî xwe ye. Çîroknivîsîn: ajik ji şaxê wêje ye. Xwendina çîrokan asoyê mirovan berfireh, zanyariya wan zêde û zimanê wan dewlemend dike. Çawa xwê û îsot tamê didin xwarinê, çîrok ji tama jiyanê ne û bê çirokan jiyan nabe.. Wêjenas her wek şahid û peyîvdarê dema xwe ne. Gelek bûyer hene ku bi me didin nasîn û me agahdar dikin. Hin berhemên çîrokan jî mijarên xwe ji dîrokê distînin. Ji mêj ve kûr û dûr tên wek pirek di navbera bûyerên rabirdû û dahatû de roleke dileyîzin.

Di van salên dawiyê de hinek wêjenasên me berhemên teze û balkêş afirandin. Yek ji wan Lokman Polat ê. "Torina Şêx Seîd", "Evîn û Jiyan", "Evîndar", "Mêrxas", "Xwîn û Hêstirên Çavan" û hwd. Peyhev bê rawestandin gelek kurtecîrok nivîsand. Berhemên wi yên bijare mijarên xwe ji dîrokê, jiyana gel a civakî û ramanî, ji şerê qirêj bigire heya xopankirina gundan, nefîbûyî û tevkuştina mirovan, ji şerê birakujiyê, şerê xwekujiyê bigire heya serkeftinên pêşmerge û gerillan, serîhildanan, tililiyan, jiyaneke tijî û têri xwe çarnalê pêşkêşî me dike.

Asoyê nivîskar gelek vekiriye. Neçarî ji kêmasiya ziman dertê. Yekîtiya zimên nin e. Nakokiyên nav ziman hê çareser ne bûye û ziman di ciyê xwe de ne runiştiye. Çîroknivîsvan xwedanê ramaniyeke neteweyî ye, bes divê ji dihoyina siyasî û alîgiriya rêxistini durkeve! Da ku bi nihêrîneke piralî û berfireh honandina mijarê berhemên xwe xweş bike. Dema ku meriv berhemên nivîskarên dinê yên navûdeng dixwîne, têde balkêşiyek bê hempa dibîne. Ew bi hostayî havîrdor ango cî xweş pêşdar dikin. Gernasên ku di hundirê berhemên wan de roleke dileyizin livîna wan şiki û rihê wan, têkiliyên wan wisan zelal salix didin ku mirov rêç û sopên wan û rewşa wan û ya welatê wan baş hîn dibe. Xwezî honandina çîrokên Kurdî jî wisan be! Ger ew jî ji peyivên rojane û şiyarên sîyasi rizgar bin û bên nemirkirin ji me re serbilindiyeke...

Divê her tişt ji hev cuda be, hunermend ango wêjenas pêşdarkirina berhemên xwe baş estetîze bike û honandina qehremanî -lehengiberxwedan, evîn, fedekarî, coşî, tirs, hînkarî, xiyanet, zulum û hwd, bi rêgeheke gerdunî binivîsîne. Baştir temaşevanê jiyana civakê be û dengê xwe rengê xwe û hizrên xwe yî netewi têxe nav mijara xwe û pê vê karekterîze bike û fen û sextekariya zordestan derxine holê...

Li vir mebesta min bêyî aqildayîn û şîretkirinê eve ku di navbera wêjenasên Kurd de mûnaqeşeyeke vebe. Rexneyên çêker û cî dagirtî û realîst bêne meşandinê. Wêje û huner li ser avahiya jorin, ji jiyana cîvaki de piralî ye û hemû beşê tevgeran ya kevin û nûjen di xwe de bi cî û war bike. Divê pîvanên me yên rexneya wêjeyî bi zanyarî, serbixwe û bê alîgirtineke, bibe. Da ku çewtî û rastiyê ji hev derîne...

Lokman Polat di berhemên xwe de her wek pêpelûgê, derînceyekî afirandinên xwe hildide jor, xwe nû dike û karê xwe di rêgehê wêjeyî de derdixe jor û honandina eleqedariya xwerû ji dewlemendtir dike. Ew ne bes e, divê pêşdetir here û ez hêvidar im ku Lokman Polat wê afirandina xwe yî wêjeyî bidomine û hinek ji wan berheman wergerîne zimanê biyanî û bi wan bûyerên têkûz durişma me bi dinê -cîhanê- bide nasîn û ji warê çîroknivis de jî, ji bo me bibe deng ek.

"MGK"ê ji bo şano ya şer ferman da

Ahmet ÖNAL

Saziya Ewlekariya Milli (MGK) ji mudure şanoye gişti ku bi nave devlete kar dike, xwest ku diji "terora PKK" listikan teşvik bikin û nav wan da hilbijartinek bê durîstkirin. Şanoyên ku ben hilbijartin li Kurdistanê bikin sahnêye.

MGKê du meh berê nivîsek şand vezirê çandê û naveroka vê "diji PKK şanoyan sazbikin" û ji bo wê hilbijartinek xwestîne.. Li gor agahdariya vezîre çandê jî ew nivîs, ji muduriyeta şanoyên devletê ra şandîye. Mudurê gişti ê şanoya bersîv daye kû " Hilbijartina şanoya berpirsîyarîya me nîne"

Ser ve agahdarîye Saziya Ewlekariya Milli (MGK) vê carê ew nivîs ji saziya ku bi girêdayiya vezîrê çandê re dişûxule, mudure gişti ye hunerên başra şand.

Berpirsîyarê vezirê çandî agahdar kir ku; heya wê roja anê li Çanakkale, Afyon, Kars û gelek ciyên din mudure gişti ye hunerên baş "diji PKK yê şano ten çekirin û ji nav wan şanoyan de hilbijartinek di nezik de bê dûristkirin. Şanoya ku"dijî PKK" de bikeve dereca bijartine li Kurdistanê bikeve sahnêye.

Ser derxwaza Saziya Hewlekariya Milli li enqerê platforma çand û huner agahdariyek da çapamenîye u waha nirxand; "Saziya Hewlekariya Milli bi rîya hilbijartina şanoye mudahaleyî hunerîye kirîye û ev dijîtiya hunere. Em di ve bûyerê de daxwaza Saziya Hewlekariya Milli kebul nakin û protesto dikin."

MGK destê xwe direjî huner jî kir.

Platforme di reaksiyona xwe de agahdar kirin ku "Huner azadiyê we gredayî ye. Huner estetîka civaku mirovayetî ye da merheleke.

Hûner hêjatîya insana dixwaze ne ya xirabî û şer. Hunermend ne li gel şêre li gel mirovayetiyê û aştiyê ye. Hunerkare aştixwazane, ne yê şerkerên kirej".

XAÇEPIRS

Çeperast:

1 -Serokê çete ê ku paş buyera susurlukê derket hole. 2- Di argoda bangirtina Ezîz - Bi zazakî em. 3- Gulekî xweş- Çuklî têda hêk dikin. 4- Bi zazakî keçê(berevajî)- Remza oksîjen- Kurtebêja Artêşa Rizgarîya Irlanda. 5- Kuçik - Paşnav a ozan Cîwan(berevajî). 6- Wext wext- Nava pîl û ustî- Remza Nîkel, 7- Gogkirin an jî lehçeyek- Di argoda bo tişten bêqimet tê gotin- 8- Bi Tîrkî merîvê hejar û bêçare- Pêxanberê Mesîya(berevajî). 9- (Y) bê serî dibe seretayi- Bi tirkî seroke îdarê. 11- Curkî ya xwelî- Sitranek gelerî ya ku Ayşe Şan û Şakiro distire.

Serejêr:

1- Şaîrekî bi nav û denge, di 15. sedsalîdê jîyaye, xwedî dîvane û ji nawenda Botanê. 2- Bangawaziya Nimejê- Serok û sazkarê hîzba Komala Kurdîstana Başure û şehîde. 3-Aşkerekirin - Dabançe. 4- Mirî- Bes. 5- Muzikê de remza rawestîyê- Kalina berxê(berevajî)- kirêj. 6- Bo ajotina ga te gotin. 7- Tê (zarava dimilî)- Li İspanya nîda ya kêfxweşîye-Kurtebêja Amerîka. 8- 1990 de du wî şerî Kurda bi taybetî yê başur firsendek girîng bi dest xwe xistin jê re dibêjin û nava Iraq û Amerîka de derket - Hîzba Filîstîn ya olî. 9- Bo Kurdîstan devletek mîhtînger- Xerîbî. 10- Ne tarî- Bo roja em têde ten gotin.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1				■		■			■	
2					■		■			
3				■		■				
4	■	■				■				
5				■				■		
6					■	■			■	■
7						■		■		
8						■				
9		■				■				
10			■							■
11										

Bersiva hejmara borî

Çeperast:

1- Hamîd..' nweK, 2- uM... Na... La, 3- Sî... leS.. Kew, 4- Endam...Diza, 5- Mî.., Alî, 6- Şakîro... Az, 7- Eloy... Kêm, 8-Nîyet... Do, 9- Timar, 10- Mar.. Şirove, 11- Îr.. PTT...Mê.

Serejêr:

1- Husên ŞEN... Mî, 2- Amîn.., Alîkar, 3- Koy, 4- İslamîyet, 5- Emîr... Tişt, 6- Ns... Ok.. Mît... 7- Na... Da...Evar..8- Kilam... Rom. 9- Elezîz.. Vê, 10- Kawa... Şome.

Direjan Aşiretin Yeşilçam'daki renksiz gölgesi

Daha önce gösterime girecek salon bulunmadığı için yakılan Dırejan filmi geçtiğimiz günlerde vizyona girdi ancak, iddiasının aksine sinemaseverlerden beklenen ilgiyi görmedi

Nesimi ADAY

Türk sineması, uzun yıllar içinde bulunduğu darboğazı aşmak için seyircinin karşısına az masraflı filmler yaparak çıktı. Türk sinemacıları yıllarca bıkmadan, usanmadan Kürtlerin yaşadığı trajediyi işleyerek kendini avutup durdu. Çünkü Kürtler de sinemaya malzeme olacak hikaye çoktu. Yeşilçam bu hikayeleri deforme ederek kullandı. Kullanılan temalar belliydi. En çok 'Ağallık' sistemi ve feodal yapının yaratmış olduğu toplumsal ve bireysel çelişkiler işleniyordu. Feodal yapının yaratmış olduğu çelişkiler sonucu Kürt insanının yaşamını tarumar eden başlık parası, kız kaçırma, kan davası vb. olgular Yeşilçamın demirbaş materyalleriydi. Bakıyorsun adamın biri kalkıp Urfa'dan yola çıkmış İstanbul'a gelmiş ve İstanbul'un ortasında 'rezil ü rüsva'olmuş. Türkçeyi bozuk ve Kürtçe'yle karıştırdığı için de 'cahilliğinden dolayı' ayrı bir renk olur filmlere. Kürt hikayeleri o kadar çok işlendiki seyirci birini izlemişse diğerinin sonunu izlemeden de çıkarıyordu. Hoş bu Türk filmlerinin genel karekteristik özelliğiydi ama bu tür filmlerde daha çok kullanıldı. Yapımcıların sürekli aynı metaryalleri kullanması artık bıtkınlık yaratmıştı. Öyle ki neredeyse bütün film kahramanlarının isimleri ve rolleri aynıydı.

Zaten senaryolar da biribirinin makyajlı varyantından öteye gitmiyordu. Yapımcılar çoğunlukla masraftan kaçmak için Kürtlerin yaşadıkları illere gitmeden İstanbul'un herhangi bir köşesinde filmlerini çekip, o bilinen meşhur finallerini tamamlayıp, perdeye dramatik bir "SON" yazısı yazdıktan sonra seyircinin karşısına çıkarlardı. Uzun yıllar seyirci bu filmlerle 'idare'edildi.

İnce, uzun, yakışıklı bir Kürt

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Türk sinemasının çokça kullandığı temalardan birinin Kürtlerdeki feodal ilişkiler ve peşi sıra gelen kan davaları olması idi. Bu filmleri çekmek çok masraflı değildi. Birkaç oyuncunun yanı sıra birkaç at ve silah yetiyordu. Metropollerde yaşayan Türk seyircisi bu filmleri 'hayret' ve 'acıma' duygusu içinde izledi yıllarca. Zaman zaman Kürtlerin biribirilerine yaptıkları bu zulmü 'esefle kınayarak' seyrettiler ve zaman zaman da bu 'zavallı', 'cahil kirolara' acıdılar. Onların gözlerinde, Kürtler birer zavallıydı, 'ilkel'di, çok görmemek gerekirdi. Bu fotoğraflar çoğalıp dururken Yeşilçam'da; ince, uzun, yakışıklı bir Kürt çıktı ve Kürtlerin yaşadığı trajedilere birer 'niçin?'le yaklaştı. Sorulan sorular karşısında, cılız da olsa sesler çıkmaya başladı ve Kürtlerin sosyo-ekonomik yapısının yanı sıra ulusal kimliği de gündeme geldi. Bu adam Yeşilçam'a ve dünyaya Kürtlerin birer zavallı olmadığını, kendilerine ait bir dilleri olduğunu, dolayısiyle de Türklerden farklı bir kültürel yapıya sahip olduklarını ve bu insanların gelişmemiş bir kabile topluluğunun dışında, farklı bir kültürel, sosyal, ruhsal yapıya sahip bir halk olduklarını bütün kısıtlamalara rağmen sinemaya aktarmıştı. Bu adam o dönem kimsenin ağzına almaya cesaret edemediği Kürtlerin ve Kürdistan'ın varlığına dikkatleri çekmişti. Bu ince, uzun, yakışıklı Kürdün adı Yılmaz Güney'di.

Yeşilçama aşiret filmi

Dırejan (Kürtçe: Dirêjan), çoğunluğunun Malatya'da yaşadığı bir Kürt aşireti. Aşiret, Horosan kökenli. 8500 nüfusa sahip. Direjanlar'dan biri; Gani Şavata, kalkıp aşiretinin filmini yapmış ve filme de aşiretinin adı olan Direjan'ı koymuş. Filmin ana teması da aşiret içinde yaşanan kandavası. Filmin yönetmenliğini Şahin Gök üstlenmiş. Direjan'ın aşiret desteğiyle çekildiği söyleniyor. Film bittikten sonra gösterilecek salon bulamadı. Gani Şavata, bu durumu protesto etmek için, filmin bir kopyasını Yeşilçam'da, ibret olsun (?) diye yaktı ve filmi yakarak biranlamda da amacına ulaştı. Film ve Gani Şavata, aynı günlerde medyanın gündemine oturdu.

Türk bayraklı aşiret filmi

Direjan'ın ilk karesi şöyle başlıyor: "Kavganın biçimi ne olursa olsun, mutlaka bir barış umudu vardır." Filmin jeneriğinde yeralan bu sözlerin aşiretin içinde yaşanan kandavasına göndermeleri var. Fakat şöyle bir paradoksu da var bu sözlerin; izleyiciye, Kürt aşiretleri arasında halen kandavası yaşanıyor izlenimi veriyor. Oysa Kürdistan'da aşiret yapısı büyük oranda çözülmüş ve kandavası gibi olgular da hemen

Filmin geçen hafta yapılan galasında oyuncular ve Malatya'dan konuk olarak gelen Direjan aşireti mensupları birarada.

hemen ortadan kalkmıştır. Bu olguyu görmek için sosyalbilimci olmak da gerekmez. Filmin yapımcıları, Kürt halkının (Onlar film de Kürtleri görmemezlikten gelseler bile.) yaşadığı trajedilerden kaçmaktan olsa gerek, kandavasını genel bir problemmiş gibi işlemişler. Öyle sanıyorum ki filmin yapımcıları ve yönetmeni bu konuyu bilinçli seçmiştir. Çünkü onlar, Kürt halkının içinde bulunduğu ağır savaş koşullarını ve bu ağır koşulların yanısıra yükselen ulusal haraketi işleyecek cesareti kendilerinde bulamamışlardı.

Filmin yönetmeni Şahin Gök, bakın bu konuda neler söylüyor: "Anadolu'nun bu sosyal meselesini, bu kanayan yarasını biraz daha siyasi boyuta çekmek isterdim. Yani daha sert bir film yapmak isterdim. Ama ortalık fazla karışık, fazla kavram kargaşası var. Hemen bölücü faktörler çıkıyor ortaya. Kimsenin bayraktarlığını yapmadan meseleyi daha sade anlattım." (Erkan Aktuğ/Radikal,19 Şubat) Evet. "Bölücü faktörler." Acaba Yılmaz Güney, "Yol" filminde Urfa'dan sonrasını Kürdistan olarak gösterdiğinde de 'bölücü faktörler' yok muydu?

DIREJAN'a Türk-İslam sentezi

Gani Şavata, filmin bir kopyasını yaktıktan sonra çıktığı bir televziyon programında "Biz bu filmde Türk-İslam Sentezini işledik" diyordu. Şavata ayrıca, kardeşlik ve barıştan sözettikten sonra laf arasına Orta Asya'dan gelmelerden sözediyordu. Bu filmi seyrederken aklıma birsürü soru işareti takılıyor. Umarım kendisini filmden sorumlu tutan birisi çıkıp bu soruları cevaplar:

İsmi Kürtçe olan, birçok aşiret mensubunun Kürt ulusal mücadelesine katıldığı ve "Kürtçülük"ten hapis yattığı (Örneğin; filme ciddi katkıları olduğu söylenen, yakın Kürt tarihine "49'lar" olarak geçen 49'lardan biri olan Muhsin Şavata,) bir Kürt aşiretinin Türk-İslam senteziyle ne alakası var. Ayrıca Direjan aşiretinin bir kolunun Azarbeycan'a kadar gitmesi, aşiretin Orta Asya ve dolayısıyla Türk bağlantılı olmasını mı gösterir? Kürt aşiretleri ne zamandan beri düğünlerinde Türk bayrağı taşıyor? Filmde neden hiç Kürtçe diyalog yok? Filmde kullanılan giyisilerin renkleri bilinçli olarak mı sarı-kırmızı-yeşil'siz seçildi? Malatya'lılar, Türkçeyi Orta Anadolu ya da urfa ağzıyla mı konuşur? (Örneğin: "Gadın", Gurban olduğum", "Ne diyisen", "Ne yapisen" ve yer yer istanbul Türkçesine ait söylemler kullanılmış) Hemen hemen bütün evlerin sıving'lerinin (saçaklarının) üstüne ilişitirilmiş TV. antenleri dururken, neden adam (Silo) transistörlü bir radyoyla uğraşıp durur? Ayrıca yollarda otomobil izleri varken, neden atarabasıyla taşımacılık yapılıyor? Sorular daha da çoğaltılabilinir...

Film izlenmeye değer mi?

Direjanlılar'ın kandavası barışla bitse de film hiçbir orjinallik taşımıyor. Ancak film görsel olarak oldukça iyi. Bunun yanısıra filmde yine başarılı belgesel kareler de var. Ancak filmin müziğinin başarılı bir çalışma olduğu söylenemez. Acaba Gani Şavata, "Türk-İslam Sentezi" düşüncelerine ve Şahin Gök'de "bölücü faktör" korkularına kapılmasaydı, ortaya daha iyi bir film çıkmaz mıydı? Çünkü, bu iki şahsın filmde işlemekten özenle kaçındıkları bir Kürt olgusu var...

(İTANBUL)

Şiirlerin uzun yürüyüşü

C.Şahan SEZER

Çocukluğumun karate filmlerinin kahramanıydı onlar, Çinliler. Filimlerden aklımda kalan Ufak tefek, çevik, mağrur ve hırçın insanlar olduklarıydı. Ara sıra "Amerikan Filmleri'nin" ara sokaklarında da rastladım onlara. Mekan Çin Lokantası olursa, konu ejderli, akrepli, kılıçlı döğmeleriyle Çin Mafyası olurdu. Annemden öğrendiğim Çin İpeği ve Çin Porseleni idi. Tarih kitaplarından ise Çin Seddi'ni...

Çocukluğuma kısa pantolonlu yolculuklar yapmaktan vazgeçtiğim zaman, büyüdüğümü söylediler. Ben büyüdükçe sorunlar da büyümüştü benimle. Tarihsel bir zorunluluktu politika (özelde 'büyüklere' ve erkeklere münasır olan) öğreniyordum, öğretiyorlardı, öğreniyorduk işte! Mao Zedung'un ve Çin halkının "uzun yürüyüşü" nü... Uzun süreli halk savaşını ve gerillacılığı kitaplardan öğrenmişliğim böyle başlamıştı.

Peki ya şiir. Eray Canber'in hazırladığı Çağdaş Çin Şiiri Antolojisi'ni bu yazının neresine koymalı şimdi.

Canberk'in antolojisi beni, çekik gözlülerin sarı sıcak dünyalarının çekim merkezine götürmüştü. 19. yy'ın sonlarından başlayarak 57 şairin şiirlerine yer vermiş kitabında, Canberk, Çin bir 'şiir ve şair ülkesidir' diyebiliriz. Köklü, yaygın ve çok eskilere dayanan (İ.Ö 1050) bir şiir geleneği egemen. Çin'de, her türlü Çinli kendini biraz şair sayar. Çinlilerin hemen hepsi birer "halk şairidir" diyor kitabında Eray Canberk.

Nitekim Antoloji'de Mao Zedung'un şiirleriyle de karşılaşıyoruz.

Sizleri beraber götürebileceğimiz bu şanı sıcak dünyaya, hazırlamak açısından, kitaptan bir kaç bölüm sunmak istiyorum.

Li Çin-Fa, "Umut ve Acıma" adlı şiirinin bir bölümünde "Deniz köpüğünden yapılma bir odada yaşamak isterdim/bıkılmaz bir odada/ve barbarların altın bileziğini andıran ince bir tatla süslü bileklerim" diyor. "Bir Düşünce" adlı şiirine ise şöyle başlıyor: Düşen yapraklar gibi/ Sıçrar kan/Ayaklarımıza /Bir gülüştür yaşam/Ölümün/Dudaklarında."

Nüfusu dağlara, taşlara sığmayan bu ülkenin, 'çok kalabalık yalnızlıklar' yaşayan şairleri de varmış demeden geçemiyorum.

Mao Zedung, 'Uzun yürüyüş' adlı şiirinde; Kızıl Ordu uzun seferleri boyunca gördü her şeyi. /Bütün bu dalgaların, bütün bu dağların yok önemi/Beş sıradağlar, bizim için hafif çalkantılı denizdeki kırışıklardır.

Dev Vumang iner aşağıya, çığı andırır/Altın Kum ısıtır kırbaçlanmış kayalarını/uzanır Tatu bir köprüden, buz tutmuş her yanı/ve minşen; bizi çeken o uçsuz bucaksız karlardır. Geçince ordu, bir gülümseme yayılır diyor.

Çağdaş Çin Şiiri Antolojisi'nin kederini yazının sonuna saklamayı düşünmüştüm (öyle de oldu).

Eray Canberk, sunuş bölümünde Çin şiirinin kısa bir tarihçesini verdikten sonra şiirlerin çevirisi için şöyle diyor:

"Bu seçki hazırlanırken çoğunlukla Fransızca kaynaklardan yararlanıldı. Çince adlar için "Wade" dizgesi kullanılmıştı. İngiliz-Amerikan kaynaklarından yararlanıldığı zaman değişik bir dizge söz konusuydu. Çince adların Türkçe yazımı ve sesletimi için bu iki ayrı dizge kullanıldığından bazı tutarsızlıklar ortaya çıktı. Bu tutarsızlıklar elden geldiğince giderilmeye çalışıldı.

Ne dersiniz; "şiir, çeviride yitirilen şey midir?"*

(Eray CANBERK, Çağdaş Çin Şiiri Antolojisi, Yön Yayınları.)

Paul Valery: *Şiir, çeviride yitirilen şeydir.

Şiir ve Şair

Muzaffer ORUÇOĞLU

Bağrında büyük depremler gizleyen şiirlerden yanayım. Bu tip şiirler yaratayım diyorum. Beceremiyorum. İyi bir şiirin içinde kaç tür çatışma var? Kaç tür ışık, ses ve renk savranı? İnsanı çağrışımlarla çoğaltan iyi bir şiirin dibine kaç günde varabilir bir şiir bilgesi? Çelişkiler, çatışmalar hercümercini kavramak kolay değildir. Şiir, derinliğini felsefeden alır. Ayaklarını insanın iç zenginliğine basar. Hayaliyle de uzaya egemen olmaya çalışır. Yeryüzü, şiire varmaya çalışıp da varamayan ölü şiirler mezarlığıdır. Atmosferi delen gazlar, bu mezarlıkta yatan şiirin gövdesinden yükselmiştir.

Artı, eksiye saldırmalıdır. Kuşku inanca, diferansiyel entegrale, imge somuta, ateş puta, öz biçime... Her okunduğunda, insan ruhuna bir öncekinden daha güçlü dalgalarla saldıran şiir. Gizil hazinelerini zevkle sezdiren ama kolay ele vermeyen şiir. Özgürlüğünü ve cinnetini dolu dolu yaşayan şiir. Yorum, kuşku, hayret, zevk, hareket, çelişki üreten şiir. Hareketin sıfır hızdaki adına durgunluk diyoruz. Durgunluk şiiri öldürür. İlk okunuşta tükenen şiirin beslendiği kaynaktır.

Yığın yığın, sürüler halinde yeryüzünü kaplamış şiir yazan insanlar. Aziz Nesin, 'Türkiye'de sokak kedisi kadar şair var' diyordu. Şiir yazan yüzbin kişinin içinden üç beş şair çıkıyor. Şiir yazanlar, şiir okuyanlardan çoktur. Bu kadar insan, kalemiyle neden tıklatıyor şiirin kapısını? Kendilerini şiire yedirerek yabancılaşmaktan mı kurtulmaya çalışıyorlar? Yaşamını kanıtlamaya, duygularını bilincinin örsünde kahramanlaştırmaya kalkışan insan, şiire sarılıyor. İnsanın en büyük mecerası, kendisini değişik bir tarzda yenibaştan yaratmaya yeltenmesidir. "Ben yarattığım bu nesneden daha zenginim. Ben kendi iç zenginliğimin hakkını neden veremiyorum? Tanrıyı yaratan ben, kendimi neden yeniden yaratamıyorum?" Bu onulmaz inleyişle güven erozyonuna girer, şiiri terkeder insan. Terkedilmiş yitik şiirler örenidir dünya.

Kocaman bir kuşku yumağıdır has şairin kellesi. Yaratma işlemine ara verdiği an gevşer, yeteneğinden kopan ve yitişe doğru yuvarlanan çığlara teslim olur. Tanrılaşmaya tutkundur has şair. En büyük korkusu, kendisini tekrarlamasıdır. Kendisini tekrarlamaya başladığı an, kendisine olan aşkı doruğa ulaşır. Eleştirmenleri düşman ilan eder, şairleri çırak... "Büyük yangınların ilk kıvılcımı benim örsümde mayalanır" diye mırıldanır. Normal insan kategorisine giremez. Her saniye sürgündür. Devletle çatışmaktan hoşlanır. Urganı şafak aydınlığında parlayan üç ayaklı bir darağacı gibi soğuk ve ürkütücüdür, yargıçların karşısında. "Devleti dara çekmeyi meslek haline getirmiş bir yıkıcı" diye iç geçirir savcılar, onu görünce. Girse de girmese de hapishane ikinci evidir. Ama hapishaneyi hiçbir zaman taşımaz içinde. Eğer bir yolunu bulup düşerse hapishaneye, kaleminin ucuna yerleştirir güneşi. Enginleşir. Muhteşem deliliğinin ikinci aşamasıdır bu. Yaratma şevkinin ve sorumsuzluğunun altın çağıdır.

Sevişmenin ustası değildir has şair. Kendisini ısrarla çağıran dişi ya da erkek arzuyu, evren enginliğinde görür. Onu tüm hücrelerine kadar zerre zerre zaptetmeyi, ona kayıtsız şartsız teslim olmayı göze olamaz. Kaleminin aşkla donatır. Eskisinden çok daha güçlü ürünler verir. Ama aşık olduğu insanı hayal kırıklığına, şaşkınlık anaforuna düşürür. Savurur harman gibi; arar, ama bir tek buğday bile bulamaz. Karşısına, afallamış, çırılçıplak dikilir, "Sen kendini yeryüzünün en büyük problemi haline getirmişsin! Sen kendine aşıksın!" diye bağırır sevgilisi. Hiç bir aşkın, kendisini anlamayacağı kanısındadır has şair. Sık sık sevgili değiştirir. Kitap gibi okur, çözümler, kavramaya çalışır sevgililerini. Yaşadığı her sevgilinin, kendisini apayrı dünyalara taşıdığı, yenilediği kanısındadır.

Has şair ölürken tüm dünyanın, her şeyi bırakarak kendisiyle ilgilenmesinden yanadır. En büyük korkusu, kendisinden sonra insan ömrünün uzaması ve kendisini aşabilecek büyük bir şairin çıkma ihtimalidir. Umudunu son nefese kadar yitirmez . Yaşamının en büyük direnişini son nefesinde gerçekleştirir. Ölmeden az önce kırk günlük köpek leşi gibi kokmaya başlar. Kokuyu, kendi ölümüyle birlikte her şeyin çürümesine yorar. Başucunda bekleyen şairlere kaydırır bakışlarını. "Yağmalamaya gelmişlerdir beynimi" diye iç geçirir. Sevgililerinin hiçbiri yoktur başucunda. Ömrünün son döneminde hizmetini gören ve bazı gecelerde de altına sessizce yatan ve has şairin en kritik anda kalp krizi geçirmesinden korktuğu için bir türlü boşalamayan hizmetçinin dışında ağlayan bir tek insan da yoktur. "Yaşamım boyunca ölümü ciddiye almadım, bu benim biricik ciddi hatamdır," diye mırıldanır. Sessizce.

Güçlü şiiri yaratanlar ya da başka bir deyişle şiirin yarattığı kahramanlar, ölümün kurallarını çiğneyerek ölürler. Kural çiğneyen özgürlük işçisi uzun yaşar. İyi bir şiir, bin kötü şaire bedeldir. Şiirin kötü şairlerden gittikçe daha geniş boyutlarda kurtulması sorunu, toplumsal devrimin derinleşmesi sorununa bağlıdır esasta. Geniş şair yığınlarına sahip olan toplumlar, ileri toplumlardır. insanlığın en demokratik (biraz da yarı-fıttırık) cumhuriyeti, şairler cumhuriyetidir. Devletin ve savaşın bittiği bir şiir cennetidir bu . Bu cennette, çok eskiden ölen has şairlerin mezarlarından sesler yükselir: "mezarlarımızı açın da çıkalım!" "Güneşin yeraltından yerüstüne çıkmasını istemiyor musunuz?"

Has şairlerin kemikleri geç çürür.

Bu yazı ÜTOPİYA dergisinin Kış '97 sayısından alınmıştır.

PIRPIRIM — Mustafa GAZİ

Repizm /Önce Rep Sonra Tepûrep/

Diyarbekır'de faaliyet yurutmaxta olan û elemanlari da Sûtal Repo. Tırşıkçi Xêro, Çılaqa Ûso û bi de Çiköfteci Dawar Kulpo'dan olışan meşhûr Reprep xurûbi, piyasaya daha yêni çıxan "Qıcık" isımli albumleriynen muzik piyasasının altını ustune û ustuni de altıne getırdiler. Nêrdeyse qıyametın qopmasına û dunyanın da yıxılmasına sebeb oldilar ki, Kundır İşleri Baqanlıxi Reprep xurûbının yêni albûmini yasaxlayıp, butun elemanlarını tûtıxliyarax, meydana gelebilecax olan o yomsız û qudumsız felaketleri engellemiş oldi. Lo hamma welakin, bu yasaxlama û tutıxlama qararından sonra her ne hikmetse Reprep xurûbının şöhreti alti yuz atmiş alti qat artti. Ayricana bû yasaxlama û tûtıxlama meselesının ardından, ortada hêç ama hêç bi sebeb yoxken û herkes hûr û pızûr içındeyken, birdenbire "Repizm" diye bi ideoloji û "Önce Rep Sonra Tepûrep" diye de (CİA'nın bile ismini ilk defa Başsawci Evdılvırrek Daşyurek'ten dûydıxını ıtıraf ettıxi!) bi örgut peyda oldi. "Repizm" ideolojisinin Reprek xurûbi tarafından yaratıldıxi, bû ideoloji temelınde de "Önce Rep Sonra Tepûrep" diye bi örgut olıştırdıxi û bû örgut eliynen de ulkenın her tarafının qondıralar wasıtasiynen bölunmesının amaçlandıxi iddıa êdıldıxi. Bû iddıayi ortaya atan Başsawci Evdılvırrek Daşyurek, ellerınde çox hama çox muhim qanıtlar bûlındıxıni û bû qanıtlara göre de Reprep xurûbının butun elemanlarının derhal idam edêlmesi gerektıxını sawûndi.

Halq arasında dolaşan sölentilere göre de; "Repizm" diye bi ideolojinin war oldıxi, "Önce Rep Sonra Tepûrep" isımli örgutun de bû ideoloji temelınde olıştırıldıxi û aslında olıştırılan bû örgutun asıl amacının Reprep xurûbini hepısxanadan qûrtarmax oldıxi iddıa êdıldi. "Önce Rep Sonra Tepûrep" isımli örgutnen onın ideolojisi olan "Repizm" heqqında çeşitli qaynaxlarca dile getırılen bilgiler şûnlardır:

Repizm: Repımci şiddet yoliynan û qondıralar wasıtasiynan melmeketi bölmaxi amaçliyan û semboli de qondıra olan aşırı derecede azxın û qızxın bi ideoloji.

Repist: Repizm yanlısi.

Reprep Gezegeni: Reprep xurûbıni qûran û xurûbın butun eserlerını olıştıran lider qonımındaki Sûtal Repo'nın atalarının yaşadıxi iddıa êdılen, dunyadan iki mılyon ışık yılı ûzaxlıxtaki gendi halında zawalli bi gezegen.

Repoloji: "Önce Rep Sonra Tepûrep" örgutunun xeste mılıtanlarından Pıncar Doxtori Zizo Boçıkzade tarafından bilım dunyasına qazandırılan û ismini Reprep xurûbının lideri Sûtal Repo'dan alan yêni bi qopık ilaci. Anlatılanlara göre, bû ilaçtan qıçına surenler yêllenma probleminden ebediyyen qurtılimiş.

Repleştırmax: Radiqalleştırmax. (Yanê, Repizm enjektöriynen repımci şiddet doqtrini enjekte êtmax.)

Reprep Baxmax: Sûratını ekşiterax baxmax. (û behzen de dik dik baxmax.)

Replıx Êtmax: Serkêşlıx êtmax.

Reprepxana: "Önce Rep Sonra Tepûrep" örgutunun merkezi oldıxı û örgut militanlarının, orda sebehten axşama qeder Reprep xurûbının rep parçalarını dınliyerax şefaquzi olıp gendınden gêçmax için qûllandıxi iddıa êdılen, Qûşxanaci Hemo'nın Elipaşa mehlesındeki xıraba evi.

Repistan: Başsawci Evdılvırrek Daşyurek'in iddıasına göre, "Önce Rep Sonra Tepûrep" örguti ilk evvela melmeketi qırx sekız parçaya bölecaxmiş, daha sonra da bi parçaye aşırı derecede ihtiyaci olan Emeriqaya baxışliyacaxmiş û diger qırx yêdi parçada da bi dewlet qûracaxmiş. İşte örgutun qûracaxi o dewletın ismi de "Repistan" olacaxmiş.

Repoş: "Önce Rep Sonra Tepûrep" örgutunun genel sekreteri oldıxi iddıa êdılen Sûtal Repo'ya halq tarafından taxılan isım.

Başına Rep Olmax: Başına bela olmax.

Replenmax: Hêrsınden qudurmax.

Repıne Gêtmax: Zorına gêtmax.

Repıni Şaşırmax: Qulbesını şaşırmax.

Qafasının Repıne Gêtmax: Anarşistwari hereket êtmax.

Eleştiri ve önderlik

Mehmet MÜFİT

Kürdistan'da devrimci önderlik bunalımı vardır. Bu bunalım, ulusal kurtuluş hareketinin bunalımıdır. Sorun böyle konulmadığı sürece, atılması gereken adımlar ve inşa edilmesi gereken öncelikli halka yakalanamaz. Bağımsızlıkçı marksist hareketi oluşturan siyasi kadroların bir kesimi her ne kadar birliğin esas sorununun önderlik sorunu olduğunu bilince çıkarmamışsa da, başından beri sorunu kavrayan ve birliği de aynı zamanda diğer önemli bir çok şeyin yanısıra, bu amaçla kuran kadrolar bugün önemli bir adımın atılması hazırlığıyla karşı karşıya bulunuyorlar. Önderlik sorununa devrimci tarzda bir çözüm bulmak ve sisteme açıkça kafa tutabilecek bir konuma getirmek.

Elbette bu sorun oldukça önemlidir ve öyle sanıldığı gibi kolay halledilecek cinsten değildir. Sorun, sabırla önderliği inşa etme ve bu icraatın zaman alacağı bilinciyle meseleye yaklaşılmasının zorunluluğunun da bilinmesi sorunudur.

Yeri gelmişken, bir çok siyasi parti liderlerinin önderlik sorununu gündeme getirmemize içerlendiklerini burada hatırlatmakta yarar görüyoruz. Kürdistan'ın ve Kürt halkının inim-inim inlediği bu koşullarda mevcut önderliklerin sorumluluklarının tartışma konusu edilmesine tepkiler gösterilmektedir. Bazı liderler ise, sorunun can alıcı yanının bu olduğunu bilmelerine rağmen, tamamıyla kaderci bir tavır sergiliyorlar. Böylece meselenin esasından kaçış ortaya konuluyor.

Sorunun tartışılması, eleştirilmesi ve çözüm arayışları işi belliki bağımsızlıkçı marksist harekete kalmıştır. Ne var ki öncelikle bu hareketin kendisinde gerekli cesareti ve güveni bulması gerekir, bunun için de kendisini ciddi bir biçimde devrimci eleştiriye tabi tutması zorunludur. Bunu yapmadığı taktirde, mevcut önderliklere yapılan eleştirilerden bir sonuç elde edemez. O halde, devrimci eleştirinin iki yönünün birlikte ele alınması, yani hem mevcut önderlikleri hem de kendisini eleştirme aynı süreci doldurmalıdır. Fakat, dönüştürücü ve devrimcileştirici eleştirinin esasını marksist hareket kendisine yöneltmek zorundadır. Eğer, mevcut önderliklere yöneltilen eleştirilerden çıkarılan sonucun, bu önderliklerle bir yerlere varılamayacağı, dolayısıyla devrimci önderliklere gereksinmenin olduğu ise, bu taktirde marksistlerin neden önderlik çıkaramadıkları sorgulanmalıdır. Tabi, bu sorun uzun yıllardır tartışılmaktadır ve öyle kısa sürede de sonuçlanacağa benzemiyor.

Ülkemizde devrimci alternatife ilişkin ciddi bir boşluğun varolduğunu ve bağımsızlıkçı marksist hareketin bu tespiti yüksek sesle telafuz ederek ortaya çıktığını biliyoruz. Fakat sağlam/kalıcı bir önderlik olmadan da alternatif olunamayacağı konusunda kesinlikle ikna olmak da gerekir.

Ancak; birlik şeklinde ortaya çıkan Kürdistan marksist hareketinin bir şans yakalamış olması, önderlik sorununa cevap vermenin de kapısını araladığı şeklinde görmek gerekir. Bu bakıma birliğin kendisini aşması lazımdır. Bunun için de kendisine yönelik eleştirilerde iç dinamiklerini harekete geçirmesi üzerinde durulmalıdır.

Denilebilir ki, eleştiri ile iç dinamiklerin dönüştürücü devinimi arasında güçlü bir bağ vardır. Kürdistan'ın değişik parçalarında varolan önderliklerin konumu gözönüne alındığında, eleştirinin ortadan kaldırıldığı oranda siyasi yapıların iç dinamiklerinin dönüştürücü özelliklerinin de körelip, yok olduğu gözlenmektedir. Elbette eleştirinin olmaması, iç dinamiklerin körelmesi ve dönüştürücü rolünü yitirmesinde tek etken olarak ele alınamaz.

Şunu söylemek istiyoruz; ülkemizde devrimci alternatife ilişkin ciddi bir boşluğun varolduğunu ve bağımsızlıkçı marksist hareketin bu tespiti yüksek sesle telafuz ederek ortaya çıktığını, fakat sağlam/kalıcı bir önderlik olmadan da alternatif olunamayacağı konusunda kesinlikle ikna olmak gerektiğini vurgulamak. Sözü edilen hareketin kendisine yönelik dönüştürücü eleştirilere hayatiyet kazandırmadan bu can alıcı problemin çözümü beklenmemelidir. Dönüştürücü eleştiriden kasıt, eleştiride okların sivri uçlarının bizzat oluşumun kendisine yöneltilmesidir. başka türlü çözümleyici sonuç alınacağına ilişkin bir başka öneri var mıdır? Yani gerekirse kendisini "amansızca" eleştiri süzgecinden geçirmeden gerekli kapsama ve derinliğe kavuşulabilir mi? ulusal kurtuluş hareketi içinde olunması gereken yerde olunabilir mi?

Bir çok yoldaşımız, birliğin yeni olmasından dolayı "amansız" eleştirinin gerekliliğinden "ürkebilirler". Ama maalesef devrimci siyaset yapmada ve iç dinamiklerin harekete geçirilmesinde eleştiriden başka -pratik eylem dışında- yolların varlığı aynı etkinlikte söz konusu olabilir mi?

Çekingen ve hareket geçmede zorlanacak "yumuşaklıkta" bir eleştirinin fazla bir işe yarayabileceğine ilişkin inancın zayıf olduğunu tecrübelerden hareketle çıkarmak mümkün.

Burada şuna dikkat etmek gerekir; iç eleştiride bir hazımsızlık eğer oluşursa, birlik sahip olması gereken önderliğe kavuşmada ve kendi sorunlarını aşmada zorlanabilir. O taktirde, çözümsüzlükler, bağımsızlıkçı marksist hareketi eski örgüt yapılarına dönüştürme riskini yaratabilir. Sahip olunan siyasi kültür, tecrübeler, istek ve mücadele azmi, bu riske şans tanımıyor, ama yine de soruna dikkat etmekte yarar olacağını sanıyoruz.

Devrimci eleştiri dışında bir başka seçenek yoktur. Eleştirinin dönüştürücülüğüne ve yaptırımcılığına inanmak ve güvenmek lazım. Sorunlarını ele almada sahip olunan olgunluğa pratik siyasi faaliyet eşlik etmelidir. Aktif siyasi faaliyetten kopuk eleştirinin yerini bulmayacağı bilinciyle hareket edilmelidir.

Aktif icraatlar olmazsa eleştiri yıpratıcı ve geriye çekici olur. Bu bakıma, eleştiriler siyasi mücadeleyle birlikte ele alınmalıdır. Yani siyasi aktivite eleştiriyi koşullandırmaktadır. Bu durumda topyekün toparlanmanın ve iyi bir atılım yapmanın koşulu, ilerici yapıcı eleştiride, oradan da aktif ve enerjik kesimlerin ön plana çıkmasında yatmaktadır.

Sefaletin Felsefesi

Rojhat MERWAN

Gündemi işgal eden Susurluk kazası, devlet-mafya ve faşist çeteler olayı, yıllardır Kürt halkına karşı uygulanan yöntem ve anlayışları gözler önüne seriyor. Kaza nasıl bir güçle karşı karşıya olduğumuzu, bize açık ve net bir şekilde gösterdi. Yalnız Kürt halkına mı uygulandı bu yöntemler? İtiraflar ve ilişkiler ağı, bu olayların boyutlarının sadece Kürtlerle ilgili olmadığı, bulunduğumuz coğrafyada yaşayan herkese karşı inanıl-ır-maz yöntemlerin uygulandığıdır. Yaşanılan olayların yüzde biri başka bir alanda yaşanılması durumunda, korkunç patlamalara yol açardı. Zaman geçirilmeden sosyal-siyasal patlamalara yol açmadan yargı ve soruşturma yoluyla olayların üzerine gidilirdi. Ama buranın coğrafyası oldukça farklı. "Vatan-Millet-Sakarya" tekerlemeleri oldukça güçlü.

Halka ve insanlığa karşı işlenen faili belli cinayetler, uyuşturucu kaçakçılığı, basın-yayında itiraf edilirken, bu itiraflar samimi bir şekilde ilişki ağlarının ulaştığı boyutları açığa çıkarmasına rağmen, kavak yelleri esiyor. Hedef saptırıp, gündemden düşürmek için boyutuna kişisel kavgalar indirgenmesine rağmen, bazı güçler buna da tahammül edemiyor ve talimatı veriyor "uzlaşın", devlet yara almasın. Ve Fadimeler, Müslümler, Emireler ve daha neler neler. Sonradan hiçbirşey yokmuş gibi çarklar işlemeye devam ediyor.

Yaşanılan olgular ve gerçekliğimiz gözönüne getirildiğinde, anormal bir durum yok. İşin mantığı içersinde herşey normal. Asıl anormal olan şey yeni birşey keşfedilmiş gibi sunulması ve hayretlerin ifade edilmesidir. Vay canına neler oluyor!

Bütün bunlar aslında bir takım gerçekleri de gözler önüne seriyor. Tepeden tırnağa kadar insanlığa karşı suçlu olan bu faşist güçlere karşı, nasıl bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi verilir. Anlayış ve yöntem ne olmalıdır. Var olan çerçeveden (rejim) medet mi ummalıyız, yoksa mücadeleyi kurallarına göre mi vermeliyiz, bu ve buna benzer soruları kendimize yöneltip, net cevap vermeliyiz. Yok, şartlar ve koşullar ya da varolan olanakların boyutlarını değerlendirme gibi gerekçelerle reformist anlayışlara yönelme, aslında bir gerçeği de gözler önüne seriyor. "Sefaletin felsefesi"ni şartlar ve koşullar, değişen dünya, Marksizm-Leninizmin günün gerçeklerine cevap vermede yetersiz kalması gibi vs. laflar ısıtılıp, ısıtılıp temcit pilavı gibi halkın önüne sürülüyor. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi adına, inançsızlık, ne alırsak allaha bin bereket mantığı geliştirilmeye çalışılıyor.

Maalesef on yıllardır halka hep bu plak dinletiliyor. Ve ne yazık ki bu temcit pilavı ile önce kendimiz ve sonra da halk zehirlendi.

Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin dinamiklerinde geriye doğru bir çözülme sürecine giriliyor. Katliamlar, yakma yıkmalar, işkenceler sıradan günlük olaylar konumuna geliyor. Bir kaç cılız ses, kaderine terk edilen halk ve gittikçe içi boşaltılan dinamikler.

Başaşağı giden bu süreç tersine çevrilebilinir mi? Hiç mi olumluluk yok? şeklinde yaklaşıldığında, bu karamsar tabloya rağmen, oldukça olumlu koşullar var. Yeter ki herkes tarafından bilinen sınıfsal konum ve özel dünyalarından dolayı bir türlü anlamayan pratik adımların atılmasıyla başaşağı giden süreç tersine çevrilebilinir. Bunun için şartlar ve koşullar kaçamaklarına gitmeden, kararlı ve istikrarlı bir şekilde bir yerlerden kıvılcım çakma ile yapılır. Eksiklikler olur ve olacaktır da. Dünyanın hiç bir yerinde, hiç birşey mükemmel, eksiksiz bir noktadan başlamamıştır. Bu çerçevenin dışında yaklaşmak, oyalanmak, oyalamak ve günü kurtarmaktır. Bunun için büyük teorik formülasyonlara girmeden yeter ki varolan gücü kurallarına göre mevzilendirip, kıvılcım çakalım. Bu yiğit fedakar halk kimseyi sahipsiz bırakmamıştır. Hiç kimseyi de sahipsiz bırakmayacaktır. Çok laf üreten kalabalık yığın olacağına, iş yapan küçük bir azınlık olsun yeter. İçinde yaşadığımız şartlar ve koşullar da bunu gerektiriyor.

Güney'de kendini bulan gerçek

Hasan YILDIZ

Güney Kürdistan'da soran bölgesinde kurulan KYB hükümeti birçoğumuz için sürpriz oldu. Olayı bir şaşkınlık içinde karşılayanlar sadece sokaktaki insan değildi. Bu kadarla kalsaydı belki açıklanabilir bir tarafı olabilirdi. Şaşkın furup içine ne yazık ki sayasi haraketlerde girmektedir. kürdistan toplumunun sosyal yapısı konusunda önyargılarla dolu bir anlayış üzerine yükseltilmeye çalışılan politikaların iflasıydı Güney4de ortaya çıkan durum.

Güney kürdistan'da süren 70 yıllık mücadalenin uluslararası alana aktarılmasının doğal sahibi olarak kendisini gören KDP, aynı şaşkınlık içinde ama beklediği, yapabileceği bir şeyin olmayışını gösteren bir şaşkınlıkla KYB hükümetini redetti.

Oysa sorunun kökleri politik bir tavırdan çok, genel anlamıyla Kürt toplumunun bağrında var olan değişik sosyal yapıların ve değişik halklaşmalırın varlığındadır. kendisini lehçelerin varlığında gösteren bu haklaşmalar üzerinde bugüne kadar ne bilimsel araştırma ne kaygılar nedeniyle geçiştirilmeye çalışılmıştır. KDP'nin sahip olduğu politik ve bu yapının kendisini gelişmiş bir dil, nisbeten gelişmiş bir ekonomi, KDP'nin egemen olduğu bölgesine göre şehirleşmenin daha yaygın, organize olmuş kurumları daha karekteristik olarak KYB için ayın anlayışı ileri sürmek mümkün değildir.

KDP ve KYB arasındaki çelişkiler uzun yıllar iki rakip partinin iktidar mücadelesi gibi görülmüştür. Kaynaklarını Kırmanç ve Soran dillerinin yaygın olduğu bölgelerden alan bu iki hareket kendilerinin sosyal dayanaklarının bilimsel analizlerini yapabilecek cesareti biçbir zaman gösterememis olması karşısında olaylar ve uzayan zaman her iki bölgeyi birbirinden daha fazla ayırmıştır. Böylece her iki parti arasındaki iktidar mücadelesi bilinçaltında bölgelerin birbirine karşı egemenlik savaşı haline dönüşmüştür. Oysa bu anlayış XIX. yüzyıl ve XX. yüzyıl başlarındaki Garibaldi ve Bismarck'ta ifadesini bulan ulusallaşma süreçlerinde bir anlam taşıyabilirdi. XXI. yüzyıla girdiğimiz, devlelt-ulusların 'decentralisation' politikasıyla parçalanmaya gittiği bir çağdaş ulus adına ortaya konan eski uygulamarın yaşam hakkı bulması zor bir olaydı. Güney Kürdistan'da yaşanan bu gerçekliktir.

Oysa sorun farklı bir anlayışla pekala ele alınabilirdi. Daha önce bu sayfalarda değindiğimiz iki bölgeli federal devlet görüşü Güney'deki toplumsal birliğin devamı için her iki tarafça incelenebilirdi. Böyle bir anlayış ulusal birlik ruhunun pekişmesine demokratik bir katkı sağlayabilirdi.

Var olan durum en gerçek olandır. Şimdi yollar dapa fazla ayrılmadan uygun bir zeminde birleşmenin yolları aranmalıdır. politikalar daha fazla katılaşmadan, çevre devletlere daha pazla tavizler vermeden anlaşma sağlanması gerekmektedir. Ne Talabani'nin kendi sınırını (soranların bu alanda yaygın olduğu savına dayanarak) İran sınırı boyunca Türkiye'ye kadar uzatma girişimi, ne de KDP'nin kendisini geçmişte verdiği mücadelenin etkisiyle tüm Güney'in gerçek temsilcisi sıfatıyla görmesi sorunun çözümüne olanak tanımayacaktır. Böylece zaten kirli elin işin içinde olduğu bir dönemde sorunun uluslararası alanda da yüzüstü bırakılmasını beraberinde getirebilir. O noktadan sonra politik yapılar 'kurtlar sofrasında' onlar için birer araç olarak kalacaklardır.

Sahi, Kuzey'de biz neredeyiz!... kafalarımız taşa çarpmadan sosyal yapılarımız ne derece inceliyoruz? Birlik adına despotik programlar mı yapıyoruz, yoksa demokrasiyi mi yaşatıyoruz. İncelemenin yeri ve zamanı değil mi... Ne dersiniz?

Ji bo bîranîna "hersê L" an

Mîkaîl CANPOLAT

Wê dema em bala xwe didin dîrokê û bûyerên wê em dibînîn ku hinek kes di wextek dirokê de dewrek gelek mezin dilêyizin. Wekî ajorê tiranbelê çawa wê rêvedibe hinek kes jî pêşengiya xelkê dikin. Bi vî awayî di tekaşinên çinayeti û netewî de Serok û rêber wekî çavên hêzên serhildayî bûyeran dinêrin wan şirovedikin, hildisenginin û stratêji û taktikên wê bizavê tespît dikinl. Di destpêka sed sala bistan de bizava sosyalîst ji di tekoşina xwe ya dij çînên sermayedar de serok û rêberên xwe derxistin. Di dîrokê de hemû serhildan û şoreşan rêberên xwe xuliyendine û di bin ser kêşiya wan de tekoşina xwe damandine. Qet şoreşekî serketî nîne ku bê rêber û serkêş be.

Çînên ser dest û deshilatdar ji vê yekê dizanin ji bo vê hertim hewl dane rêber û serkêşên bizave serhildayî kuştine anku halê rakirine.

Di destpêka sed sala bistan de şerê navbera hêzên sermayedar û zehmetkêşan bûbû şerê man û nemanê. Nakokiyên di navbera van herdu çinan gihiştibû asayê xwe herî bilind. Piştî serketina şoreşa oktobera mezin. Her derê bi taybetî li Ewrupa rojavabû gorepana şoreşê.

Di wê pêvajokê de beşekî mezin yê bizava sosyalîst bir û bawerîya xwe firot û derbasi alîyê çînên sermayedar bû. Van sixwrên burjuvazîyê bûn aligirên şerê emperyalist yê yekem û dijî piranîya prensipên marksizmê derçûn. Ji bo wan prensipên bingehî yên marksizmê anku yên li ser dewletê, diktatoriya karkeran û li ser şer û aşitiyê dema xwe bihurine yan ji çewtiya wan derketiya halê. Çînên sermayedar ji weki berê nine û naveroka xwezaya wan hatiye guherin. Serokên navnetewîya duyem bûn agirkujên şoreşa karkeran û li keleka sermayedaran dijî zehmet kêşan şerkirin.

Li wê demê "Her sê L" an anku Lenîn, Luksembourg û liebk necht wekî serokên çînên karker û zehmet kêşan dewrek mezin di peşxistina bizava sosyalist de listin. Van hersê L an bi awayekî aşkere îxaneta rêberên sosyal-demokratîyê derxistin halê û nasnama wan ya rastegîn nişanî çînên zehmetkêş dan. Bi şiklekî zanistî ideolojîye bizava sosyalist parastin û naveroka burjuva ya teorîyên rêbêrên sosyal demokrat û bernamên wan yên "nû" pûç kirin.

Wê demê jî wekî îro gelek dujminên marksîzmê xwe di bin navê sosyalizmê û sosyaldemokratîyê de veşartibûn. Lê Marksizmên rasteqin yên wekî "hersê L" an ne ku tenê di teorîyê de di pratikê de jî jîyana xwe danin halê û serkeşî û rêberiya hêzên zehmetkêş û bindest kirin.

Ji bo vê yekê ji biranîna salroja kuştin û mirinan "herse L" an ji aliyê hemû hêzên bindest û şaresger ve di vê heyva yekem de tête kirin. Ji ber ku Luksembourg Liebknecht di 15.01.1919'an de ji aliyê serokên sosyal demokratiyê hatin kuştin; Lenin ji di 21.01.1924'an de koça dawiyê kir.

Xwedan ji miratê "herse L" an derketin, parastina xeta wan ya ideolojik, siyasi û rêkxistinî erk û vatiniyek dirokiye ji bo hemû sosyalistên rasteqîn. Wê dema em ji nêzik ve bala xwe didin rewşa bizava sosyalist û êrişên tên kirin bi navê vê bizavê dijî mîratê "herse L" an; parastina sosyal demokratîyê bi navê sosyalizmê, pêwistiya rêberên usa û teorîyên wan jî xwe nişan dide.

Piştî ruxandina dîwarê Berlîn û belavbûna sistema sosyalîzma reel; rawestana dengvedana navendên îdeolojik, gelek "marksisten" kevn waz ji bir û romanên xwe anin, hinekan ji bi navê sosyalizmê destpêkir teorîyên sosyal demokrat heta wan ji paşverûtir parast û di parizin.

Ji bo vê yekê ji parastina teorî û ezmunên "herse L" an, sad wergirtin ji cihanbîniya wan riya sosyalistên rasteqîn ronak dike.

Ulusal kurtuluş mücadelemiz ve hedefleri

Zülfükar TÜLEK

KUKM asırlardan beri çeşitli karakterlerde kendini göstermiştir. Bazen mücadele ivme kazanmış, belirli aşamalara ulaşmış, ancak gerek sömürgeci Osmanlılar, gerekse TC döneminde Kürt halkının iç çelişkileri feodal ve aşiretsel yapıların arasındaki çelişkilerden dolayı başarılı olamamıştır.

Kuzey Kürdistan'da verilen Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında başarısızlığa uğrayan asimilasyoncu sömürgeciler, TC'nin bu defa da Kürt ulusunu tarihten silmek ve jenosid'e tabii tutmak gibi bir amacının belirginleştiğini (verilen kirli savaşın gelişiminden anlamak mümkündür) göstermektedir. Kürt ulusu hiç bir zaman topyekün bu kadar yıkıma, imhaya, sürgüne ve katliama maruz bırakılmamıştı.

70 küsür yıldır Kemalizmin uyguladığı politikalar, Kürt ulusunun bağımsız demokratik bir Kürdistan (emekçi ve yoksul halkın çıkarlarının ön planda tutulduğu) Birleşik Sosyalist Kürdistan istemlerini kıramadığı gibi, halk yığınlarının tüm ulusal inkar ve imha politikalarına rağmen; Kürdistan ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesine katkısı ve katılımlarının arttığını görmekteyiz.

Yeryüzündeki tüm kirli savaş taktiklerini Kürt ulusunun üzerinde uygulayan sömürgeci, barbar TC, uyguladığı politikaların Kürt ulusunu yıldıramadığından çıkmaza düşmüş, Kürt halkını tarihten silmek amacıyla yeni politikalar geliştirmektedir. (Özellikle Ermeni halkına uyguladığı jenosid'le kendini belirginleştiren) Bunun benzerini Kürt halkına yıllardan beri uyguluyorlar.

Dostlar, yoldaşlar.. özellikle gelinen bu noktada daha dinamik ve direnişçi bir mücadele tarzımız olmalı. Her zamankinden daha yoğun bir mücadeleye ihtiyacımız vardır. Kürt ulusu yüz yıllardır uğradığı imha ve soykırım politikalarına boyun eğmemiş, bu politikaları boşa çıkarmasını bilmiştir. Mutlaka uğrayacağı yıkım ve imhaya rağmen bunu da savuşturacaktır. Dostlar, daha önceki Kürt isyanlarının bir kısmı aşiretsel ve feodal yapının egemenliğinde olduğu için, kısmi destekle başarısız olmuşlardı. Günümüzde verilen ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşı sonucu, kitleler ve halk yığınlarının ötekilerinden farklı olarak bir devrim ve bağımsız demokratik bir devlet kurmak istediklerini göstermektedir. Bu anlamıyla bizim devrimimizi gerçekleştirmek için daha mücadeleci bir yapıya bürünmemiz gerekiyor. Salt sömürgeci TC'nin imha politikalarını eleştirmek yetmiyor. Bizim devrimimizi gerçekleştirme sorunumuz vardır. Koşullar hiç bu kadar uygun olmamıştır. TC'nin ortaya çıkan son kontrgerilla boyutuyla Türk halkı ve diğer destek veren ulusların gözünde de bir erozyona uğramasına neden olmuştur. Bir örnek verecek olursak; iki boksör düşünün, karşılaşmanın ilk raundlarında nakavt ihtimali çok düşüktür. İlerleyen raundlarda tarafların yorulmasıyla kendisini darbelerden koruyan, kondisyonu yüksek boksör rakibinin can alıcı noktalarına yapacağı saldırılarla rakibini nakavt etmesi mümkündür. Bizim yapmamız gereken bu aşamada ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelemize hız vermemiz, mücadele tarzımızın uzun vadeli günlük politikaların dışında, yapacağımız eylemlikler kendi amacından sapmadan, TC'nin politikalarına (günlük politikaları) endekslenmeden olması gerekiyor.

Partimizin yıllarca mücadele veren, ayrı geleneklerden gelen sosyalist 5 ayrı örgütü birleştirmesi, Kürt ulusu için bir umut ışığı olmuştur. Kürt halkının partimizden beklentileri artmıştır. Özellikle yurtsever Kürt örgütleriyle ulusal cephe çalışmalarının tüm güçlüklere rağmen sürdürülmesi, tarafların olumsuz tavırları olsa da defalarca irdelenmesi gereklidir. 5 ayrı örgütün gerek kadro, gerek imkanlarını birleştirmeleri mücadeleye bir ivme ve atılım kazandırması gerekiyor.

Biz sömürgeci TC'nin günlük olarak yaptığı olayların dışında, bir bütün olarak değerlendirdiğimizde iki somut gerçek ortaya çıkmaktadır. Bunlara karşı uzun vadeli politikalar oluşturmamızın gerekliliği ortadadır. Yönelinmesi gereken noktalar bunlardır.

I- TC, Kuzey Kürdistan'da uyguladığı politikalarla kendini ele vermektedir. Bunca Kürt halkını katledip, evlerini yakıp yıkıp, zorla göçertme, gıda ambargosu vb. yollarla bölgeyi insansızlaştırma politikaları neticesinde yerli işbirlikçiler, korucular vb. destekçileriyle uluslararası kamuoyuna göstermelik, bölgeyle sınırlı bir oylama yapması (Bağımsız Kürdistan ile ilgili) mümkündür. Metropoldeki ve yurtdışındaki Kürtleri bunun dışında tutacaktır. Nitekim sömürgeci TC, Hatay politikasında bunun benzerini uygulamıştır.

II- Kemalizmin yıllardır uyguladığı asimilasyon, imha, inkar politikaları sonucu Kürt halkına uyguladığı jenosid sonucu nüfusunu yok etmek, tarihten silmek. Kuzey Kürdistan'dan zorla göçerttiği insanları yoğun bir şekilde asimilasyona uğratmak ve Türkleştirmek. Kürt ulusunun bedeller ödeyerek yıllardan beri verdiği ulusal-toplumsal kurtuluş mücadelesini baltalayarak Kürt sorununu Ulusal Sorun olmaktan çıkarıp, azınlıklar sorununa indirgemektir.

Kuşkusuz bu noktalara dönük uzun vadeli mücadele, bizim faşist TC'yi başarısızlığa mahkum etmemize neden olacaktır.

ANMA

Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelemizin yılmaz savaşçısı **Bedri YOLCU**'yu katledilişinin 7. yıldönümünde saygı ile anıyoruz.

Ailesi ve dostları adına
Zeynep Zîrek

Amsterdam'daki konferansta savaş ve Kürt sorunu tartışıldı

Ferhat AMEDİ

Aralarında Amok, Azadi Vakfı, Askerliği Reddedenler Derneği gibi Hollandalı kuruluşların da bulunduğu "Türkiye'deki savaşa son" kampanya grubunun organize ettiği konferansta, Kürdistan ve savaş gerçeği bir kez daha gözler önüne serildi.

15. 2. 1997 tarihinde Hollanda'nın başkenti Amsterdam'da gerçekleştirilen konferansın amacı; Türkiye/Kürdistanı'nda sürdürülen savaşa politik çözüm ortamının oluşturulmasına katkıda bulunmak, Hollandalı sivil toplum örgütleri ve politik partileri ile Kürt sorununa askeri olmayan çözümler arayan Hollanda ve Türkiye'deki Kürt/Türk örgütleri arasında dialog olanaklarını oluşturmak olarak belirlendi.

Diyaloğun yolları

Üç bölümden oluşan konferansın "Bloke edilen dialog" isimli birinci bölümüne konuşmacı olarak Kürtler hakkındaki araştırmalarıyla tanınan Martin van Bruinessen ve Yücel Yeşilgöz katıldılar.

Konuşmasında Kürt hareketinin 1980 yılından günümüze kadar olan gelişmesi üzerinde duran Bruinessen, özetle şunları söyledi: "12.5 yıllık savaş 20 bin insanın canına mal oldu. Yüzbinlerce insan göç etmek zorunda kaldı. Halk, devlet ve PKK arasında tercihe zorlandı. Göç edenlerin çoğunluğu PKK ve devletten dolayı göç ettiler. Az bir kısım ise ekonomik nedenlerden dolayı, ki bu da varolan savaşın neticesidir.

"Bu savaş Türkiye'de ordunun politikadaki rolünü güçlendirmiştir. Savaş, Kürt halkı ve devlet arasındadır. Kürt ve Türk halkı arasında savaş yoktur, ama bu tehlike giderek büyümektedir. Savaş sürdükçe Türkiye'nin demokratikleşmesi mümkün değildir. Savaşın yıllık maliyeti 8.5 milyar dolardır. Bu savaş, karanlık ilişkiler, kara para, rüşvet, uyuşturucu ticaretinin gelişmesine ve devletin bunun içinde direkt yer almasına neden oldu. Bunun bir de sosyal faturası vardır. Vietnam sendromu, Afganistan sendromu gibi. Bu savaşta kazançlı çıkan aslında PKK ve ordudur. Son zamanlarda ordunun darbe yapacağı söylentileri vardır. Türkiye'de herşey ordunun elindedir. Ordu kime karşı darbe yapacak? Devleti kimden koruyacaklar?

"Bana göre barışın önündeki engeller şunlardır: PKK açısından; PKK'nin totaliter bir örgüt olması, gerilla liderlerinin barışı engelleme çabaları olabilir. Ve Suriye'nin Türkiye ile olan sorunları ve A.Öcalan'ın Suriye'de gözetim altında tutulduğu söylentileri.

"Türkiye açısından; Bugünkü durumda demokratik çözümlerin bulunması mümkün değildir. Halk politik partilerden ve ordudan daha ileridedir. Büyük sermaye de bunlardan daha ilerdedir. Avrupa'nın siyasi baskısı zorunludur. Şimdiye kadar bu yeterli derecede uygulanmıyor. Siyasi baskının artması gerekiyor. Orduya daha fazla baskı yapılması gerekiyor."

Y. Yeşilgöz ise konuşmasında kontrgerillanın rolü üzerinde durdu. Tüm NATO ülkelerinde Gıladio'nun olduğunu ve bunu 1991 yılında zamanın Genelkurmay Başkanı D. Güreş'in de doğruladığına değinen Yeşilgöz, bu örgütün Türkiye'de yeni olmadığına ve 1900 yıllarının başlarında kurulan Teşkilat-ı Mahsusiye'nin bir devamı ve aralarında bir çok benzerliğin olduğuna işaret etti. Yeşilgöz, Teşkilat-ı Mahsusiye'nin Ermeni soykırımında aktif görev aldığını, bugünkü kontgerillanın da Kıbrıs'ta Rumlara karşı ve bugün de Kürtlerin katledilmesinde kullanıldığını, Teşkilat-ı Mahsusiye'nin gayrı müslim işadamlarının öldürülmesinde, bugün ise Kürt işadamlarının öldürülmesinde kullanıldığı üzerinde durdu.

Çözümün olanakları

Konferansın ikinci bölümü "Türkiye'de siyasi çözümü harekete geçirecek olanaklar var mıdır?" başlığı altında gerçekleştirildi. Bu bölümde konuşmacı olarak Yavuz Koçoğlu (DBP), Nadire Mater (ÖDP), Sedat Aslantaş (İHD/TOHAV) ve Aziz Kösgin (Almanya'da kalan ve askerliğe gitmeyi reddedenler adına konuşan bir Türk) katıldılar.

Yavuz Kocoğlu konuşmasında özetle şu noktalara değindi: "Kürt sorunu artık uluslararası düzeyde tartışılan bir sorundur. Artık Kürtler vardır, yoktur tartışması yapılmıyor. Sorun artık nasıl çözülecek aşamasında tartışılıyor. Soruna insan hakları, BM ve Helsinki kararları çerçevesinde yaklaşılırsa mesafe katedilir. Sorun bölgesel öz yönetimler çerçevesinde tartışılmalıdır. Bu Türkiye'yi bölmez. Kürt sorunu çözülmeden Türkiye'nin diğer sorunları çözülemez."

"Kürtlerin kendi kaderlerini tayin hakkını savunuyoruz" sözleriyle konuşmasına başlayan Nadire Mater de şu görüşleri dile getirdi: "Bu yalnız Kürtlerin sorunu değil, Türklerin de sorunudur. Basın savaş kışkırtıcılığı yapıyor. Barış inisiyatiflerini geliştirmek ve desteklemek gerekiyor. Kürtler zaten barış istiyorlar. PKK de taleplerinde geri adım atmıştır. Savaş karşıtlarının, savaşta çocuklarını kaybedenlerin artık yüksek sesle konuşmaları gerekiyor."

Sedat Aslantaş ise konuşmasında şu değerlendirmeleri yaptı: "Sorun 'ulus devlet' modelinden kaynaklanıyor. Kürtler ve diğer azınlıklar kendilerini ifade edemiyorlar. Cumhuriyet kurulduktan sonra, inkarcı ve asimilasyoncu bir yaklaşım sergilenmiştir. Türkiye'de sivil toplum geleneği yoktur. Militarist yapı, devlet ve toplum içinde etkilidir. Militarizmin sivil toplum içinde büyük bir dayanağı vardır. 1995 yılında yapılan bir kamuoyu araştırmasında, Türkiye'de en güvenilen kurumun TSK ve en az güvenilen kurumların ise siyasi partiler olduğunu, mehmetçik kampanyası doğruluyor. Türkiye'de asker sivil sorun vardır. Birçok sivil, askerlerden daha çok askerdir. İç dinamikler çok zayıftır. Sivil toplum güçlerini güçlendirmek gerekiyor. Ulus devlet modelini sorgulamak ve etnik kimlik çerçevesinde tartışmak gerekiyor. Bağımsız Kürdistan bugün için reel bir talep değildir. Kürtler savaşa zorlanmıştır. Bu, bir reddin red hareketidir. Muhatap yoktur, tartışmaları yersizdir. Muhatap Kürt halkıdır. Devlet adım atsın, muhatap kendisini bulur."

"Avrupa'nın rolü" başlıklı üçüncü bölüme konuşmacı olarak Alman Yeşiller adına eski Wiesbaden eyalet meclisi milletvekili ve halen uluslararası bir haber ajansında çalışan Heidi Lankisch katıldı. Lankisch, Avrupa ve özellikle Almanya'nın rolü üzerinde durdu.

100 civarında davetlinin katıldığı konferansta konuşmacıların çizdiği tablonun pek parlak olmadığı görüldü. Kimse sorunun kısa vadede çözüleceğine ihtimal vermedi.

Savaşa son kampanyası

Amok, Azadi Vakfı, Askerliği Reddedenler Derneği gibi Hollandalı kuruluşların oluşturduğu "Türkiye'deki savaşa son" kampanya grubu Kürdistan'da sürdürülen savaş, Türkiye ile silah ticareti, Türk ordusunun silahlandırılması, silah sanayi ve savaşın etkileri hakkında Hollanda kamuoyunu bilgilendiriyor, bu konularda araştırmalar yapıyor, bunları kitap ve buroşür olarak yayıyorlar. Ayrıca barış hareketi, askeri gitmeme gibi eylemlilikleri destekliyorlar.

BİR YANDAN SALDIRI DİĞER YANDAN ÇARPITMA GÜNDEMDE

Bir dakika'ya dayanamadılar

HABER MERKEZİ- Susurluk kazası sonrası gündeme yerleşen 'çeteleşmiş devlet' rezaletini protesto etmek için bir yurttaş girişimi olarak başlayan "Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" kampanyası bir yandan baskı ve yasaklarla kuşatılmaya çalışılırken, diğer yandan da kampanyanın içeriği boşaltılmaya çalışılıyor.

Kampanyanın yaygılaşması karşısında "yasakla ve/veya çarpıt" taktiğini bu kez de gündeme sokan devlet güçleri ikili uygulamayı aynı anda devrede tutmaya özen gösteriyorlar. Bir yandan Antalya, Antep, Mersin, Ankara gibi kentlerde kampanyaya saldıran devlet güçleri, başta medya olmak üzere kurumlar vaıtasıyla da kampanyayı kemalist 'laisizm' gösterisine dönüştürmeye çalışıyorlar.

Antalya'da polis güçlerince emekli ziraat teknisyeni Cankoru'nun öldürülmesiyle tırmanan baskı silsilesi, Antep'te toplu gözaltı, Mersin'de katılımcılara saldırı ve İstanbul/Maltepe'de MHP'lilerin devreye sokularak Abdullah Ergi isimli kişinin bıçaklanması ile devam ederken; İçişleri Bakanlığı'nın "önleyin!" genelgesinden sonra valilikler de yasak fermanları çıkarmaya başladı.

Hedef küçültme operasyonu

"İzinsiz gösteri" gibi kaba gerekçelerle yasaklama yoluna yeltenen ve böylece kampanyanın yaygınlığını azaltmaya çalışan devlet güçleri, tek başına bu taktiğin yeterli olmayacağını anlayınca, paralel bir başka taktik daha geliştirmeye başladı. Özellikle kimi medya organları vasıtasıyla geliştirilmeye çalışılan bu taktik, kampanyanın içeriğini çarpıtmayı ve hedef değiştirmeyi amaçlıyor.

Son günlerde artan biçimde ampanyanın 'laisizmi amaçladığı' lanse edilmeye çalışılıyor. Protestoların temeline çeteleşmiş devleti ve pis ilişkileri oturtan kampanyanın başlangı noktası, "anti-Refah" bir noktaya kaydırılmaya çalışılıyor. "Glu glu dansı yapıyorlar" diyen RP lideri ve Başbakan Necmettin Erbakan ile Alevilere hakareti de içeren tarzda "mum söndü oynuyorlar" diyen RP'li Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın özlerine duyulan öfke ise bu manevraya adeta su taşıyor ve kampanya gerici bir kaç yöneticiyi protestoya dönüştürülmek isteniyor.

Kimi medya organlarındaki "devlet mahallelerinin de ışıkları söndürdüğü... MİT kampusunun kampanyaya katıldığı... Subay lojmanlarında saat 21'de ışıkların söndüğü" yolundaki "haber"ler ise tam da sözkonusu niyet doğrultusunda bir dezenformasyonu (bilgilendirmemeyi) amaçlıyor. Böylece kampanyanın, "anti-laik güçlerden rahatsız kesimlerin protestosu olduğu" imajı verilmeye çalışılıyor. 'Sosyal demokrat' partiler de etkinliklerinde bu temayı işlemeye özen gösteriyorlar ve kampanyanın asıl olarak çeteleşme hakkında tam bilgi alma ve hesap sorma azmi içerdiğini gözlerden ve zihinlerden uzak tutmaya çalışıyorlar.

1 Mart'ta "devam mı, tamam mı?" sorusuna yanıt aramak üzere bir tür referandum aşamasına ulaşacak olan "her gece saat 21.00'de ışıkları bir dakikalığına kapatmak ve çeteleşmeyi protesto etmek" kampanyasının devrimci güçlerin daha yoğun sahiplenmesiyle asıl amacına bürüneceğini vurgulayan muhalif çevreler, etkinliklerde "hedef küçültme" çabalarını deşifre etmek gerektiğini de ifade ediyorlar.

Münih'ten *barış* geçti

MÜNİH- "Barış için bir milyon imza" kampanyası çerçevesinde gerçekleşen bir dizi etkinlikten sonra, 16 Şubat'ta Münih'te bir panel düzenlendi. Paneli düzenleyen PYSK, YEK-KOM ve KOMKAR temsilcilerinin yanı sıra ÖDP'den Mahir Sayın'ın da katıldığı toplantıda Mahir Sayın'ın Güney Kürdistan izlenimleri ilgiyle dinlenildi. Sayın, görüştüğü gerillaların kendisinden barış için birşeyler yapmasını istediklerini açıkladı. PYSK adına panele katılan konuşmacı ise barışın adil olmasında ısrarcı olmak gereği üzerinde durdu.

Panelde Mahir Sayın ile YEK-KOM temsilcisinin barış konusunda benzer görüşleri dile getirdikleri saptanırken, sözkonusu iki konuşmacının konuyla ilgili açıklamaları izleyicileri pek tatmin etmedi.

Katılımcıların tümü barış konusunda anlaşırken. nasıl bir barış sorusuna panelistler farklı yanıtlar verdiler. KOMKAR temsilcisi TÜSİAD raporunun olumluluklarından ve Türk ekonomisinin savaş nedeniyle alt-üst olduğundan sözetmekle yetindi. YEK-KOM temsilcisi ise barış talebinin Türk halkında yeterli yankıyı bulmadığını sivil toplum dinamiklerinin toplumu harakete geçiremediğini ve bundan dolayı dayatıcı olamadığını söyledi. Cezaevlerindeki açlık grevlerinde ölümlere rağmen halkın duyarsızlığını ve Diyarbakır'da kalaslarla on tutsağın katladilmesi karşısında sesiz kalışını buna örnek olarak gösterdi.

PYSK temsilcisi ise barış talebinin bugünkü durumuna da değinmekle birlikte konuşmasını esas olarak barışın muhtevasına ayırdı ve "Barış ama nasıl ve kiminle? Adil bir barış hangi koşullarda mümkündür?" sorularını irdeledi. PYSK temsilcisi, barış konusunda dünyadaki örneklerinden bahsederek sonuçlar çıkardı ve barışın "halkımız için bir mezarlığa dönüşmemesi için" nelerin yapılması gerektiği üzerinde ayrıntılı olarak durdu. Konuşmacı, genel bir barış söyleminin zarar verebileceğini de sözlerine ekledi ve adil bir barışın sağlanması anına kadar inatla direnmenin önemi üzerinde durdu.

SUSURLUK'TA GEÇEN HAFTA

Geçen haftanın gündeminde de yine Susurluk Komisyonu'nda yapılan açıklamalar ve itirafçıların itirafları vardı. Eski CHP Senatörü Niyazi Ünsal'ın kontr-gerilla olayını Bülent Eevit ile Kenan Evren'in ortaklaşa örtmeye çalıştıklarını açıklaması da önemli gelişmelerindendi

İtirafçı: Ziya Halis'i vurmam istendi

İkirafçı Tekin Gencer, İçişleri eski Bakanı Ağar'ın adamı Feyzi adlı başkomserin, kendisinden Ziya Halis ve İzettin Doğan'ın öldürmesini istediğini söyledi. İki yıl önce İstanbul'da tutuklandıktan sonra itiraflarda bulunan ve 3 ay itirafçıların kaldığı Kırklareli Cezaevi'nde kaldıktan sonra, itiraflarını geri alarak Gebze Cezaevi'ne konulan PKK davası tutuklularından Tekin, Gencer, İstanbul 1 No'lu DGM'ye verdiği yazılı savunmasında, çete ve itirafçıların ilişkileri konusunda açıklamalarda bulundu.

Yazılı savunmasında daha önce verdiği ifadelerde itirafçı Alaattin Kanat ve diğer kontrgerilla elemanlarının avukat, gazeteci ve politikacıları öldürmek için plan yaptıklarını ve kendisini de tetikçi olmaya zorladıklarını açıkladığını belirterek, "Ne hikmetse mahkeme bunu dikkate almadı ve kimlerin öldürülmek istendiğini öğrenme zahmetine dahi katlanmadı" dedi.

Kanat ile Yeşil'in defalarca görüştüğüne tanık olduğunu söyleyen Gencer, Ağar'ın adamı olan Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli Başkomiser Feyzi ile Yeşil'in Ziya Halis ya da İzzettin Doğan'ı öldürerek, PKK'nin üstüne atmayı ve böylece Alevilerin devlete daha sıkı bağlanmasını sağlamayı planladıklarını belirtti.

Suikastin tetikçiliğinin kendisine verilmek istendiğini açıklayan Gencer, sözlerini şöyle sürdürdü; "DGM'den izin alacaklarını, bana gerekli tüm yardımların yapılacağını, benim sadece tetiği çekip, tekrar cezaevine döneceğimi, karşılığında ise ilk mahkemede serbest bırakılacağımı, can güvenliğimin sağlanacağını ve devlet görevlisi olarak çalışacağımı söylediler."

Halis, Ağar'a dava açacak

Devlet kayıtlarında 'devlet çetesi' tarafından öldürülecekler listesinde adı geçmesine rağmen dönemin İçişleri Bakanı Mehmet Ağar tarafından yakın korumaları görevden alınan Devlet ve Çalışma eski bakanlarından Ziya Halis, Ağar'ı mahkemeye vermeye hazırlanıyor. Halis, konuyu Susurluk Komisyonu'na da götürecek.

'Ecevit ve Evren örtüyor'

Susurluk Komisyonu'na ifade veren eski CHP Senatörü Niyazi Ünsal, DSP Lideri Bülent Ecevit'i suçlayarak, "Ecevit, Kenan Evren'le birlikte kontrgerillayı açığa çıkarmak isteyenleri susturdu" dedi. Ünsal "Kim 30 yıldır bu ülkeye hizmet ediyorum diyorsa, kontrgerillayı onlar besliyordur" diye konuştu. Ünsal, kontrgerillanın bir NATO ve CIA örgütlenmesi olduğunu ve 8 ülkede bulunduğunu belirterek, "Bu örgütlenme Menderes döneminde yapılan bütçe dışı ABD yardımlarıyla gerçekleştirildi" dedi.

Oğuz'dan önemli açıklamalar

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı Hanefi Avcı'dan sonra Yüksekova çetesini sorgulayan Jandarma İstihbarat Astsubay Hüseyin Oğuz da, devlet içindeki çetelerin varlığını kabul etti. Oğuz, Abdullah Çatlı ile Kürdistan'daki çeteler arasında bağ kurarak, "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ın patronu olarak Tuğgeneral Veli Küçük'ü adres gösterdi. Uğur Mumcu, Eşref Bitlis, Bahtiyar Aydın ve Cem Ersever'in öldürülmesiyle ilgili ip uçları veren Oğuz, bu cinayetlerden de çeteleri sorumlu tuttu.

Komisyon İstanbul'a taşınıyor

TBMM Susurluk Komisyonu, bu haftaki çalışmasını İstanbul'da sürdürecek ve DGM'ce tutuklanan sanıkların bilgisine başvuracak. Komisyon geçtiğimiz hafta yaptığı toplantıda İstanbul'a giderek, cuma, cumartesi ve pazar günü, tutuklu Özel Tim mensupları Ercan Ersoy, Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz, Ömer Kaptan, Enver Uluğ, Mustafa Altınok ve DYP Milletvekili Sedat Bucak'ın şoförü Abdülgazi Kızıkkaya'yı dinlemeyi kararlaştırdı.

Öte yandan Komisyon Başkanı RP'li Mehmet Elkatmış, şimdiye kadar ifadelerinde çelişki tespit ettikleri tanıkları yeniden çağıracaklarını, ayrıca Kocaeli Çetesi ile ilgili olarak Kocaeli'nde de çalışma planladıklarını bildirdi.

Avukatlar yürüdü

İstanbul Barosu üyesi binlerce avukat, "hukuk devleti" istemiyle Tünel'deki baro binasından Taksim'e kadar yürüdü. Yürüyüşü izleyen İstanbullular, Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın istifasını isteyerek avukatları yürüyüş boyunca çiçek ve konfeti yağmuruna tuttu. "Hukukun Yoluunu Açacağız" yazılı bir pankartla yürümeye başlayan avukatları, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Mimarlar Odası, CHP Kadın Kolları ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği de destekledi.

Akyürek: MİT'çi değilim

Susurluk Komisyonu'nun danışmanı hâkim Dr. Akman Akyürek, hakkında çıkan "Komisyon'da MİT'çi kuşkusu" haberinin doğru olmadığını söyledi. Akyürek, haberde kendisinden eski bir hâkim olarak bahsedildiğini, ancak bu görevini hâlâ sürdürdüğünü belirtti.

'DGM'ye baskı var'

Susurluk Komisyonu üyesi ANAP'lı Yaşar Topçu, siyasetin tepesinde yer alan bazı kişilerin İstanbul DGM'ye baskı yaptığını açıkladı. Topçu, "Komisyonumuz hakkında daha çok haber çıkacak. İz üzerindeyiz. Rahatsız olanlar var"dedi.

Ağar'la Erken buluştu

Susurluk kazasının ardından en çok konuşulan isimlerden Mehmet Ağar geçtiğimiz Çarşamba gecesi eski MİT'çi Korkut Erken'le yemek yedi. Yaklaşık dört saat süren Soğan Resttaurant'daki yemekte iki JİTEM'cinin de bulunduğu bildirdildi. Çıkışta gazetecilerle karşılaşınca sinirlenen Ağar, "Bir şeyden korkmayız" dedi.

Aydınlık klibi

"Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" kampanyasına sanat dünyasından birer dakikalık tanıtım klipleriyle destek geldi.

Kampanyayla ilgili görüşlerini açıklayan santaçı ve aydınlarla 20 kişilik çekim ekibinin ücret almadan katkıda bulunduğu klibi televizyon kanalları da karşılıksız yayınlıyor.

Gül, aydınlık eylemini destekliyormuş!

Refahyol sorumlulukları eylemleri yasaklamaya çalışırken, RP'li Devlet Bakanı Abdullah Gül, Refah Partisi'nin de temiz toplumdan yana olduğunu iddia etti. Gül, İstanbul-Washington uçak yolculuğu sırasında gazetecilerle konuşurken şunları söyledi; "Susurluk olayını protesto eden ve temiz toplum isteyen eylemi destekliyorum. Bu çok iyi hazırlanmış bir eylem. Ancak, Meclis'te muhalefet yapamayan partilere alet olmaya başlarsa bu eyleme karşı çıkarım. Biz de 'Temiz toplum'dan yanayız. İyi bakmak gerek, Susurluk'u örtmek isteyenler laiklik tartışması yaratarak Refah'ın üzerine geliyorlar."

Komisyon Özer Çiller'i dinleyecek

TBMM Susurluk Komisyonu sonunda Özer Çiller'in de ifadesine başvurma kararı aldı. Komisyon, eski başbakan Yıldırım Akbulut, bazı tanıkların ifadelerinde geçen Tuğgeneral Veli Küçük, Topal Ailesi, Saffet Arıkan Bedük ve Ünal Erkan ile Kaçakçılık eski daire başkanı Atilla Aytek ve büyük illerin istihbarat Şube Müdürleri ile Albay-Yüzbaşı rütbesindeki bazı görevlileri de dinleme kararı aldı.

Topal'ın suç dosyası kabarık

Öldürülen kumarhaneler zinciri sahibi Ömer Lütfü Topal'ın kabarık suç dosyası TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu'na ulaştı. Topal'ın eski avukatı Ekrem Marakoğlu tarafından komisyona iletilen dosyada, Topal'ın adam öldürme, uyuşturucu kaçakçılığı, tehdit ve işkence, ruhsatsız silah bulundurma suçları ile ilgili 11 ayrı dosyadan yargılandığı belirtildi.

Fezlekeler Erbakan'da

İstanbul DGM Başsavcılığının Mehmet Ağar ve Sedat Bucak'ın dokunulmazlıklarının kaldırılması talebiyle hazırlayıp, Adalet Bakanlığı'na yolladığı fezlekelere ilişkin inceleme tamamlandı. Adalet Bakanı Şevket Kazan, fezlekeleri TBMM'ye sunulmak üzere geçtiğimiz hafta özel kuruye ile Başbakanlık'a gönderdi.

'Turgut Özal hayali ihracata göz yumdu'

Yeniden Doğuş Partisi Genel Başkanı, eski Bakan ve Başbakanlık Müsteşarı Hasan Celal Güzel, TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu'na Özal'ın, "Kara paraya Türk ekonomisi için verimli hale getirme" amacıyla göz yumduğunu açıkladı.

Güzel inkar etti

Yeniden Doğuş Partisi Genel Başkanı Hasan Celal Güzel, TBMM Susurluk Komisyonu'na verdiği ifadesinde Devlet eski Bakanları Ahmet Karaevli ve Mustafa Taşar'ın mafya ile bağlantılı olduğunu söylemediğini açıkladı.

Sahte Yeşil gözaltında

TV programlarında kendisini "Yeşil" kod adlı kişi olarak tanıtan ve Susurluk kazasındaki gelişmeler hakkında iddialarda bulunan Sabri Özgenç, İzmit'te gözaltına alındı. Kocaeli Emniyet Müdürlüğü'nde geçtiğimiz hafta basına gösterilen Sabri Ögenç (40), "Yeşil" kod adı ve "Ahmet Demir" sahte kimliği ile tanınan kişiyle gerçekte ilgisinin bulunmadığını söyledi.

'Mumucu'yu öldürülenler MİT'ten'

PKK itirafçısı Murat Demir ve Murat İpek, Uğur Mumcu'nun MİT'te çalışan iki bomba uzmanı tarafından öldürüldüğünü açıkladılar. Türkiye'yi sarsan bu cinayetin sistemli bir sorguyla aydınlatılabileceğini savunan Demir ve İpek, Mumcu'nun arabasına bombayı yerleştiren iki uzmanın kendilerinde hem fotoğraflarının hem de olayla ilgili belgelerin bulunduğunu söyledi.

Bilgi Ünal göreve iade edildi

İçişleri Bakanlığı'nca bir süre önce açığa alınan İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Bilgi Ünal, göreve iade edildi. Ünal, Topal'ın öldürülmesiyle ilgili zanlı olarak gözlem altına alınan 3 polis ile 2 sivili, savcılık yerine Ankara'ya göndererek, serbest bırakılmalarını sağladıkları gerekçesiyle başlatılan soruşturmanın selameti açısından görevden uzaklaştırılmıştı.

Ünal, bütçe, eğitim ve bilgi işlem şubelerinden sorumlu İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı olarak göreve başladı.

Latifeci dosyası komisyona gidiyor

Samandağ'da 30 Mart 1995 yılında katledilen DEP İlçe Başkanı Mehmet Latifeci dosyasının da faili meçhul cinayetler dosyaları çerçevesinde TBMM Susurluk Komisyonu'na verileceği öğrenildi. Latifeci'nin ailesi tarafından hazırlanan cinayet dosyası HADEP Genel Merkezi aracılığıyla Komisyon'a iletilecek.

(HABER MERKEZİ)

nû Roj

Nûjen Basın Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi: Alper Aslan
Yazışleri Müdürü : Mahide Mutlu
Hukuk Müşaviri: İbrahim İnce
Kültür ve Toplum-Yaşam: Nesimi Aday
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Çakırağa Camii Sok. Utku Apt. No:18/7 Aksaray-İSTANBUL
Telefon: (0212) 530 65 24 - 530 65 58
Fax: (0212) 530 64 73
Diyarbakır Bürosu: Şair Sırrı Hanım Sok. MarufApt. Kat:1 Ofis- Diyarbakır
Tel- Fax: (412) 228 39 65
Antep Bürosu: Karagöz Cad. Gören İşh. K:4 No:45 Tel-Fax: (342) 234 59 31
Antalya Bürosu: Tahıl Pazarı Mh. 467.Sk. Gür İşh. 6/16 Antalya
İzmir Bürosu: 859. Sok. Saray İşhanı Kat:2 No:3/203 B.Blok Konak- İZMİR
Tel-Fax: (232) 445 46 50
Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad. Vakıf İşhanı Kat:4 No:407 ADANA
Tel-fax : (322) 352 05 20
Yurtdışı Temsilcilikleri:
İsviçre : Nûrêxan Case Postale- 5518 1211- GENEVE-11 İSVİÇRE
Tel-Fax: 41/ 22- 34 85 126
Almanya: Kasım Aras
Tel-fax: 0049 23 23 13 304
Hollanda : Ferhat Amedî
Tel-Fax : 0031 263 23 26 95
Norveç: Fırat Doğan
Normannsgt 21 4014 Stavanger
Tel-Fax: 0047 51 62 62 15
İsveç : Selim Murat Box 70 31 16407 KISTA/SWEDEN
Tel-Fax: (00) 46-8-760 34 74
İngiltere : Seyda Alpşen
Tel-Fax: (00) 44-181 533 21 17
Fransa : H. Yanakçı
2. Rue Richer
2 eme Etage Bureu 11
75009 PARİS
Tel: 0033 (1) 44 83 98 48
Fax: 0033 (1) 42 47 16 86
Yunanistan : Baran Jiyan
Tel : (00) 30 1.33 04 147
Fax: (00) 30 1.33 04 147
Rusya: Rojen Adar
Tel / Fax: 00 70 95 917 0597
Baskı: BASMAT

Roj
Wochenzeitung für nachrichten und **kommentare**
Veratwortlicher
Redakteur: M. Öncü
Herausgeber: Kasım Aras
Rheinische str. 26 44137
Dortmund/Deutchland
Bankverbindung:
Stdtsparkasse Dortmund.
Konto-Nr: 931000152 Blz:44050199

Amerika'da eğitim iflas etti!

Françoise BURGESS

Amerikalı öğrenci televizyon kurbanıdır. Orta öğretim sürecinde öğrencilerin dörtte biri günde 6 saat televizyon seyrediyor. Üniversiteye girmek için uygulanan test batmak üzere. 70 bin dolardan fazla kazanan ailelerin çocuklarının yoksul ailelerinin çocuklarından daha başarılı olma şansları var.

Amerika'da dünyanın en iyi üniversiteleri bulunurken, devlet okulları ve büyükşehirlerin yoksul semtlerinde orta okul ve lise öğretimi tamamen bozulmuş durumda. Bir örnek; New York'daki devlet üniversiteleri diploma derecesini dikkate almadan, her öğrenciyi kabul ediyor. Ancak hazırlık sınıfında öncelikle öğrenciye anlaşılır ve dilbilgisine uygun bir İngilizce ile bir fiili özneden ayırt etmeyi öğretmek zorunda kalıyorlar. Kaygı veren bu olgu Amerikan toplumunda meydana gelen değişime bağlanıyor. 2020 yılında İspanyolca konuşmayan Beyazlar toplumun yanlızca %60'ını temsil edeceklerdir. Bugünün Amerikan toplumunun etnik temellerini ve kültürel yapısını oluşturan göçmenler Avrupa kökenlidir. Ve bunlar toplam nüfusun %15'ini oluşturuyorlar. 80'li yıllarda yapılan sayımlarda, yeni gelen göçmen sayısı 7338062 olarak tespit edilirken, bunların %47'si Latin Amerika ve Karaiblerden, %37'si Asya'dan gelmektedir. Sonuç; nüfusun %13.8 (bazı şehirlerde bu sayı %50'ye ulaşabiliyor) evde İngilizceden başka bir dil konuşuyor. Hangi dilde eğitim verilmesi gerekiyor? Bu soruya Fransızların yanıtı belli iken, aynı şey Hispanique'ler (İspanyolca konuşanlar) için söylenemez. Hispaniqueler İngilizcenin hegemonyasına şiddetle karşı çıkıyorlar.

Birleşmiş Milletler'e bağlı 158 ülkenin eğitim düzeyi bakımından Amerika 49. sırada yer alıyor. Kişi başına harcanan para bakımından 16 sanayileşmiş ülke arasında orta öğretimde 14. sırada yer alırken, yüksek okul eğitiminde 2. sıraya yükseliyor. Çözümlenmesi gereken ilk sorun: Yetişkin nüfusun %13'ü (20-27 milyon kişi) hemen hemen hiç okuma yazma bilmiyorlar. Başka bir deyişle günlük hayatta okuma yazma ve anlama gibi temel kriterlerden yoksundurlar. Aşılması gereken bir başka engel, zihniyettir. Çalışma ahlakı bakımından aşırı prensip sahibi bir ülke olarak tanınan Amerika'da eğitim için küçük bir çabanın dahi olmayışının yadırganmaması gariptir. Öncelikle öğrenciler arasında önemli olan şey, okulda popüler olmak, okul dışı faaliyetlerde (beyzbol, basketbol gibi sporlar) bulunmak ve genel anlamda "iyi vakit" geçirmektir. Aileler çocuklarından sürekli çaba içinde bulunmaları istenmesini, çocukları sarsacağı endişesi ile karşı çıkıyorlar. Bir araştırmacı şunları belirtiyor; "Amerikalı öğrenciler hocalarından kendilerine önceden hazırlanmış bilgiler verilmesini bekliyorlar. Kendilerinin herhangi bir çaba içinde bulunmamalarının doğal olduğunu düşünüyorlar. Bu davranış özellikle zencilerde yaygın -çalışkan zenci bir öğrenci, beyaz bir öğrenci gibi davranmakla suçlanıyor- ve aşırı çalışkan olan Asya kökenli öğrencilere olan düşmanlık böylece anlaşılıyor. Aynı zamanda Amerikalı öğrenci televizyon kurbanıdır. National Assessment of Educational Progress'e göre orta öğretim sürecinde öğrencilerin dörtte biri günde 6 saat televizyon seyrediyor. Lise son sınıf öğrencilerinin üçte ikisi günde 3 saatten fazla televizyon seyrediyorlar. %9'u 6 saatten fazla televizyon izliyor. Sonuç; 17 yaşına gelmiş gençlerin üçte biri hiç bir kitap okumamış, %16'sı evde ödev yapmıyor ve %30'u ödevleri yapmak için bir saatten daha az bir süre ayırıyor.

Eğitim sisteminin iflasının bir başka nedeni ise, öğrencilere eleştiriyel düşünmenin öğretilmemesi ve bu nedenle gelecek için çok kötü hazırlanmasıdır. Bu konuda esas suçlu eğitim yöntemidir. Bu yöntem yaratıcı olmaktan çok mekanik olmaya zorluyor. Öğrenciler eleştiriyel düşünceden, yazımdan, dilbilgisinden, deneme tekniklerinden uzak olan test usulü sınavlarından geçiriliyorlar. Zenci öğrencilerin sınav sonuçları diğer etnik gruplardan da düşük olduğu için zenci eğitimciler ve aileler daha çok hazırlanan testleri suçlu buluyorlar. Onlar "testlerde zenci değerler yerine beyazların değerleri konu ediliyor, başarısızlığın nedeni budur" diyorlar.

Burada Hispanique'lerin ve Asya kökenlilerin neden daha başarılı olduklarını ve matematiğin hangi "beyaz" değerlerle donatıldığını anlamak gerekiyor.

Sözkonusu olan sistemin kendisidir. Tamamen yöresel etkiye dayanan ve federal hükümetin hemen hemen kontrolü dışında olan (sadece %6 harcamaları kapsıyor) bir sistem, federal hükümet yetkileri nerdeyse tamamını yöresel topluluklara veriyor. Eğitimin giderleri tamamen gelir vergisiyle karşılanmaktadır. Bu demektir ki iyi bir eğitim almak için zengin olmak ve iyi bir semtte oturmak gerekiyor. Her eyalet, her kontluk, her okul eğitim programlarını dilediğince özgür bir şekilde hazırlıyor. Sonuçta bütünsel bir program ve hiç bir ulusal ölçüt yok (öğretmenler ve öğrenciler için) ve tabii ki ulusal olan bir diploma da yok. Özel okullar ve üniversiteler tamamen özerktir. Genellikle en iyileridir de. (Bir kaç ünlü devlet üniversitesi olan Michiganın, Wisconsının ve Californiya'daki üniversiteler hariç.) Ama aynı zamanda en pahalı olanlardır. Harvard, Yale ya da Stelford'un yıllık öğrenim harcamaları en az 24 bin dolardır.

Reagan yönetimi bursların miktarını azaltınca ünlü üniversitelere girmek için artık yetenek yetmiyordu. Devletin eğitim için ayırdığı para ortada. böyle olunca da en niteliksiz öğretmenler ve en kötü okullar Gettolarda bulunacaktır. (Doğallıkla iyi nitelikli öğretmenler buralara gitmek istemez.) İlginç olan hiç kimsenin bu yönetim biçimine karşı çıkmaması ve ulusal çapta bir ön sınav düşüncesinin sert itirazlarla karşılaşmasıdır. Yarışmacı zihniyette bir ülke insanlarının yarışma kavramını onurlandırması gerekirken, bundan nefret ediyorlar. Bir başka güçlük de, giderek sayıları artan miktarda çocukların İngilizce bilmedikleri için eğitimde güçlüklerle karşılaşmalarıdır.

Doğru çözüm: İki dil konuşulması. Teorik olarak İngilizceye geçişi kolaylaştırmak için çocuğa kendi anadiliyle eğitim hakkı vermektir. Pratikte iki dil konuşmak yalnızca İspanyolcada eğitim görme anlamına geliyor. Ve kimileri bunu dil ve kültürel özerkliğin bir kanıtı olduğunu ileri sürüyorlar. Amerika'da İngilizce kullanılıyor ve böyle kaldığı sürece de Hispanique'lerin istekleri belki daha uzun bir süre yerine getirilmeyecektir. Asyalılar ise bağıra çağıra eğitimde eşitlik istiyorlar ve herhangi bir imayeyi ayrımcılık olarak nitelendiriyorlar. Bunun tersine zenciler geçmişte yapılan kötülükleri anarak, özel uygulamalar talep ediyorlar. Okulların ırklara göre ayrılmasını isteyenler bile var (zencilere ayrı okul). Buna Martin Luther King karşı çıkıyordu. Kısacası seviye düşüyor ve üniversiteye girmek için uygulanan test batmak üzeredir. Belli bir sınıfa ait olmak tartışılmaz bir etken ise, 70 bin dolardan fazla kazanan ailelerin çocuklarının yoksul ailelerinin çocuklarından daha başarılı olma şansları var. Oysa Asyalılarda her sınıfsal kökenden insan mevcut. En parlak notları onlar alıyor. Asyalıların en yoksul olanları beyazlardan 24 puan az alıyorlar. Zenciler her koşulda sonuncu oluyorlar. Hispanique'ler ise beyazlarla zencilerin arasında bir yerdeler. Başarının en önemli etkeni ailenin desteğidir (Asyalılarda bu çok belirgin). Ve okumaya dört elle sarılmaktadırlar.

Çeviri: Hüsün UMAY
Le Monde Diplomatique/Maniere de voir 16. sayısından alınmıştır
****Françoise BURGESS: Nevyork City Ünv. Öğretim Üyesi.***

Parti ve Sanatçı

Ali BİÇER

Parti ve sanatçı ilişki ve çelişkisi, kuşkusuz bir makale boyutuna sığmayacak kadar geniş bir konudur. Genel bir özet yapmak yerine, yaşadığımız süreçte karşılaştığımız bir iki özelliği eşeceğiz...

Kendi adıma sanatçının örgütlü (partili) olmasından yanayım. İlerici misyon taşıyan her yazar ve sanatçının da bundan farklı düşüneceğini sanmıyorum. Çünkü, bireysel sanatsal yaratıcılık toplumsal değişim ve dönüşüm faaliyetiyle bütünleşmediği sürece, sanatçının misyonunu tam olarak yerine getirmesi güçtür.

Yirminci yüzyıla damgasını vurmuş sanatçıların büyük bir çoğunluğu, (Aragon, Neruda, Picasso, Gorki, Mayakovsky, Ritsos, Cigerxwîn, Brecht vb.) sosyalist partilerde yerlerini almışlardır. Demek ki örgütlü olmak sanatsal yaratıcılığın önünde bir engel değil...

Bugün Kürt ve Türk sol örgüt ve partilerin yazar ve sanatçılarla olan ilişkisine baktığımız zaman, madalyonun öbür yüzünü ile karşılaşıyoruz. Bu örgüt ve partiler içinde ünlü bir yazar ve sanatçı bulmak neredeyse olanaksız. Başta kimi yazar ve sanatçılar bu örgüt ve partilerden birinin içindeyseler bile, bir süre sonra çareyi uzaklaşmakta bulmuşlar.. Neden?

Bunun birden fazla nedeni var. Bir ikisini burada açmaya çalışalım. Birincisi; eğer bir yazar sanatçı "A" örgütünde ya da partisinde ise, diğer bütün örgüt ve partiler tarafından dıştalanılıyor. Örgütler arası saldırı, rekabet ve çelişkiler sanatçılara da yansıyor. Örgütler sanatçıyı sanatı ile değil, içinde bulunduğu siyasal yapının teorik ve pratik konumu ile değerlendiriyorlar. Hatta örgütlü devrimci sanatçıya uygulanan dıştalama ve gizli sansür, burjuva sanatçılarına uygulanmaz. Oysa her sol örgüt ve parti, yazar ve sanatçıların örgütlü ve partili olmasını savunur. Anlayış çok açık, benimseyicidir, değilse çek kuyruğunu gitsin.

Sanatçılar da enayi değiller ya, onlar da bu durum karşısında strateji ve taktikler geliştiriyorlar(!). Sanatçılar da bu tecrit politikasına maruz kalmamak için bir örgüt ve partide yer almak yerine, genel bir solculuk ve devrimcilik yelpazesinde yer alıyorlar.

İkinci nedeni; parti ya da örgüt içinde bulunan yazar ve sanatçılara sıradan bir kadro ya da sempatizan gözü ile bakılarak, onun her işi yapacağını düşünmektir. Bütün pratik faaliyetlere katılması için emir ve talimat alır, afiş asmadan tutun gazete dağıtmasına, fiili eylemler yapmasına kadar... Onun bir yazar, bir sanatçı olduğu, işinin partinin günlük işlerine koşturmaktan çok, sanatına yönelik yaratıcılıkta bulunması gerektiği gerçeği unutulur. Örneğin, bir şair kendisine önerilen bir eylemi reddedip, ben şiir yazacağım derse, anlaşılması bir yana dalga konusu olmaktan kurtulamaz. Oysa o şairin yapacağı işi bir başkası da yapabilir. Ama şairin yerine bir başkası şiir yazamaz!

Yaşar Kemal, bir demesinde "On yıl TİP içinde çalıştım. Ve o dönem tek satır yazamadım" der. Politik mücadelenin örgütsel ve pratik gerekliliğini yerine getiren yazar ve sanata da büyük bir sanatsal yaratıcılık beklemek anlamsızdır. Çünkü, büyük sanat yapıtları boş zamanların değerlendirilmesiyle değil, sanatçı ve yazarın özel olarak zaman ayırmasıyla, daha da ötesi bir ömür verilmesiyle ortaya çıkar.

Gerçek bir yazar ve sanatçı için önce partisi ve ideolojisi değil, yaratıcılığı ve sanatı gelir. O, ilericiliğini, yurtseverliğini, militan devrimciliğini pratik yaşamdan çok, sanatsal yaratıcılığı ile öne çıkarıp, somutlaştırır. Amaç, parti ve devrimdir, sanat araçtır, türündeki klasik söylemler inandırıcılığını artık yitirdi. "Yazar işini hiçbir zaman bir araç olarak görmez. Eserleri kendi içinde amaçlaşırlar" (Marx)

Yazar ve sanatçıyı siyasal yapılardan soğutan üçüncü neden ise, siyasal yapıların yazar ve sanatçıların yaratıcılığına koydukları yasaklardır. Sol siyasal yapılar bu konuda bırakalım Avrupa burjuva demokratik yönetimlerinde, monarşi çağındaki kralcı yöntimlerinden bile daha geridirler. Ruhlarına Stalin'in 1934 yıllarında aydınlara karşı giriştiği "temizlik harekatı" egemendir. Bu ruh haline göre en propagandist, en şakşakçı lideri en putlaştıran "sanatçı ve yazar" en iyi olanıdır.

Yani sol yapılar içinde (monarşik yönetimlerde kralların soytarılarına verdiği özgürlük kadar) sanatçı ve yazarların özgürlüğü yoktur. ".. Rönesans'da bir soytarı, herkesin önünde örneğin kralla dalga geçebilmektedir. Böylece başkalarının da söylemek isteyebileceği ama varolan kurallar nedeniyle söylemeyip, içine attığı şeyler açığa çıkmakta, herkes rahatlamaktadır."(M.Belge) Doğu toplumlarında ise soytarı değil dalkavuk geleneği vardır. Dalkavuk efendisini aşırı bir hayranlıkla över, başkalarını eleştirerek, başkalarıyla dalga geçerek efendisinin kendisini daha çok önemsemesini sağlar. Adeta efendisinin narsist duygularını körükler. Bunu inandığı için değil, bir hırka bir lokma için yapar.

Kürt saraylarında dalkavuk geleneğine pek rastlanılmaz. Ama beylerin, ağaların beslediği dengbêjler, ağıtçılar, şairler dalkavuk'a rahmet okuturlar. Bunun belki sosyolojik, coğrafik, ekonomik bir temeli vardır. Bunun açıklamasına girmeyeceğim. Ama şurası çok açık, Kürtler kadar efendisini, önderlerini abartan, sonra da bu abartıların esiri olan belki bir başka millet yoktur. Kürt ulusal birliğin bir türlü oluşmamasının nedeni biraz da bu abartılmış beylik, ağalık, şeyhlik ve önderlik ruhunda aranmalı.

Evet, gerçek bir yazar ve sanatçı ne bir soytarı, ne de bir dalkavuktur. Sanatçının sanatına yön verecek beyi, ağası, lideri olamaz. Ona hüküm edecek tek gerçek, özgür algılama ve yaratma faaliyetidir. Özgür yazar, sanatçısı olmayan siyasal bir yapı, devrim yapamaz, devrimi yapsa bile o biçimiyle yaşatamaz. Oysa özgür bir sanatçı ve yazar herhangi bir partinin şemsiyesinin altına girmeden de büyük ölümsüz eserler verebilir...

Cendere'yi hangi yükleri ihtiyarlatır?..

Romalılar 2000 yıl önce inşa ettiklerinde kimbilir ne kadar safça düşünmüşlerdi; kimbilir, "bu köprü yük, bu köprü insan taşıyacak" demişlerdi belki... Zamana kendisi direndi direnmesine Adıyaman/Kahta'daki Cendere köprüsü ama, üstündekiler değişti bir hayli zamandır... Şimdi biraz düş, biraz yoksulluk ve çokça savaş yaraları taşır. Daha ne kadar taşır; ne kendi bilir, ne altından akıp Fırat'la kucaklaşan suları... Bilinen, artık taşıdıklarının değişmesinden bıktığı... İri taş bloklarının yüzünden okunmuyor mu bu bıkkınlık?..

Tarihin ince ironisi

Sinan ARAS

Ulusal kimliğin gelişmesinde etkin rolü olan aydınların çalışmaları sürekli sömürgeci egemenler tarafından baskı altında tutulmuş. Birçoğunun eserleri halka ulaşması engellenmeye çalışılmış, kimi zaman da bedenleri fiziki olarak yok edilmeye çalışılmıştır. Ulusal başkaldırılarda etkin rol alan aydınların sonu ise idam sehpaları olurken, ülkesinden uzakta yaşamaya zorlananların sayısı da az değil. "Normal zamanlarda anayasal eyleme inanıyoruz, anormal zamanlarda ise devrimci eylemin gerekli olduğuna inanıyoruz. Yaşadığımız çağ ise olağanüstüdür" diyen 1915 Paskalya ayaklanmasına önderlik eden İrlandalı James O'Connoly 1. Dünya savaşının bu olaganüstü günlerinde İngiliz askerleri tarafından tekerlekli sandalyesinde kurşuna dizildi. Aynı olağanüstü günlerde ise Osmanlı yönetimi tarafından Ermeni ulusu "tacirlik kanunuyla" toplama kamplarında tutuldu. Bu sömürgeci uygulama sonucu bir buçuk milyon kişi yaşamını yitirirken, ilk kurbanları ise aydınlar oldu.

Vurulmuş Avcı adlı öyküsünde "Ve dağların evladıdır karaca. Ona hayat veren o dev taşlardır ve onu besleyen onların tepesinde biten yosunlardır. Onları doğuran masdar'dır. Lanet olsun karacaya kurşun atana" diyen Siverek doğumlu Ruper Zartaryan 1915 tehcir kanunu sonucu yaşamını yitirdi. Tıpkı diğer meslektaşları Armen Dorian, Levon Larents, Ruper Sevağ, Yervant Sırmakeşhanlıyan, Kirkor Zohrab gibi... Ruslarla işbirliği yaptığı gerekçesiyle Ermeni toplama kamplarında yaşamaya mahkum edildi. Ermenilerin bir çoğu toplama kamplarına ulaşmadan yollarda katledildi. Osmanlılar bu uygulamalarıyla ileride nazilere akıl hocalığı yapacaklardı. Kürtler 1915 Jenosidi boyunca yer yer Ermenilere yardım ederken, yer yer de Osmanlıların emirleri doğrultusunda katliamlara alet oldular.

Ulusal kurtuluş mücadelesi veren Kürtleri her defasında dış güçlerin maşası olmakla, Ermeni olmakla suçlayan sömürgeciler, 1915 Ermeni kıyımında Ermeni aydınlarını dünyanın gözü önünde katlettirirken, ileride gene çömezi kemalistlere de bir çok uygulamayı miras bırakacaktı. Dini bütün

Osmanlı sömürgecileri Ermeni şair ve yazarları yollarda katlettirirken, onların islamcı katkılarını ise bugün çok az insan hatırlıyor. İstanbul doğumlu Levon Larenta İslamın kutsal kitabı Kuran-ı Kerim'i Fransızca'dan Ermenice'ye çevirmişti. Yaşamı kanlı göç yollarında bilinmeyen bir yerde son buldu. Sürgünde katledilen diğer Ermeni aydınlarından profesör Krikor Zohrap Meclisi Mebusan üyesiyken, şair Armen Dorian ise Pantsizmin kurucusuydu. Osmanlı sömürgeciliği turan hayalleri ile üç yıl sonra Azerbaycan'ın Bakü kentinde yaklaşık 30 bin Ermeniyi katlederken, on yıl sonra yani 1925'te mirasçısı TC ise binlerce Kürdü kaltederken bir o kadarını da sürgüne yolladı.

1925 Şeyh Said başkaldırısında ilk katledilenler arasında da Kürt aydınları vardı. Bitlisli Kemal Fevzi Bey, Senatör Şeyh Abdülkadir Bey idam sehpalarında yaşamlarını yitirdiler. Ermeni aydınların 1915 yılında yaşama veda ederken, son sözleri ne oldu? Neler dediler? bu konuda bir şey bilmiyoruz. Bugün onların gökyüzüne bakan birer mezartaşları bile yok. Geride bıraktıkları eserlerle ölümsüzleştiler. Onların katliam emirlerini veren İttihat ve Terakki yöneticileri ise kemalistler tarafından sahiplenildi. Talat ve Enver Paşa'ların cenazeleri devlet töreniyle yapılırken, Osmanlının sömürgeci uygulamalarından taviz vermediklerini de ısrarla vurgulamış oldular. Hoşçakal, tatlı yaşam. İşte gör, yıldızlar birer birer düştü semadan/ hoşçakal, son bir kez daha/ Bakmazmısın bana kırparak gözlerini tatlıca" diyen Levon Larents techir de yaşama veda ederken, Kürtler ise yaklaşık on yıl sonra aynı akıbetle karşılaştı. Osmanlının genç mirasçıları ırkçı, şoven tarihlerini iyi ezberlerken, idam sehpalarında Kürt aydınları ise tarihin ince ironisiyle karşılaştılar. Sex Sait başkaldırısının ardından Diyarbakır'da asılan Kemal Fevzi Jin dergisinin 16. sayısında Kürt gençlerine şu temennide bulunuyordu; "Umutsuz olmayalım, yalnız o kederli günlerin acı anılarının hiç bir güçsüz ferdimizin bile anısından silinmemesini dilerim. Öyküleriyle doldurulsun. Belki o kurtarıcı kuşak, yere düşenleri kaldıracak, belki o kurtarıcı kuşak, atalarının belirsiz mezarlıkları, aziz yurdun çökük haberleri üzerinde sarsılmaz anıtlar, yıkılmaz saltanatlar kurtaracaktır."

Kürt ve Ermeni aydınları ulusal özgürlükleri ve kimlikleri için egemen sınıfların boy hedefleri oldular. Bugün sık sık Kürtlerin Türk kökenli olduğu, ulusal talepleri için ayağa kalkanların, mücadele edenlerin Ermeni olduğu yönünde sık sık kara propagandalar, söylemler dile getiriliyor. Aydınların gelecek kuşaklara bıraktıkları onlarca eser, yaşama bağlılık, kararlılık ise unutulmamalı. Tarihler çeşitli dönemlerde değişse de özünde egemen politika aynı, seyirci kalındığında ise, kısa süre sonra seyirciler, asıl oyunda kurban rolünü oynamakta kalıyorlar. 1915 Ermeni tehciri, 1925 Şeyh Said başkaldırıları iki ayrı yönetimde gerçekleşse de sömürgecilerin ortak karekterini vurguluyor. Tıpkı İrlandalı Cames O'Connoli'nin dediği gibi, "Yaşadığımız çağ olağanüstüdür." Yani ulusal hakları isteme ve kullanmada kararlı; inatçı olma çağıdır.